

**ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ
OLAN BİREYLER İÇİN
DESTEK EĞİTİM PROGRAMI**

**ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ
OLAN BİREYLER İÇİN
DESTEK EĞİTİM PROGRAMI**

İCİNDEKİLER

A. Giriş	5
1. Destek Eğitim Programları Nedir?	5
2. Destek Eğitim Programlarının Amaçları	6
3. Destek Eğitim Programlarının Perspektifi	7
4. Destek Eğitim Programlarının Yapısı	10
5. Destek Eğitim Programlarının Öğrenme-Öğretme Yaklaşımı	12
B. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı	15
1. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Genel Amacı	15
2. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Yapısı	16
3. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Öğretme-Öğrenme Süreci	18
4. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Ölçme ve Değerlendirme	24
5. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nı Uygulamada Dikkat Edilecek Hususlar	31
6. Hedef ve Hedef Davranışlar	34
Ekler	169

A. Giriş

1. Destek Eğitim Programları Nedir?

1997 yılında çıkan 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 14. maddesinde; "Özel eğitim gerektiren bireylere, her tür ve kademedeki eğitim ortamlarında devam ettiği eğitim programlarının amaçlarını gerçekleştirmek üzere özel eğitim desteği verilir. Bu amaçla bireysel ve grupta eğitim imkânları sağlanır. Herhangi bir eğitim kurumuna devam edecek durumda olmayan zorunlu eğitim çağındaki özel eğitim gerektiren bireylere yetersizlikten etkilenme düzeyine bakılmaksızın temel yaşam becerilerini geliştirme ve öğrenme ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik eğitim programları uygulanır." hükmü yer almaktadır. Bu madde ile destek eğitim hizmetlerinin temeli atılmıştır. Destek eğitim programlarının amacı; yaş sınırı olmadan bireyleri yaşamlarını bağımsız sürdürmelerinde, gelişim alanlarında, akademik becerilerde desteklemek ve ihtiyaç duyanların rehabilitasyonu için hem ailelere hem de bireylere hizmet sunmaktır. Özel eğitim alanında meydana gelen birçok değişme, hali hazırda uygulanmakta olan destek eğitim programlarının yeniden hazırlanması ihtiyacını doğurmuştur. Bu bağlamda destek eğitim programları akademisyenlerin, uzmanların ve öğretmenlerin geniş katılımı ile birey merkezli ve öğretmene yol gösterecek şekilde, yeni yöntem ve tekniklerin yanı sıra, özel eğitim alanındaki gelişmelerin ışığında yeniden hazırlanırken aşağıdaki süreçler izlenmiştir:

- Farklı ülkelerin son yıllarda benzer gerekçelerle yenilenip güncellenen öğretim programları incelenmiş,
- Özel eğitim ve destek eğitim programları üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,

- Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat incelenmiş,
- Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan, rehberlik ve araştırma merkezlerinde görev yapan öğretmenlerle ve uzmanlarla destek eğitim programlarının içeriği ve uygulamalarına ilişkin görüşlerinin alındığı odak grup toplantıları yapılmış,
- Destek eğitim programlarının yapılandırılması, hazırlanması ve sürecin değerlendirilmesi için tüm ilgililerin katıldığı ortalama dört günlük dört ayrı çalıştay düzenlenmiştir.

Tüm bu çalışmalar doğrultusunda bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Millî Eğitim Bakanlığının ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler doğrultusunda destek eğitim programları gözden geçirilip güncellenmiş ve yenilenmiştir.

2. Destek Eğitim Programlarının Amaçları

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları", "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de yer alan "Özel Eğitimin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan Destek Eğitim Programlarının genel amaçları şunlardır:

1. Özel gereksinimli bireylerin bireysel gelişim süreçlerini göz önünde bulundurarak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. Özel gereksinimli bireylere günlük yaşamlarında ihtiyaç duyacakları temel akademik becerileri kazandırmak ve bunları etkin bir şekilde kullanan bağımsız bireyler olmalarını desteklemek
3. Millî ve manevi değerleri benimsemiş olan özel gereksinimli bireylerin toplumla etkileşimini ve bütünleşmesini sağlayacak şekilde kazandıkları yetkinlikleri geliştirerek desteklemek
4. İnsanlarla etkileşim kurabilen, toplumsal kurallara uyum sağlayabilen, toplumsal yaşama katılım için çabalayan ve yaşamlarını bağımsız şekilde sürdürebilen bireyleri yaşam boyu desteklemek ve geliştirmek

3. Destek Eğitim Programlarının Perspektifi

Eğitim sistemimizin temel amacı bireye değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlar kazandırmaktır. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler de bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kurmaktadır. Değerler toplumun millî ve manevi kaynaklarından günümüze ulaşmış ve yarınlarımıza aktarılacak öz mirastır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata aktarımıdır. Bu yönüyle değerler ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde öğrenme, öğretme süreçleriyle kazandırılmaya çalışılan bilgi, beceri ve davranışlar ile birlikte ele alınarak programın perspektifini oluşturmaktadır.

a. Değerlerimiz

Değerler; bir sosyal grup veya toplumun varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen, birleştirici olgulardır. Aynı zamanda değerler, toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir. Değer eğitiminin temel amaçlarından biri de bireylerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Değerler, insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahiptir.

Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek eğitim sisteminin asli görevidir; eğitim-öğretim faaliyetleri yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan bir eğitim programıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme-öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Destek eğitim programlarında, Millî Eğitim Bakanlığının eğitim programları için ön gördüğü on kök değer geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Söz konusu değerler öğrenme öğretme süreçlerinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınacaktır. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda bu on kök değer ve ilişkili olduğu alt değerlerin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Destek eğitim programlarında da bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu, bölüm vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, destek eğitim programlarının her birinde yer almıştır.

b. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Bireylerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazesi olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ'de ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilimde/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olmak üzere sekiz anahtar yetkinlik belirlenmiştir. Özel eğitim çerçevesinde yabancı dillerde iletişime ait yetkinlikler destek eğitim programlarında ele alınmamıştır. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda ele alınan yetkinlikler tanımlamaları ile birlikte aşağıda açıklanmıştır:

1) Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Dil ve İletişim Modülü'nde; sesletim, sözcük dağarcığı, dilin biçim, anlam ve kullanımının ve iletişim işlevlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Ana dilde iletişim yetkinliğine bu modülde dilin tüm bileşenleri bakımından yer verilmiştir. Okuma ve Yazma Modülü'nde ise öğrenme güçlüğü olan bireylerin erken okuryazarlık, ilk okuma ve yazma, akıcı ve doğru okuma, okuduğunu anlama, yazılı ifade, dinlediğini anlama ve dil bilgisi becerilerinin desteklenmesi hedeflenmektedir. Bu modülde ana dilde iletişim yetkinliğine; dinleme, okuma, yazma ve dil bilgisi bölümlerinde yer verilmiştir.

2) Matematiksel yetkinlik ve bilimde/teknolojide temel yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Erken Matematik Modülü'nde; öğrenme güçlüğü olan bireylerin okul öncesi dönemde matematiğin en temel becerilerini öğrenmelerini sağlamak,

ilköğretime hazır bulunuşluk düzeylerini artırmak ve ileri matematik becerilerinde başarılı olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır. Matematik Modülü'nde ise sayılar ve işlemler, geometri, ölçme, veri işleme bölümleri yer almaktadır. Bu modül okul döneminde matematiğin en temel becerilerini kapsamaktadır. Bu iki modül ile bireylerin matematiksel yetkinliklerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bilimde/teknolojide temel yetkinliklerin ise sırasıyla; Matematik, Okuma ve Yazma Modülleri ve Öğrenmeye Destek Modülü'nün kendini düzenleme/yönetme bölümünde desteklenmesi hedeflenmektedir.

3) Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ve ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Öğrenmeye Destek Modülü'nde yer alan kendini düzenleme/yönetme bölümünde kişisel organizasyon becerileri, çalışma becerileri, başvuru kaynaklarını kullanma becerilerinin kazandırılması hedeflenmektedir. Bu bölümün başvuru kaynaklarını kullanma kısmında dijital yetkinliğin desteklenmesi hedeflenmektedir.

4) Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireye var olan imkânları tanıyarak bireyin öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Öğrenmeye Destek Modülü'nde yer alan kendini düzenleme /yönetme bölümünde bireye kişisel organizasyon, çalışma becerileri ve başvuru kaynaklarını kullanılmasının öğretilmesi hedeflenerek, öğrenmeyi öğretme yetkinliği desteklenebilecektir.

5) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermekte olup bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini de kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Sosyal Etkileşim Modülü'nde; öğrenme güçlüğü olan bireylerin sözel olmayan iletişim, kişiler arası ilişkiler ve duygu/davranış düzenleme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Sosyal yetkinlikler bu modülün tüm bölümlerinde desteklenmektedir. Vatandaşlıkla ilgili yetkinliklerin ise Okuma ve Yazma Modülü'nde yer alan ilk okuma ve yazma, akıcı ve doğru okuma, okuduğunu anlama, yazılı ifade, dinlediğini anlama ve dil bilgisi bölümlerinde bireylere verilecek konu ve metinlerle desteklenmesi hedeflenmektedir.

6) Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Sosyal Etkileşim Modülü'nün sözel olmayan iletişim, kişiler arası ilişkiler ve duygu/davranış düzenleme bölümlerinde kültürel farkındalık ve ifade yetkinliklerinin desteklenmesi hedeflenmektedir. Ayrıca Okuma ve Yazma Modülü'nde yer alan akıcı ve doğru okuma, okuduğunu anlama, yazılı ifade, dinlediğini anlama ve dil bilgisi bölümlerinde bireylere verilecek konu ve metinlerle bu yetkinlik desteklenebilecektir.

7) İnişiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yeniliğin ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, bireylerin sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için bir temel teşkil etmektedir. Aynı zamanda toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları özgün bilgi ve becerileri de kapsamaktadır.

Bu yetkinliğin; Öğrenmeye Destek Modülü'nde yer alan kendini düzenleme/yönetme bölümünde bireye kişisel organizasyon becerilerinin kazandırılması ile desteklenmesi hedeflenmektedir.

4. Destek Eğitim Programlarının Yapısı

Destek eğitim programlarında modüler yaklaşım benimsenmiştir. Modül, kelime anlamıyla bir bütünün bölünebilen parçası anlamına gelmektedir. Bir başka deyişle kendi içinde anlam bütünlüğü olan küçük bir birimdir. Bu kapsamda modül, yazılı bir materyal olup ilgili modülün tanımı, amaçları, bu amaçlara ulaşmak için yapılması gereken etkinlikleri ve ölçme araçlarını içermektedir.

Destek eğitim programları ilgili yetersizlik grubundaki bireylerin gereksinimleri dikkate alınarak oluşturulmuştur. Bu modüller; bireysel öğretime dayalı, başlangıcı ve sonu olan, kendi içinde bütünlük gösteren, sistematik bir çerçevede düzenlenmiş öğretim yaşantı-

larından oluşmaktadır. Destek modülleri bireyselleştirilmiş eğitim programını hazırlama ve uygulamaya imkân sağlayacak şekilde, kendi içerisinde bütünlüğü olan ve birbirini işlevsel olarak tamamlayacak yapıda hazırlanmıştır. Modüllerde yer alan hedefler bireye kazandırılacak bilgi, beceri ve tutumlardan oluşmaktadır. Modüller uygulayıcıya rehber olmasının yanında, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin uygulayacağı eğitime bir standart getirmekte ve ölçme-değerlendirme sürecini de kolaylaştırmaktadır. Modüller ile öğretimin planlanmasında mümkün olduğu kadar bireysel öğretim temel alınır. Modüler eğitim programlarının amaçları belirlenirken birey, toplum ve konu alanı özellikleri dikkate alınmaktadır. Özel gereksinimli bireylerin düzeyine uygun, toplumun ihtiyacını karşılayan ve konuların bilimsel ve teknolojik gelişmelere göre güncellendiği bir program hazırlama ilke olarak benimsenmiştir.

Destek eğitim programları hedeflenen amaçlara ulaşmayı sağlayacak çeşitli modüller ve bu modüllere yönelik bölümlerden oluşmaktadır. Her bir modülde bireylerde ulaşılması beklenen hedefler, hedef davranışlar ve hedeflere ulaşmak için uygulamadaki bireylerin yeterlik durumu dikkate alınarak özel açıklamalara yer verilmiştir. Açıklamalar; hedef özelliği, ön koşul öğrenmeler, öğretim yöntemi, materyal ve ölçme gibi programın alt boyutlarında olabilmektedir.

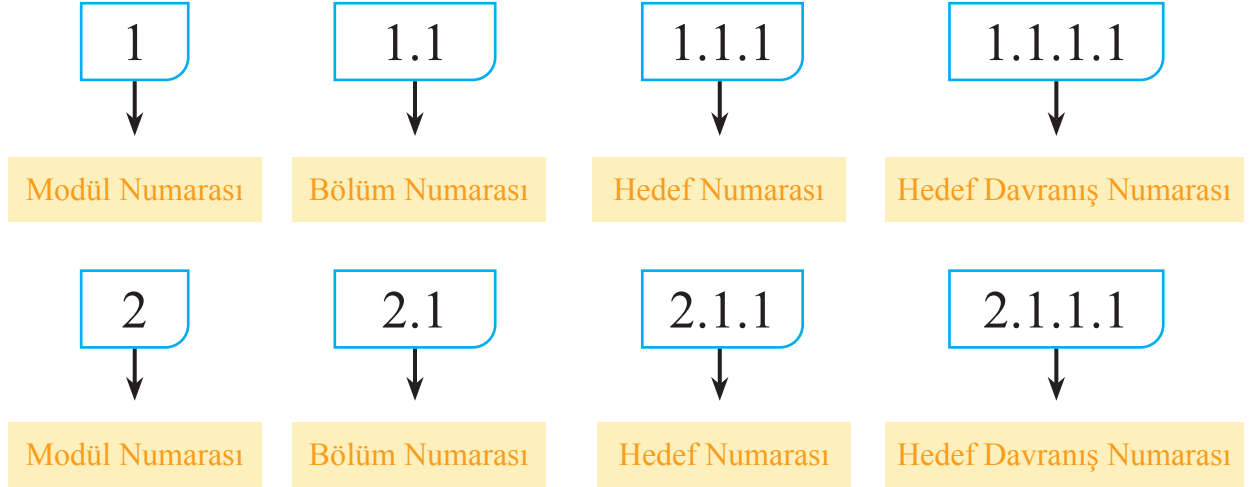
Modüller kendi içinde bölümlerden oluşmaktadır. Modüller içinde yer alan bölümler alanların özelliğine göre doğrusal ve sarmal yaklaşım olarak ele alınmıştır. Bu anlamda destek eğitim programları doğrusaldır çünkü bazı modüllerin içinde aşamalı ilerlemenin ve ön koşul öğrenmelerin zorunlu olduğu bölümler vardır. Yani bir hedef gerçekleşmeden diğer hedefe geçilememektedir. Bazı modüller ise içerik yaklaşımı olarak sarmal özellik taşımaktadır. Çünkü modüllerin içindeki bölümler zaman zaman kapsam yönünden genişleyerek farklı zamanlarda tekrar edilebilmektedir.

Sonuç olarak destek eğitim modülleri; bireye yönelik, açıkça belirtilmiş hedefler etrafında yapılandırılmış, kendi içinde bütünlüğü olan ve bireysel performansın değerlendirilmesine imkân sağlayan bölümlerden oluşmuştur. Ayrıca bireysel öğrenmeye yönelik olan destek eğitim modüllerinin her biri belirli beceri ve/veya bilgiyi kapsamaktadır. Hazırlanan destek eğitim modülleri bireyin ilgi, istek ve yeteneklerini dikkate alan, eğitim uygulamalarına farklı bir anlayış kazandıran ve modüller arasında geçiş yapma olanağı sağlayan bir özelliğe sahiptir.

Modüller öğretmenlere öğretim süreci boyunca sürekli değerlendirme imkânı vermektedir. Değerlendirmeler gerçek ortamından seçilmiş olgular ya da problemlerin çözümüyle oluşturulmuştur.

Kodlar

Destek eğitim programlarında bölüm, hedef ve hedef davranışlara ilişkin kodlamada aşağıdaki sistematik izlenmiştir.

5. Destek Eğitim Programlarının Öğrenme-Öğretme Yaklaşımı

Destek eğitim programları öğrenen merkezli program tasarımlarına göre hazırlanmıştır. Öğrenen merkezli program tasarımları ilerlemecilik ve pragmatist eğitim felsefesine dayanmaktadır. Öğrenen merkezli program tasarımlarında bireyin ihtiyaçları önceden belirlenir ve program bu doğrultuda hazırlanır. Program içeriği ortak ilgilerden oluşur ve öğrenme, bireyin yaşantısının bir parçasıdır. Öğrenen merkezli program tasarımları, birey ve yaşantı merkezli olabilir. Öğrenen merkezli tasarımlarda bireyin ilgi ve ihtiyaçları önemlidir. Bu açıdan ikisi de birbirine benzer. Ancak öğrenen merkezli tasarımlarda ihtiyaç önceden belirlenirken yaşantı merkezli tasarımlarda öğrenenin ihtiyaçları okul yaşantısında ve sosyal yaşamda öğretmen tarafından belirlenmektedir. Bu anlamda destek eğitim programları hazırlanırken öğrenen merkezli hazırlanmış ancak programları uygulayan öğretmenlere yaşantı merkezli uygulamaları da esas almaları önerilmiştir. Bu anlamda öğretmenin anlık tutum ve kararları ile program uygulamalarındaki donanımları son derece önemlidir. Öğrenen ve yaşantı merkezli programlarda öğrenme ve öğretme süreci planlanırken bireyin performans düzeyi, özellikleri ile öğrenme biçimleri dikkate alınmalıdır. Bireyin mevcut ve gelecekteki eğitsel gereksinimlerinin dikkate alınması ve belirlenecek eğitsel ihtiyaçlarının gerektireceği bilgi, beceri ve tutumlara yönelik davranışlara yer verilmesi, destek eğitim programlarının odak noktası olmuştur.

Modüler öğretim programları, uygulamada önerilen öğretim yöntem, strateji ve teknikleri, birey performans değerlendirmeleri, birey merkezli aktif öğrenmeye dayalı yaşam boyu öğrenmeyi destekler şekilde hazırlanmıştır. Ayrıca bireyin yaşamı boyunca destekle-

yici ve yönlendirici ögeler olan aile ve öğretmenin iş birliği de bu program için oldukça önemlidir.

Tüm özel eğitime gereksinimi olan bireyler için bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda destek eğitim programları temel alınarak “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alacak hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme-öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o bireyin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri farklılaşabilir. Bu nedenle öğrenme-öğretme süreci planlanırken bireylerin bireysel farklılıkları (mevcut performansları, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyo-kültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır. Bu açıklamalar doğrultusunda bireye yönelik BEP ve BEP’e dayalı ders planı hazırlanmalıdır. Sonraki sayfada “Ders Planı Hazırlama Formatı” verilmiştir.

Öğrenme ve öğretme sürecinde uygun strateji, yöntem, araç gereç ve materyaller seçilmelidir. Öğrenme ve öğretme sürecinde yer verilecek etkinliklerin, somuttan soyuta, kolaydan zora, bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa doğru aşamalı olarak hazırlanmasına ve uygulanmasına dikkat edilmelidir. Çalışmalarda kullanılan dilin ve uygulanan etkinliklerin bireyin yaşına ve gelişim özelliklerine uygun olmasına özen gösterilmelidir. Günlük yaşamda bireylerin etkili iletişim kurabilmeleri ve sosyal çevreye etkin bir şekilde katılabilmeleri amacı ile uygun ortamlar hazırlanmalı ve ortamlardaki etkinlikler çeşitlendirilmelidir. Öyle ki özel eğitime gereksinimi olan bireyler öğrenme aşamasında normal gelişim gösteren bireylere kıyasla daha farklı yöntem ve tekniklere gereksinim duyarlar. Öğretim programlarında çoklu duyuya dayalı öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması gerekmektedir.

Ders Planı Hazırlama Formatı

Bölüm 1

Modül Adı:

Bölüm Adı:

Bölüm 2

Hedef:

Hedef Davranış:

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Öncelikli olarak modüllerde önerilen öğretim yöntem ve teknikleri esas alınır.

Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri:

Ortam Düzenlemeleri:

Derse başlamadan önce oturuş düzeni, kullanılacak araç gereçlerin konumu, öğretim, genelleme ve izleme oturumlarının uygulanacağı ortam açıklanmalıdır.

Bölüm 3

Öğretme-Öğrenme Süreci:

Öğretim planlanırken öğretilecek davranışın türü, dikkati sağlayıcı ipuçları, araç gereçler, deneme sunuş biçimi, ortam, öğretim düzenlemeleri (bire bir ya da grup öğretim düzenlemesi), ipuçları, davranış sonrasında sunulacak uyarılar belirlenmeli, kayıt sistemi belirlenmeli ve tüm bunlara ek olarak planda öğrenmenin aşamalarına yer verilmelidir.

Bölüm 4

Ölçme ve Değerlendirme:

Modüllerde önerilen ölçme ve değerlendirme yaklaşımı esas alınır, uygulanır ve uygulama sonuçları değerlendirilir.

B. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı

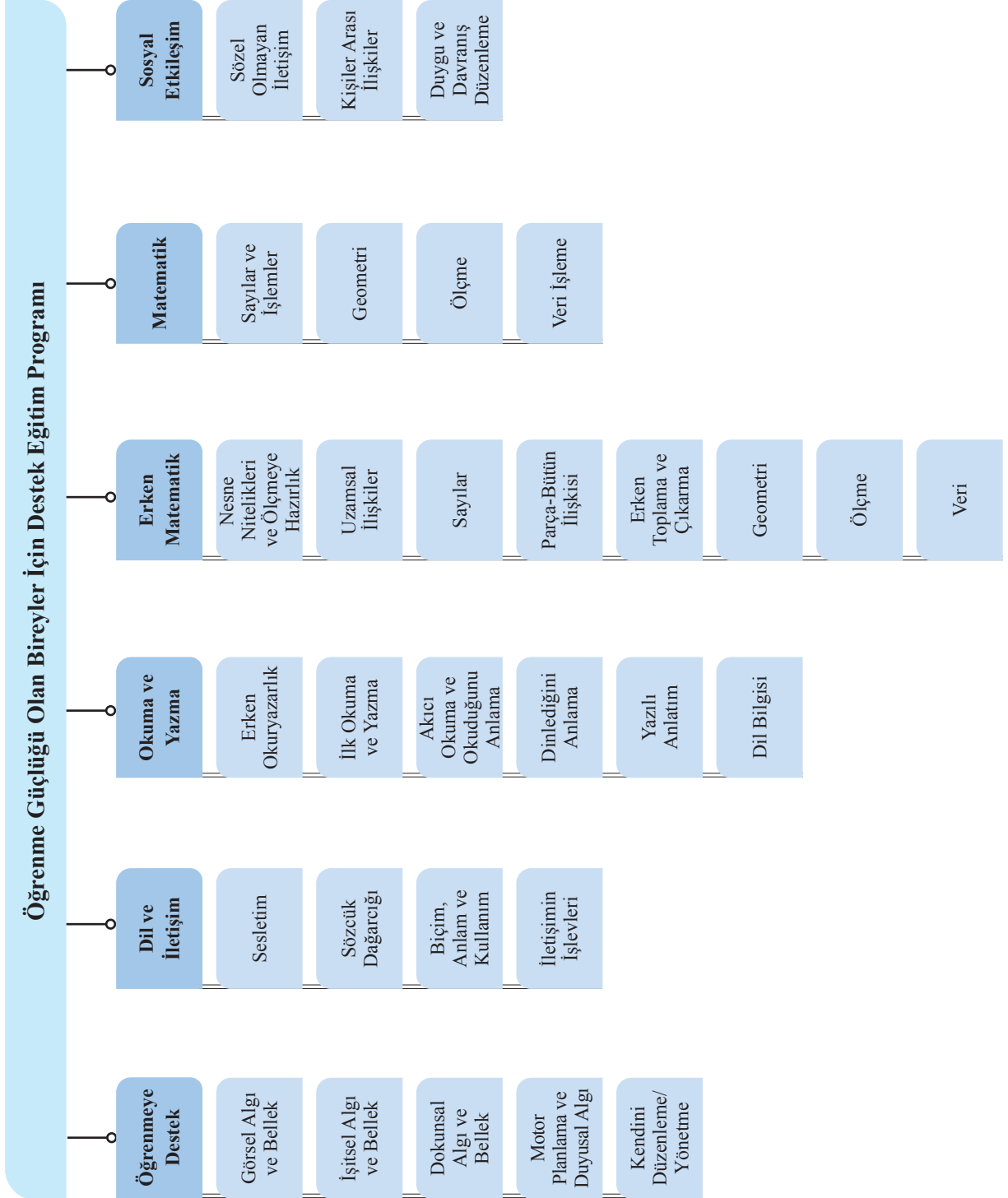
1. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Genel Amacı

Bu program ile öğrenme güçlüğü olan bireylerin;

1. Algı ve bellek becerilerinin geliştirilmesi
2. Motor planlama becerilerinin geliştirilmesi
3. Dil ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi
4. Kendini düzenleme stratejilerinin kazandırılması
5. Sosyal uyum becerilerinin kazandırılması
6. Erken okuryazarlık, erken matematik, matematik, ilk okuma yazma, akıcı ve doğru okuma, okuduğunu anlama, yazılı ifade, dinlediğini anlama ve dil bilgisi alanlarında akademik becerilerinin desteklenmesi hedeflenmektedir.

2. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Yapısı

Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı altı modülden oluşmaktadır. Bu modüller aşağıdaki şemada gösterilmiştir.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLER İÇİN DESTEK EĞİTİM PROGRAMI MODÜLLERİ VE BÖLÜMLERİ

Öğrenmeye Destek	Dil ve İletişim	Okuma ve Yazma	Erken Matematik	Matematik	Sosyal Etkileşim
1. Görsel Algı ve Bellek 35 ders saati 2. İşitsel Algı ve Bellek 35 ders saati 3. Dokunsal Algı ve Bellek 30 ders saati 4. Motor Planlama ve Duyusal Algı 30 ders saati 5. Kendini Düzenleme /Yönetme 20 ders saati	1. Sesletim 45 ders saati 2. Sözcük Dağıtıcı 45 ders saati 3. Biçim, Anlam ve Kullanım 30 ders saati 4. İletişimin işlevleri 30 ders saati	1. Erken Okuryazarlık 50 ders saati 2. İlk Okuma ve Yazma 70 ders saati 3. Akıcı Okuma ve Okuduğunu Anlama 50 ders saati 4. Dinlediğini anlama 30 ders saati 5. Yazılı Anlatım 50 ders saati 6. Dil bilgisi 50 ders saati	1. Nesne Nitelikleri ve Ölçmeye Hazırlık 30 ders saati 2. Uzamsal İlişkiler 30 ders saati 3. Sayılar 30 ders saati 4. Parça-Bütün İlişkisi 20 ders saati 5. Erken Toplama ve Çıkarma 40 ders saati 6. Geometri 20 ders saati 7. Ölçme 20 ders saati 8. Veri 10 ders saati	1. Sayılar ve İşlemler 110 ders saati 2. Geometri 30 ders saati 3. Ölçme 40 ders saati 4. Veri İşleme 20 ders saati	1. Sözel Olmayan İletişim 35 ders saati 2. Kişiler Arası İlişkiler 35 ders saati 3. Duygu ve Davranış Düzenleme 30 ders saati
Toplam: 150 ders saati	Toplam: 150 ders saati	Toplam: 300 ders saati	Toplam: 200 ders saati	Toplam: 200 ders saati	Toplam: 100 ders saati
6 Modül					
Toplam 1100 ders saati					

NOT: Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin 31. maddesinin 3. fıkrasına göre 1 defaya mahsus olmak üzere modül tekrar önerilebilir.

3. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Öğretme-Öğrenme Süreci

Programda yer alan hedef davranışları gerçekleştirmek için kullanılacak öğretim yöntem, teknik ve stratejilerin bazılarının uygulanma özellikleri aşağıda açıklanmıştır.

Doğrudan Öğretim Yöntemi: Yöntemin temel amacı, öğretimi yapılan içerikte ipuçlarının aşamalı olarak geri çekilmesiyle bireyi bağımsız hâle getirmektir. Bu aşamalarda yapılan sürekli değerlendirmelerle öğretmen, ipuçlarını azaltıp çoğaltacağına veya konuyu tekrar sunup sunmayacağına karar verir. Bu öğretim yönteminde öğretim yapılmaya başladığında, ilk başta bütün sorumluluk öğretmende iken öğretim ilerledikçe sorumluluk öğretmenden bireye geçmektedir. Sorumluluğun öğretmene ait olduğu zamanlarda, öğretmen içeriği küçük adımlarla sunar. Sorumluluğun bireye ait olduğu zamanlarda ise birey öğretmenin sunmuş olduğu içeriği tek başına uygular, öğretmen ipucu düzeltme ve dönütlerle bireyi destekler. Sorumluluğun öğretmenden bireye aşamalı ve yavaş yavaş geçmesine dikkat edilmelidir.

Doğrudan Öğretim Yöntemi beş öğretim aşamasında uygulanmaktadır. Bunlar aşağıda sıralanmıştır.

Günlük gözden geçirme aşamasında, öğretmen derse başlamadan önce bireylerin ödevlerini kontrol eder, geçmişte öğretilen ilgili becerileri ve ön koşulları tekrar gözden geçirir.

Model olma aşamasında, öğretim sorumluluğu tamamen öğretmendedir. Bireye kazandırılacak olan bir beceri ise öğretmen, becerinin nasıl uygulandığına model olur. Kavram ise kavramın örneklerini gösterir. Bir bilgi sunuyorsa bilgiyi açıklar.

Rehberli uygulama aşamasında, öğrenme sorumluluğu aşamalı olarak öğretmenden bireye geçer. Bunun için bireyin, öğretmen rehberliğinde ipuçlarının aşamalı olarak geri çekildiği alıştırmalar yapması gereklidir. Rehberli uygulamalar ve model olma aşamalarında bireylerin yaptığı uygulamalara ve verdiği cevaplara dönütlerin verilmesi ya da düzeltmelerin uygulanması önemlidir.

Bağımsız uygulama aşamasında, sorumluluk tamamen bireye devredilir. Bireylere, öğrendiği bilgi, beceri ya da kavramı bağımsız bir biçimde kullanmasını gerektiren yeni alıştırmalar verilir. Bu aşamada bireyden gerçekleştirmesi istenen beceri, model olunarak sunulan ve rehberli uygulamalarla alıştırmaları yapılan beceriyle aynı zorlukta olmalıdır. Bu nedenle çalışılacak materyal de aynı özellikleri taşımaktadır.

Haftalık ve aylık gözden geçirme aşamasında ise öğretilen bilgi, beceri ve kavramların sık sık gözden geçirilmesi gerekmektedir. Öğretmenlere bir önceki haftanın ve ayın çalışmalarını yeniden gözden geçirmeleri önerilmektedir..

Kümülatif Tekrar Stratejisi: Sıra ile sunulan öğeleri, önceki öğelerle birlikte tekrar etmek anlamına gelmektedir. Örneğin bir öykü anlatılırken önce birinci kısım okunur ve anlatılır daha sonra ikinci kısım okunur ve anlatılır. Daha sonra birinci ve ikinci kısım birlikte anlatılır. Aynı uygulamaya öykü bitinceye kadar devam edilir.

Alıştırma Artırma: Bireye cevap verme olanaklarının artırılması, akademik anlamdaki iyileşme için son derece önemlidir. Kazanılan yeni bilgilerin, tekrar yoluyla başarılı bir şekilde kalıcı ve akıcı hâle getirilmesi pek çok akademik alanda denemelerinin sayısı ile doğrudan bağlantılıdır. Alıştırmaları artırmak çeşitli şekillerde yapılabilir. Bir metnin tekrarlı olarak okutulması, öğretilen bir sesin farklı yapılar içinde okutulması ya da okunan metin sayısının artırılması alıştırmayı artırmanın yollarıdır.

Çoklu Duyusal Yöntem: İleri düzeyde okuma yazma güçlüğü yaşayan bireylerin öğrenmekte zorlandıkları veya karıştırdıkları harf/ses ve sözcükleri öğrenmelerini desteklemek üzere uygulanan bir yöntemdir. Görsel, işitsel, dokunsal ve hareket duyularının bir arada harekete geçirilmesine dayalıdır. Özellikle çok karıştırılan harflerin veya sözcüklerin öğretiminde kullanılır. Bu yöntemde birey öğretmenin söylediği harfi/kelimeyi duyar, tekrarlar, tekrarlarken duyar, parmaklarıyla harfin/kelimenin üzerinden gider, kendi kas hareketlerini hisseder, dokunsal duyuyu alır, ellerini takip eder ve bunları yaparken harfi/kelimeyi de seslendirerek kendisini duyar. Böylelikle bireylerin karıştırdıkları harfe ilişkin bilgiyi birçok kaynaktan gelen bilgi ile kodlaması ve dolayısıyla hatırlamasının kolaylaşması hedeflenmektedir. Çok yapılandırılmış bir öğretim ile çok sayıda tekrar ve pratik gerektirir.

Model Okuma/Yazma - Tekrarlı Okuma/Yazma - Okuma/Yazma Hatası Düzeltme: Bu teknikler ayrı ayrı uygulanabileceği gibi birlikte de uygulanabilir. Beceri temelli teknikler olarak gruplanan bu tekniklerin kullanımında hedef beceriye göre model olunur (örneğin metni bireye okuma). Hedef beceri tekrarlı olarak uygulanılır (örneğin metni bireye tekrarlı olarak okutma) ve daha sonra bu uygulamalar sırasında bireyin hataları belirlenerek ya anında ya da beceri sonlandıktan sonra hata düzeltme uygulanır (örneğin metinde hatalı okunan kelimeleri öğretmenin okuması, sonra bireye okutma). Hata düzeltme sırasında bireye tekrar model olunarak beceriyi gerçekleştirmesi beklenir.

Kendini İzleme: Kendini izleme belirli bir davranışın ne kadar sıklıkla veya süre ile oluştuğunu belirlemek ve kaydetmektir. Kendini izlemenin iki bileşeni vardır. Bunlar ken-

dini değerlendirme ve kendini kaydetmedir. Kendini değerlendirme bir davranışın ne kadar sıklıkta ya da sürede oluştuğunu belirlemektir. Kendini kaydetme ise kişinin kendi performansını bir kayıt aracı kullanarak kaydetmesidir. Kayıt araçları olarak görev aşamalarını içeren kayıt çizelgeleri ya da üründe hedeflenen nitelikleri içeren kayıt çizelgeleri kullanılabilir. Kendini izlemede, izlenecek davranışlar temel olarak ikiye ayrılabilir: görev üzerinde dikkati sürdürme ve performansı izleme. Görev üzerinde dikkati sürdürmenin amacı bireyin dikkat süresini artırmak ve bireyi göreve yönlendirmektir. Performansı izleme, bireyin çeşitli tip ürün ve sürecini izlemek için uygulanabilir. Ürün akıcılık ya da doğruluk boyutunda izlenebilir. Süreç ise bir becerinin gerçekleştirilme aşamaları ya da görev basamaklarını uygulama aşamaları şeklinde izlenebilir.

Hedef Belirleme: Hedef belirleme iki amaca hizmet edebilir: bireylerin var olan becerilerini geliştirmek ya da akıcılığını artırmak. Hedef koyarken aşağıdaki işlemler uygulanmalıdır.

1. Bireyin mevcut performansını ortaya koyma: Bireyin geliştirilecek beceri ile ilgili performansı ortaya konmalıdır. Bireyin performansı daha önce yaptığı çalışmalarla ortaya konabileceği gibi doğrudan da belirnelebilir.

2. Hedefleri belirleme: Hedefler belirlenirken artışlar genellikle %10 ile %30 arasında hesaplanmalıdır. Eğer hata azaltılması hedefleniyorsa aynı oran benimsenmelidir. Aynı zamanda hedefe ulaşmak için konulan süre de bu oranları belirlemede rol oynar.

3. Hedefin gerçekleştirilmesi için planlama yapma: Bu aşamada hedefin gerçekleşmesi için hangi materyallerle, ne sıklıkta ve ne zaman çalışılacağı planlanır.

4. Planın uygulanması: Hazırlanan plan uygulanır ve uygulamada ya da belirlenen hedeflerde bir problem olup olmadığı gözlenir. Gerekirse değişiklik yapılabilir.

5. İzleme ve dönüt: Belirli aralıklarla birey performansı izlenerek gelişmesi hakkında dönüt verilir. Dönütler verilirken ilerlemenin somutlaştırılması için sütun grafikleri seçilebilir.

Planlı Söyleşi: Sosyal etkileşim kuramının bir öğretim tekniği olan planlı söyleşide öğretmen öncelikle söyleşi konusunu seçmeli, bireyleri ya tartışmanın içine almalı ya da bireylere söz konusu konuyla ilgili geçmiş bilgileri sağlamalıdır. Bu söyleşi sırasında öğretmen gerektiğinde beceri ya da kavramlar için doğrudan öğretim yapmalıdır. Öğretmen bireyleri dil ve anlatımlarını/ifadelerini geliştirmeye teşvik etmeli ve bireylerin seçilen konu çerçevesinde konuşmasını desteklemelidir.

Etkinlik Temelli Öğretim: Doğal ortamlarda öğretimin düzenlendiği ancak öğretilecek hedef beceriyle ilgili davranış öncesi ve sonrası uyaranların sunulduğu, bireyin ilgileri göz önüne alınarak amaçların günlük rutinler ve planlanmış oyunlar içerisinde gerçekleşmesinin hedeflendiği bir öğretim yöntemidir. Etkinlik temelli öğretim düzenlenirken etkinliklerin bireyin ilgileri dikkate alınarak seçilmesine, bireyin bireysel amaçlarının, rutinlerin ya da planlanmış etkinliklerin içine gömülerek öğretilmesine, işlevsel ve genellenebilen hedef becerilerin öğretilmesine, çevre ve davranışla doğal ve anlamlı bir ilişki içinde olan davranış öncesi ve sonrası uyaranların kullanılmasına dikkat edilmelidir.

Yazıca Zenginleştirilmiş Oyunlar: Yazı farkındalığı becerilerini artırmada önemli bir yol, yetişkin aracılığıyla yazıca zenginleştirilmiş oyunların kullanılmasıdır. Yazıca zenginleştirilmiş oyunlar, bireylere yazılı dilin özelliklerini ve işlevini anlamalarını kolaylaştıracak, okuryazar gibi davranmalarını sağlayacak fırsatların sunulduğu oyunlardır. Yazıca zenginleştirilmiş oyunlar, resimli ve yazılı hikâye kitapları gibi yazılı dili farkına vardırma için zengin bir bağlam oluşturur. Bununla beraber yazı yönünden zenginleştirilmiş oyun ortamları da bireylerin yazılı dilin özelliklerini ve işlevini anlamalarını kolaylaştıracak fırsatlar sunmaktadır. Bu oyunlar sırasında bireyler örneğin yazılı dilin özellikleri ile ilgili yazının okuma yönünü gösterme, bir alışveriş listesinin nasıl kullanıldığını anlayarak yazının işlevinin farkına varma gibi önemli kazanımlar elde etmektedirler.

Yazıca zenginleştirilmiş oyunlar için bireylerin yaş ve gelişim özelliklerine uygun her türlü oyuna yazı unsurları eklenebilir. Önemli olan oyun sırasında öğretmenin yazıya dikkat çekerek önceden belirlediği yazı farkındalığı hedeflerine yönelik bireye model olması, rehberlik etmesidir. Örneğin Pastane oyunu. Bu oyunun genel amacı, sırayla garson ve müşteri rollerini oynamak, müşteri olanın menü kitapçığından sipariş vermesi ve garson olanın verilen siparişi getirmesidir. Bu oyunda; oyuncak mutfak gereçleri, kek, pasta, süt kutusu gibi yiyecek ve içecek maketleri, resimli ve yazılı menü kullanılır. Oyun sırasında resimli-yazılı menünün okunması sürecinde bireyin dikkati yazılara çekilir ve bu sırada hedeflenen yazı farkındalığı becerilerinin öğretimi yapılır. Oyunun içine yazının soldan sağa okunma yönünü gösterme, yazı içinde bir sözcük gösterme gibi yazı farkındalığı becerilerinin öğretimi yapılabilir. Böylece oyun sırasında bireylerin erken okuryazarlık rollerini ve rutinlerini oyun içinde prova etmeleri sağlanır.

Etkileşimli Kitap Okuma: Dil ve erken okuryazarlık becerilerinin desteklenmesi amacıyla ebeveynin ya da öğretmenin bireyle kitap okuduğu yaygın bir uygulamadır. Ebeveynin resimli bir kitabı çocuğu ile okuması ya da öğretmenin, sınıfında bireyelerine kitap

okuması olarak yaygın bir şekilde tavsiye edilen okuma uygulamalarıdır. Etkileşimli kitap okuma terimi, bir kitaba bakarken veya kitabı okurken yetişkin ile birey veya bireyler arasında ortaya çıkan etkileşimi betimlemek için kullanılmaktadır. Erken okuryazarlık becerilerinin önemli öğrenme alanları olan yazı farkındalığı, sesbilgisel farkındalık, dinlediğini anlama, sözcük bilgisi ve harf bilgisi becerilerinin kazandırılmasında, ayrıca dil ve iletişim becerilerinin geliştirilmesinde etkileşimli kitap okuma uygulamaları etkili bir yöntemdir.

Resimli Kitap Bakma: Hedef davranışa göre bireye kitap resimleri gösterilerek resimler üzerinde bireyin konuşmasını sağlamak için sorular sorularak uygulanır. Bu uygulama yapılırken gerektiğinde model olunmalı ve bireyden tepki istenmelidir. Eğer olayları anlatma, tahmin etme, mantık yürütme gibi hedef davranışların geliştirilmesi hedefleniyorsa resimler üzerinde tartışarak önce bu hedef davranışlara model olunmalıdır. Sonraki oturumlarda resimlerle ipucu vererek bireyin tahmin etmesi, mantık yürütmesi vb. sağlanmalıdır.

Şematik Düzenleyiciler: Şematik düzenleyiciler içeriği ve içerikteki ilişkiyi görselleştiren araçlardır. Bu görselleştirmede içeriğin yapısına göre şemalar kullanılır. Böylece içerikteki ilişkilerin belirli şemalar çerçevesinde kodlanması söz konusu olur. Öğretilecek içerik bilgi, beceri, kavram, gerçekler ve ilkeler olabilir. Bilgileri gruplayarak sunmada en iyi araç şematik düzenleyicilerdir.

Şematik düzenleyiciler öğretim öncesi, sırası ve sonrası kullanılabilir. Öğretim öncesi kullanımının amacı, sunulacak bilginin örgütsel düzenini göstermektir. Ön bilgi oluşturmak ya da önceki bilgiyi etkinleştirmek için kullanılabilir. Öğretim sırasında bilgileri gruplamak amacıyla öğretim sonunda ise bilgileri ve ilişkilerini bireyin öğrenip öğrenmediğini değerlendirmek ve bilgiyi özetlemek amacıyla kullanılır.

Şematik düzenleyicilerin sunulacak içerik tiplerine göre çeşitleri bulunmaktadır. İçerik tipleri; sıralama, tanımlama, neden-sonuç, karşılaştırma, problem-çözüm, kronoloji olabilir. Çeşitli şematik düzenleyici örneklerine genel ağıdaki arama motorlarına “graphic organizer” kelimesi yazılarak ulaşılabilir.

Strateji Temelli Yazılı İfade Öğretimi: Yazma süreci beş temel aşamada tamamlanır. Bu aşamalar; planlama, taslak oluşturma, düzeltme, kontrol etme ve paylaşmayı içermektedir. *Planlama aşamasında* seçenekler verilerek bireylerden bir konu seçmeleri, ne amaçla yazacaklarını ve okuyucu kitlesini belirlemeleri istenir. Seçtikleri konu hakkında bildiklerini beyin fırtınası yardımı ile sıralamaları ve yazma sırasına göre düzenlemeleri istenir. Bu aşamada yazma için amaç belirleme, okuyucu kitlesini belirleme, konu hakkında ön bilgileri harekete geçirme ve bunları gruplama stratejileri kullanılır. *Taslak oluşturma aşamasında*, bireylerden planlama aşamasında üretilen ve sıralanan fikirleri yazıya dökmeleri istenir. Bu

aşamada taslağı yazılı forma çevirme stratejisi kullanılır. *Düzeltilme aşamasında*, bireylerden gözden geçirme stratejilerini kullanarak yazdıklarının yazma amaçlarına ve okuyuculara uygun olup olmadığını incelemeleri ve gerekli düzeltmeleri yapmaları istenir. *Kontrol etme aşamasında* ise bireylerden cümlelerini sözcük seçimi, noktalama işaretleri, yazım kuralları ve cümle yapıları bakımından kontrol etmeleri ve düzenlemeleri istenir. En son olarak da bireyler yazdıklarını sınıftaki arkadaşları ile paylaşırlar ve yazdıkları metinlerden kitap oluştururlar. Öğretmen metin türünü belirledikten sonra bu aşamalarda kullandığı stratejilere yüksek sesle düşünerek model olmalı, stratejileri rehberli ve bağımsız olarak uygulatmalıdır. Her bir öğretim aşaması en az üç kez uygulanmalıdır.

Okuduğunu Anlama Stratejilerinin Öğretimi: Strateji öğretimi öncesinde bireylere metin yapısı öğretilmelidir. Her metin türünün kendine özgü bir yapısı vardır. Bu yapı bireylere fark ettirildiğinde bireylerin metindeki bilgi birimlerini anlaması daha kolay olacaktır. Metin yapısı öğretiminde şemalar kullanılabilir. Strateji öğretiminde okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası stratejiler uygulanır. Okuma öncesi stratejilerin amacı, temel olarak okunacak metinle ilgili ön bilgi oluşturma ve okumaya karşı bireyi güdülemedir. Okuma öncesi stratejilere başlık ve resimler hakkında konuşma, sorular sorma, metnin içeriği ile ilgili tahminlerde bulunma örnek olarak verilebilir. Okuma sırası stratejilerin amacı metindeki bilgi birimlerini anlama, bu birimler arasında ilişki kurarak metni anlama ve metni okurken var olan bilgi ile metindeki bilgiler arasında ilişki kurmadır. Okuma sırasında bilgi birimlerinin altını çizme ve şemaya yerleştirme, okunan yeri anlatma ve tahmin etme gibi stratejiler kullanılabilir. Okuma sonrasında ise stratejiler tüm metni bütünleştirerek anlamak, anlaşılmayan yerleri tekrar gözden geçirmek amacıyla uygulanır. Okuma sonrası stratejilerin bazıları okunanları özetleme, metni anlatma ve sorulara cevap vermedir. Bu stratejilerin nasıl uygulandığına, seçilen metin türü ile birkaç metinde model olunur, daha sonra bireye metinler verilerek rehberli uygulamalar yapılır ve bireyin stratejiyi uygulaması desteklenir son olarak da bağımsız uygulamalar yapılarak bireyin strateji uygulamaları ve anlama gelişimi gözlenir.

Metin anlama becerisi bir derste gerçekleştirilecek bir beceri değildir. Bu nedenle yukarıda önerildiği şekilde birey metin anlamada bağımsızlaşmaya kadar uygulamalara devam edilmelidir. Anlama öğretiminde bir metin türü seçilerek strateji öğretimi, birey stratejileri uygulamada bağımsızlaşmaya kadar uygulanırsa bireyin anlama becerisini diğer metin türlerine genelleyip genellemediği kontrol edilmelidir. Genellikle strateji öğretimi bir metin türü ile çalışıldığında birey, stratejiyi diğer metin türlerine de uygulayarak metni anlayabilmektedir. Bu genellemenin sağlanması için her bir metin türünün yapısı hakkında bireyin fikri olmalıdır. Bu nedenle bir metin türü seçilerek metin yapısı ve strateji öğretimi yapılır.

Diğer metin türlerinde sadece metin yapısı tanıtılarak strateji öğretimi yapılmadan anlama performansı belirlenebilir. Ancak bazı bireyler için metin türü değiştirildiğinde metin yapısı tanıtımı ile birlikte bir ya da birkaç kez stratejiye model olmak gerekebilir.

Süreç Temelli Matematik Problemi Çözme Öğretimi: Problem çözme sürecinde öğretmen yüksek sesle düşünerek ve etkileşimsel diyaloglara yer vererek problem çözmeye model olmalıdır. Var olan problem durumunun üstesinden gelebilmek için bireye sadece ne yapması gerektiği değil, aynı zamanda nasıl yapması gerektiği de modellenmelidir. Matematik probleminin nasıl çözüleceğine ilişkin olarak en temel dört basamak; problemi anlama, plan yapma, planı uygulama ve kontrol etme basamaklarıdır. Bu basamaklar kazandırılırken problem çözmeden önce bireyin problemi kendi cümleleri ile ifade etmesi sağlanmalıdır. Problem çözerken bireyin problemi kavramsallaştırması için şema ya da kendi çizimleri ile görselleştirmesi sağlanmalıdır. Problem çözüm sürecinde problemi yüksek sesle okuma, kendi cümleleri ile açıklama, bir görsele dönüştürme, tahminde bulunma, işlemi yapma ve sürecin kontrol edilmesi aşamalarında bireylere model olunmalıdır.

4. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Ölçme ve Değerlendirme

Özel eğitime gereksinimi olan bireyler, öğrenme sürecinde farklı ve çoklu öğrenme tekniklerinin kullanılması ve birden çok duyuya hitap eden uygulamaların yürütülmesi durumunda daha rahat öğrenirler. Yetersizlikten etkilenmiş her bir bireyin yetersizlikten etkilenme türü, derecesi, yetersizliğin oluş zamanı, sağlanan hizmetler ve bireysel özellikleri birbirinden farklıdır. Buna bağlı olarak öğrenme düzeyleri de birbirinden oldukça farklılık göstermektedir. Bu nedenle her bireyin bireysel özelliklerine uygun olarak BEP hazırlanması gerekmektedir. BEP, yetersizlikten etkilenmiş bireyin eğitim gereksinimlerini uygun eğitim ortamlarında gerekli destek hizmetleriyle karşılamaya yönelik geliştirilen yazılı bir dokümandır. BEP, yetersizlikten etkilendiği belirlenen her bir birey için geliştirilmelidir. Özel eğitime başlamadan önce BEP'in geliştirilmesi, verilecek özel eğitim hizmetinin bireyin gereksinimlerine uygun olarak düzenlenmesi için gereklidir. BEP; yetersizlikten etkilenmiş bireyin var olan performans düzeyini, yıl sonunda/dönem sonunda bireyde gerçekleşmesi beklenen hedefleri, eğitim hizmetlerini ve bu hizmetlerin süresini içermelidir. Ayrıca birey için eğitim ortamları ya da kademeleri arasında sağlanacak geçiş hizmetlerini ve ilerlemele- rin ölçümlenmesini de kapsamalıdır.

BEP hazırlanırken bireyin gereksinimlerinin belirlenmesi için değerlendirmelerin öğretim sürecinin başlangıcında, öğretim sürecinde, sonunda ve yıl sonunda yapılması gerekmektedir. Bu süreçte özellikle başlangıçta kaba ve ayrıntılı değerlendirmelerin bireyin gerçek performansını yansıtacak şekilde yapılması önem arz etmektedir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yürütülürken temel ilke olarak biçimlendirici (süreci değerlendirme) ve özetleyici değerlendirme (yıl sonu genel değerlendirme) süreçleri izlenmeli, farklı veri toplama yöntemleri ile ölçme araçları kullanılmalıdır.

Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler Destek Eğitim Programı'nın ölçme ve değerlendirme uygulamaları; bireyin gereksinimlerinin belirlenmesi, öğretim öncesi (ön) değerlendirme, öğretim sonu (son) değerlendirme ve gelişimi izleme, yıl sonu değerlendirmesi aşamalarından oluşmaktadır. Bu değerlendirme aşamalarının uygulama süreci aşağıda açıklanmıştır.

1. Bireyin Gereksinimlerinin Belirlenmesi

Bireylerin gereksinimlerinin belirlenmesi amacıyla kaba değerlendirme yapılır. Rehberlik ve araştırma merkezinde (RAM) bireylerin ilgili destek eğitim programının içerdiği modül ve modüllerdeki bölümlerden hangilerini alacağı kaba değerlendirme sonucunda belirlenir. Aynı zamanda özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde de RAM tarafından belirlenen modüllere ve bölümlere yönelik kaba değerlendirmeler yapılarak bireyin gereksinimleri daha ayrıntılı şekilde belirlenmelidir. Kaba değerlendirme sonucunda bireyin gereksinim alanları belirlenmeli ve hedef ve hedef davranışlar (kısa ve uzun dönemli amaçlar) konulmalıdır. Böylece bireyin BEP'i hazırlanır. Kaba değerlendirmede gereksinimler belirlenip öncelik sırasına konurken bireylerin yaşı, sınıf seviyesi, bireysel özellikleri, öğrenme özellikleri ve becerilerin günlük ve okul yaşamındaki işlevselliği dikkate alınmalıdır.

Bireylerin kaba değerlendirmeleri için özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde veri toplama süreci üç boyutta yürütülmelidir.

1) Görüşme yapılması: Görüşmeler için birden farklı veri kaynağı kullanılmalıdır. Bunlar:

a) Bireyin ailesi

b) Okulundaki öğretmenleri (okul öncesi öğretmeni, sınıf öğretmeni, rehber öğretmen vb.)

c) Bireyin kendisi

Bireyle görüşme yapılacaksa bireyin yaşı ve performans düzeyi önem taşımaktadır. Birey ile görüşme, bireyin ailesi ve öğretmenleriyle yapılan görüşmeleri desteklemesi ve zenginleştirilmesi açısından anlamlı olacaktır.

II) Gözlem yapılması: Bu aşamada özellikle öğretmenin/uzmanın kendisi gözlem yapmalıdır. Gözlem yaparken bireye ve gözlem yapılacak ortama göre yapılandırılmış ya da doğal gözlem tercih edilmelidir. Gözlem sonuçları yapılan görüşmelerle ilişkilendirilmelidir.

III) Kontrol listeleri, dereceli puanlama anahtarlarının (rubrik) uygulanması: Görüşme ve gözlemlerden sonra kontrol listeleri ve dereceli puanlama anahtarları kullanılarak bireyler birebir olarak ölçülmelidir.

2. Öğretim Öncesi (Ön) Değerlendirme

Öğretim öncesi (ön) değerlendirme, kaba değerlendirme sonucunda bireyin BEP' ine seçilen hedef ve hedef davranışlara ilişkin öğretimine başlamadan önce hangi basamakta (düzeyde) olduğunu belirlemek amacı ile yapılacak olan ayrıntılı değerlendirmedir.

Öğretim öncesi değerlendirmelerde her birey için birebir uygulamalar yürütülerek veriler toplanır. Bu aşamada Ölçüt Bağımlı Test (ÖBT), (bk. örnek form Ek 1), küçük basamaklara ayrılmış becerilerin bulunduğu Kontrol Listesi (bk. örnek form Ek 2), Dereceli Puanlama Anahtarı (bk. örnek form Ek 3) kullanılabilir. Kullanılan ölçme araçlarından elde edilen veriler Performans Kayıt Formu'na kayıt edilmelidir (Ek 4).

3. Öğretim Sonu (Son) Değerlendirme ve Gelişimi İzleme

Öğretim sonu değerlendirme; ilgili hedef davranışlarının öğretimi tamamlandıktan sonra bireyin davranışı ne derece kazandığını veya kavradığını görmek amacıyla yapılan değerlendirmedir. Bu aşamada öğretim öncesinde ayrıntılı değerlendirme araçları kullanılmalıdır. Ölçme araçlarından öğretim sonunda elde edilen veriler tekrar Performans Kayıt Formu'na (Ek 4) işaretlelenmelidir.

Bireylerin öğretim süreci içerisinde yani ilgili hedef davranışlar kazandırılmaya çalışılırken öğretim ile birlikte ölçme ve değerlendirme uygulamalarının da birlikte yürütülmesi öğretimin etkililiği ve verimliliği açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle bireyin gelişimini izlemeye yönelik öğretim sırasında ve oturumların sonunda değerlendirmeler yapılarak değerlendirme sonuçları grafiğe ya da kayıt çizelgelerine kayıt edilmelidir. Ayrıca bireyin ürünlerine bakılarak bireyin ilerlemesi izlenmeli ve beklenen tepkiler istenen düzeyde de-

ğilse kullanılan yöntemde, araç gereçte, ortamda, alıştırma sayısında vb. gerekli öğretimsel düzenlemeler yapılmalıdır. Ayrıca kayıt çizelgeleri, grafikler, birey ürünleri (çalışma yaprakları, ödevler vb.) dönem içerisinde belirli aralıklarla incelenerek öğretimin etkililiği ve verimliliği değerlendirilmelidir. Bunun sonucunda bireyin portfolyosu oluşturulmalıdır.

Portfolyo bir bireysel gelişim dosyasıdır. Bir yıl boyunca birey performans kayıtlarının ve çalışmalarının bir amaç doğrultusunda planlı ve düzenli bir şekilde tutulduğu, çalışmalardan örneklerin bulunduğu, bireyin nasıl bir gelişim içinde olduğunun rahatça izlenebildiği bir değerlendirme türüdür. Portfolyolarla yapılan değerlendirmenin temel amacı, bireyin öğrenme sürecini ve sonucunu birlikte değerlendirerek bireyin nasıl bir gelişim izlediğini belirlemektir. Bireyin yaptığı çalışmaların sistematik olarak toplanması sonucu oluşturulan bireysel gelişim dosyaları bireyin farklı yeteneklerini ve düzeylerini, güçlü olduğu yönlerini, başarılarını ve bir süreç içindeki gelişimini bütünüyle değerlendirme imkânı vermektedir. Eğitim ve öğretim sürecinde uygulayacağımız hedeflere göre portfolyolar farklılaşmaktadır. Potfolyo çeşitleri; çalışma portfolyosu, vitrin portfolyosu ve değerlendirme portfolyosu şeklinde sınıflandırılabilir. Bunlardan değerlendirme portfolyosu bireyi değerlendirmek için öğretmenin ihtiyaç duyduğu bütün kayıtları içerir. Bu tip portfolyolar, öğretim programlarında belirlenmiş hedefler doğrultusunda bireyin gelişimini gösterir. Bu tür portfolyolarda amaç, dosyaya konan her çalışmanın puanlanarak birey başarısının değerlendirilmesidir. Bu portfolyolar, düzey belirlemeye yönelik değerlendirme için kullanılabilir ve öğretim programındaki hedef ve davranışlardan çoğunun kazanıldığını gösteren örnek ve en iyi çalışmaları içerir. Bu nedenle portfolyolar içerisinde bireylerin gelişimine ve en güçlü yönlerine odaklı ürünlerin konulması ve ürünler hakkında birey, öğretmen yorumlarının yazılması önem taşımaktadır.

Bu bağlamda bireylerin portfolyoları; değerlendirme sürecinde elde edilen grafikleri, kayıt formlarını, videoları, ses kayıtlarını ve bireyin en güçlü olduğu farklı becerileri gösteren ürünleri içermelidir. Portfolyo uygulamalarında; bireyin ürünlerinin, bireyselleştirilmiş eğitim programının, BEP Gelişimi İzleme Özet Formu'nun (Ek 5), ölçü aracı örneklerinin, performans kayıt formlarının, kayıt çizelgelerinin ve bireyin çalışmalarını gösteren video ve ses kayıt örneklerinin tutulması sürecin daha iyi izlenmesine imkân tanıyacaktır. Bu tür portfolyoları değerlendirmede bütüncül (holistik) bir yaklaşım benimsenir. Portfolyoların paylaşımı konusunda etik ilkelere dikkat edilmeli, portfolyolar bireyin ailesi, öğretmeni ve RAM dışındaki kişi ya da kurumlarla paylaşılmamalıdır.

4. Yıl Sonu Değerlendirmesi

Bu değerlendirmede izlenecek basamaklar aşağıda belirtilmiştir:

a) Bireyin tüm performans göstergeleri (bireyin ürünleri, öğretmen gözlemleri, görüşmeler, kayıt çizelgeleri, grafikler, bireyin bir bölümdeki ya da modüldeki performansını gösteren Performans Kayıt Formu) bütüncül bir bakış açısıyla incelenir.

b) Bu inceleme sonucunda bireylerin performansı BEP Gelişimi İzleme Özet Formu'na (Ek 5) geçirilir.

c) Portfolyo içeriği tamamlanır.

d) Portfolyonun içindekileri gösteren Portfolyo Kontrol Listesi (Ek 6) doldurulur.

e) Portfolyo Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek 7) bireyin dosyası ile birlikte RAM'a gönderilir.

Portfolyo dosyası üç bölümden oluşmalıdır. Her bölümde aşağıdaki belgeler bulunmalıdır.

Birinci Bölüm: Portfolyo Kontrol Listesi, Portfolyo Dereceli Puanlama Anahtarı (her ikisi de iki tane konacak biri özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi tarafından doldurulacak, diğeri boş bırakılarak RAM'da doldurulacaktır.), BEP, BEP Gelişimi İzleme Özet Formu (2 tane konacak biri RAM'da kalacak şekilde), öğretmenler tarafından ön değerlendirme ve son değerlendirmenin kayıt edildiği Performans Kayıt Formları

İkinci Bölüm: Kullanılan ölçme araçları örnekleri, gelişimi izlemede kullanılan kayıt formları örnekleri ve grafik örnekleri, bireyin performansını gösteren ses kayıt ve video örnekleri

Üçüncü Bölüm: Bireyin öğretim süreci içerisinde yapmış olduğu çalışmalar; ödev örnekleri, çalışma yaprakları örnekleri, bireyin çalışmalarını gösteren video ve ses kayıt örnekleri vb. yer almalıdır.

RAM Yıl Sonu Değerlendirmesi

RAM izleme süreci; BEP'te tanımlanan hedef ve hedef davranışlar çerçevesinde bireyin gelişimi değerlendirilerek ve portfolyosunda sunulan bilgi ve verilerin incelenmesi ile gerçekleştirilir. RAM'ın değerlendirmesinde izlenecek basamaklar aşağıda belirtilmiştir:

a) Bireyin portfolyosu incelenerek Portfolyo Kontrol Listesi'nde belirtilen dokümanların bulunup bulunmadığı kontrol edilir. Bu form doldurularak arşivlenmek üzere alınır.

b) Bireyin BEP'i, BEP Gelişimi İzleme Özet Formu, bireyin performansını gösteren kayıt çizelgeleri, grafikler incelenir.

c) Bireyin performansı değerlendirilir.

d) Bireyin BEP'i, bireyin performansını gösteren kayıt çizelgeleri, grafikler, varsa video ve ses kayıtları incelenerek iki kopya hâlinde dosyada bulunan Portfolyo Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek 7) doldurulur.

e) Portfolyonun güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerine ilişkin açıklamalar yazılır. Biri özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde diğeri de RAM'da kalacak şekilde düzenlenir.

f) Yapılan değerlendirmeler ve incelemeler sonucunda bireyin gelişimine göre eğitim tekrar planlanır. RAM, bireyin portfolyosunda bulunan BEP Gelişimi İzleme Özet Formu'nun, Portfolyo Dereceli Puanlama Anahtarı'nın ve Portfolyo Kontrol Listesi'nin bir örneğini alarak arşivler.

Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı Kapsamında Ölçme Araçları ve Kayıt Formları

Aşağıda yer alan ölçme araçları bireyin performansını değerlendirmek amacıyla kullanılabilir.

Ölçme Araçları

Bireyin performansını öğretim öncesinde, sırasında ve sonunda belirlemek amacıyla kullanılır.

Görüşme Formları: Özellikle kaba değerlendirme sürecinde ailelerle, bireyin okuldaki öğretmenleriyle ve kendisiyle yapılan görüşmelerde kullanılan yarı yapılandırılmış ölçme araçlarıdır.

Gözlem Formları: Kaba değerlendirme, ön değerlendirme, öğretim sürecinde değerlendirme ile son değerlendirme de birebir olarak bireylerin gözlemlenmesi sürecinde kullanılan ölçme araçlarıdır. Gözlem formları daha çok yarı yapılandırılmış formlardır.

Ölçüt Bağımlı Test (ÖBT): Önceden belirlenmiş niteliklere, kişilerin sahip olup olmadığını ve bireylere hangi konularda öğretim yapılması gerektiğini belirlemek amacıyla doğrudan gözlem yoluyla kullanılan ölçme aracıdır. ÖBT; öğretim programındaki hedefler ve hedef davranışlara göre hazırlanır. Öğretime nereden başlanacağını gösterir ve öğretim sırasında bireyin gelişim kaydedip etmediği, öğretim sonrasında amaçların gerçekleşip ger-

çekleşmediği hakkında bilgi sağlar. ÖBT’de, birey performansı çoğunlukla önceden belirlenmiş bir ölçütle karşılaştırılır. ÖBT’ler öğretmen yapımı testler olup öğretimsel amaçları daha belirgin ve özel hâle getirir. Öğretimsel içeriğin sınırlarını çizer.

Kontrol Listesi: Bireylerin çeşitli süreçlerde daha çok hedef davranışlarının gözlenmesi sırasında kullanılan ve bireyin bir davranışı yapma durumunda (+), yapmaması durumunda (-) olacak şekilde iki kategorili tepkilerin işaretlendiği ölçme aracıdır.

Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubric): Belirli bir amaç doğrultusunda birey performansını ölçmek amacıyla çeşitli ölçütlerin ve her bir ölçüte ilişkin performans düzeyinin tanımlandığı araçlardır. Bu araçlar, hangi durumda hangi puanın verileceğinin önceden belirlenmesini gerektirir. Analitik ve bütüncül olmak üzere iki tür puanlama anahtarı bulunmaktadır. *Bütüncül puanlama anahtarları* bireyin performansı hakkında genel bir yargıya ulaşmada, *analitik puanlama anahtarları* ise ayrıntılı bir şekilde performansın değerlendirilmesinde kullanılır.

Dereceleme Ölçeği: Dereceleme ölçekleri ölçülen özelliğe ilişkin performansı çeşitli düzeyleri ile tanımlayan ve ölçütlerin ne dereceye kadar olanak sağladığını gösteren ölçü araçlarıdır. Dereceleme ölçeklerinin iki formu vardır. Bunlardan birisi “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum” gibi tepki kategorilerini içeren tutum ölçekleridir. Diğeri ise puanlayıcıların bireyin performansını belli bir ölçüte göre “zayıf”, “orta”, “iyi”, “çok iyi” gibi sınıflandırmalarına olanak sağlayan performans dereceleme ölçekleridir.

Portfolyo Dereceli Puanlama Anahtarı: RAM’da bireyin portfolyosunun yeterliliğini incelemek ve özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine rehberlik sunmak amacıyla geliştirilmiştir.

Kayıt Formları

Performans Kayıt Formu: Her bir hedef davranışın ön ve son değerlendirme sonuçlarının işaretlendiği bir formdur. Bireyin ilgili bölümdeki hedef ve hedef davranışları gerçekleştirme durumu konusunda bilgi verir.

Portfolyo Kontrol Listesi: Portfolyonun içindekileri gösteren bir kontrol listesidir.

BEP: Bireyin gereksinimlerini, hedef ve hedef davranışları içeren bireye özgü eğitim programıdır.

BEP Gelişimi İzleme Özet Formu: Bu formda ön değerlendirme sonucuna göre bireyin gerçekleştirdiği hedef davranış numaraları, öğretilmesi hedeflenen hedef davranış numaraları, çalışılan hedef davranışlar, hedeflendiği hâlde ulaşılmayan hedef davranışlar, ulaşılamama nedeni ve öneriler sütunları bulunmaktadır. “Çalışılan hedef davranışlar” sütununa dönem içinde öğretilen hedef davranış numaralarına, “hedeflendiği hâlde ulaşılmayan hedef davranışlar” sütununa öğretilemeyen hedef davranış numaralarına, “ulaşılamama nedeni” sütununa süre yetersizliği, donanım yetersizliği, devamsızlık gibi detaylı açıklamalara, “öneriler” sütununa ise her bölüm için önerilere (bölümün bireye uygunluğu, hedef davranışların bireye uygunluğu, hedef davranışlardan ulaşılamayanların tekrar çalışılması vb.) yer verilmelidir.

5. Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nı Uygulamada Dikkat Edilecek Hususlar

- Öğrenmeye destek modülünde işitsel algı ve bellek, görsel algı ve bellek, dokunsal algı ve bellek, motor koordinasyon bölümleri bulunmaktadır. Bu bölümlerde yer alan hedef ve hedef davranışlar birbiri ile eş zamanlı şekilde çalışılmalıdır.
- Öğrenmeye destek modülü, her sınıf düzeyindeki bireyle çalışılabilir.
- Erken okuryazarlık bölümünde bulunan sesbilgisel farkındalık bölümünde sözcük farkındalığı, uyak farkındalığı, hece farkındalığı ve sesbirim farkındalığı ile ilgili hedefler ardıl beceriler içerdiğinden ardışık çalışılması gerekmektedir.
- Erken okuryazarlık öğrenme alanında bulunan ses farkındalığı becerilerinde, Türkçede bulunan 5-6 sesin farkındalığının tüm hedef davranışlar bağlamında kazandırılması, yaşı uygun olan bireyler için ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazma öğretimine başlamak için yeterlidir.
- Erken okuryazarlık bölümünde bulunan hedef ve hedef davranışlar bireyleri ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazmaya hazırlayacak önemli becerilerdir. Bu nedenle bireylerin bu bölümdeki hedef davranışlar ile ilgili performansları iyi gözlenmelidir.
- Tüm modüllerin uygulanması sürecinde bireylerin çalışma belleği kapasitelerine uygun öğretim, ortam ve materyal düzenlemeleri yapılmalıdır. Öğrenme güçlüğü olan bireylerin çalışma belleği kapasitelerinin ne düzeyde olduğunun, çalışma

belleği ile ilişkili güçlü ve zayıf yanlarının neler olduğunun belirlenmesi ve buna uygun şekilde öğretimin sunulması öğretimin etkililiğinin artırılmasında son derece önemlidir. Çalışma belleği ile ilgili sınırlılık yaşayan bireylere öğretim sırasında basit ve kısa ifadeler kullanılması, çok tekrar yapılması, hatırlatıcılar kullanılması, bilginin organize edilmiş hâlde sunulması, yeni bilginin var olan bilgi ile ilişkili olarak sunulması ve strateji öğretiminden yararlanılması öğrenmeyi kolaylaştırır. Ayrıca görevlerin basitleştirilerek ve basamaklandırılarak verilmesi, bilginin sunum sırasında tekrarlanması ve bireye bilgiyi işleme için yeterli zaman verilmesi ve bilginin sadece tekrarlanarak değil, üzerinde düşünmesini sağlayacak şekilde sunulması yine öğretim sırasında dikkat edilmesi gereken noktalardandır.

- Öğrenme güçlüğü olan bireylerde bilgiyi işleme genellikle daha yavaş bir şekilde gerçekleşmektedir. Yani bilgi sunulduğunda hızla algılanamamaktadır. Bu nedenle, bireyin bu konudaki özelliklerinin belirlenmesi ve gerekli ise buna uygun şekilde; bilginin daha yavaş sunulmasına, gerektiğinde tekrarlanmasına, dikkatinin bilgiye veya ilgili uyarana yönlendirilmiş olmasına, uygunsa yazılı sunulmasına ve işleme için yeterli zaman verilmesine dikkat edilmelidir.
- Öğretimin mümkün olduğunca yaşantısal, öğrenme sürecine bireyi katarak eğlenceli etkinlikler içerisinde sunulması öğrenmenin kolay ve kalıcı olması için dikkat edilmesi gereken bir husustur.
- Okuduğunu anlama, işlem yapma, problem çözme gibi üst düzey bilişsel beceriler gerektiren akademik becerilerin öğretiminde, çıkacak üründen çok ürünü ortaya çıkarmak için gerekli işlemlere odaklanılmalıdır. Bu amaçla da süreç modellenmeli ve ürüne ulaşmak için (soruların doğru cevaplanması, doğru çözülen işlem sayısı gibi) sürecin nasıl gerçekleştirildiği yüksek sesle düşünülerek gösterilmelidir.
- Öğrenilmiş çaresizlik ve bireylerin kendine yönelik olumsuz yüklemelerden kurtulması için birey süreçte gösterdiği çaba ve kullandığı doğru stratejiler için pekiştirilmelidir. Çaba gösterdiği (yeterince alıştırma yaptığı, bitirene kadar uğraştığı vb.) ya da doğru stratejiyi kullandığı için doğru ilerlediği ve ürün elde ettiği vurgulanmalıdır. Ters durumda ise yine başarısızlık bireyin süreçte gösterdiği davranışlarla açıklanmalıdır. Bireye yeterince çaba göstermeme ya da uygun stratejiyi kullanmama durumunda doğru ürüne ulaşmadığı açıklanmalıdır.

- Öğretim sırasında önemli bilgilerin vurgulanması, özetlenmesi ve tekrarlanması bireyin önemli bilgiyi ayrıntı bilgilerden ayırt etmesi için gereklidir.
- Birey önemli olan uyarıyı ayırt etmekte ve dikkatini sürdürmekte zorlandığından dikkat geçişi gerektiren durumlarda önemli olan uyarıya yönlendirilmelidir.
- Destek eğitim her yaş (0-99) aralığında verilebilir.

6. Hedef ve Hedef Davranışlar

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLER İÇİN DESTEK EĞİTİM PROGRAMI HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR

1. Modülün Adı

ÖĞRENMEYE DESTEK

1. Modülün Amacı

Öğrenme güçlüğü olan bireylerin görsel algı ve bellek, işitsel algı ve bellek, dokunsal algı ve bellek, motor planlama ve duyuşsal algı, kendini düzenleme/yönetme ile ilgili öğrenmeye desteklenmesi ve öğrenmeye hazırlanması amaçlanmaktadır.

1. Modüldeki Bölümler

Görsel Algı ve Bellek, İşitsel Algı ve Bellek, Dokunsal Algı ve Bellek, Motor Planlama ve Duyuşsal Algı, Kendini Düzenleme/Yönetme

Hedefler

1.1.1. Şekil, harf, rakam ve sözcükleri eşler.

Bölüm 1.1. Görsel Algı ve Bellek

Hedef Davranışlar

1.1.1.1. Şekilleri eşler.

1.1.1.2. Harfleri eşler.

1.1.1.3. Rakamları eşler.

1.1.1.4. Sözcükleri eşler.

Açıklamalar

* Tüm hedef davranışlarda önce şekiller, sonra harfler, rakamlar sonra da sözcükler ile çalışılmalıdır. Şekiller, harf benzeri (örneğin 4, 1, 1, 1, 1) veya çizgilerin farklı birleşimleriyle oluşturulmuş şekiller olabilir. Daire, kare, üçgen gibi geometrik şekiller kastedilmemektedir.

* Tüm hedef davranışlar için basitten karmaşığa doğru bir sıra izlenmelidir. Örneğin harf için “b” harfini ilk başta “c-k-i-b” harfleri arasından eşlemesi istenirken daha sonra “b” harfine benzer harf sembolleri (b-d-p-q) arasından eşleme yapması istenmelidir. Diğer şekil, rakam, sözcük eşlemeleri çalışmaları da aynı yöntemle yapılmalıdır.

1.1.2. Şekil, harf, rakam ve sözcükleri ayırt eder.

1.1.2.1. Şekli ayırt eder.

1.1.2.2. Harfi ayırt eder.

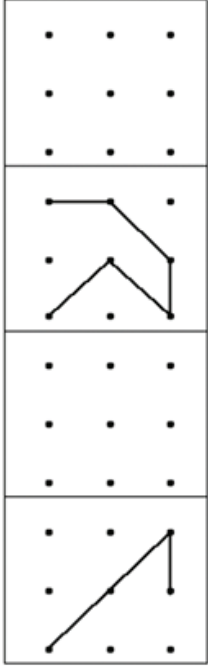
1.1.2.3. Rakamı ayırt eder.

1.1.2.4. Sözcüğü ayırt eder.

* Tüm hedef davranışlarda önce şekiller, sonra harfler/rakamlar sonra da sözcükler ile çalışılmalıdır. Şekiller, harf benzeri (örneğin 4, 1, 1, 1, 1) veya çizgilerin farklı birleşimleri ile oluşturulmuş şekiller olabilir. Daire, kare, üçgen gibi geometrik şekiller kastedilmemektedir.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>1.1.3. Verilen şekil, harf, rakam ve sözcükleri istenen özelliğine göre gruplar.</p>	<p>1.1.3.1. Aynı türde/renkte/büyük- lükte/konumda olan şekil, harf, rakam ve sözcükleri istenen özellik açısından gruplar.</p> <p>1.1.3.2. Farklı türde/renkte/büyük- lükte/konumda olan şekil, harf, rakam ve sözcükleri istenen özellik açısından gruplar.</p>	<p>*Tüm hedef davranışlarda kullanılan şekil, harf, rakam ve sözcüklerde birbirine benzer görünümü elde edebilmek için farklı konumlandırma, ters çevirme gibi değişiklikler yapılabileceği gibi hedef şekle/harfe/sözcüğe benzer başka şekillerin harflerin ve sözcüklerin kullanılması da uygundur.</p> <p>Hedef davranış 1.1.2.4. için sözcük çiftlerinin harf sayısı, harflerin yerleri, kullanılan sözcüklerin anlamlı ya da anlamsız oluşu vb. özellikleri göz önünde bulundurularak çalışma aşamalandırılmaktadır. Örneğin “b” harfi ile benzer harfler “d, p, q, h” olabilirken; “köpek” sözcüğü ile benzer görünümdeki sözcükler “köpük, köruk, kötek, körpe” gibi sözcükler olabilir. Ek olarak harflerin ve sözcüklerdeki harflerin ters konumlandırılması ile benzer görünüm elde oluşturulabilir. Örneğin n, s, z gibi ters çevirmelerle harflerde benzer görünüm elde edilebilir. Sözcüklerde ise benzer ters çevirmeler ile domates sözcüğü “bomates, douates, domtez” şekline dönüştürülebilir. Son olarak sözcüklerde harflerin sırasının farklılaştırılması ile oluşturulan benzer görünümü sözcükler de oluşturulabilir (örneğin demotes, domeset, dotemes vb.).</p>
<p>1.1.4. Farklı türde/renkte/büyük- lükte/büyük- lükte/konumda olan şekil, harf, rakam ve sözcüklerden oluşturulmuş örüntüyü tamamlar.</p>	<p>1.1.4.1. Farklı türde/renkte/büyük- lükte/konumda olan şekil, harf, rakam ve sözcüklerden oluşturulmuş örüntünün altına aynı örüntüyü oluşturur.</p>	<p>*Tüm hedef davranışlar için şekil, harf, rakam ve sözcükler ile çalışılmalıdır. Ancak çalışmalarda hangilerine ağırlık verileceği bireylerin gelişimsel özelliklerine ve düzeyine göre belirlenmelidir. Örneğin farklı büyüklükteki üçgenlerden kalın çizgili olan üçgenleri veya aynı büyüklükte, aynı renkte olan üçgenleri gruplama gibi. Harf gruplamada ise sarı renkte yazılan p harfi gösterilerek birçok farklı harf arasından farklı renklerde yazılmış p harflerini gruplaması istenebilir.</p> <p>*Tüm hedef davranışlar model eşliğinde, modele bakarak ve başlıksız olarak yapılması şeklinde aşamalandırılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
1.1.5. Resim ve şeklin parça-bütün ilişkisini kurar.	1.1.4.2. Farklı türde/renkte/büyük- lükte/konumda olan şekil, harf, ra- kam ve sözcüklerden oluşturulmuş örüntüyü aynı şekilde devam ettirir. 1.1.4.3. Farklı türde/renkte/büyük- lükte/konumda olan şekil, harf, rakam ve sözcüklerden oluşturul- muş örüntünün farklı bölümlerinde (baş-orta-son) eksik bırakılan ögeyi bulur.	*Tüm hedef davranışlar model eşliğinde, modele bakarak ve ba- ğımsız olarak yapılması şeklinde aşamalandırılmalıdır.
1.1.5. Resim ve şeklin parça-bütün ilişkisini kurar.	1.1.5.1. Bir resim ve şeklin eksik bırakılan parçasını bulur. 1.1.5.2. Bir kısmı gösterilen nesne ve şekil resmindeki nesnenin ve şeklin adını söyler. 1.1.5.3. Bir nesne ve şekil resmi- nin parçalarını birleştirerek bütünü oluşturur. 1.1.5.4. Bir resmin ve şeklin isten- diğinde parçasına, istendiğinde bü- tününe bakar.	Hedef davranış 1.1.5.1. için bir şekilde veya resimde eksik bırakı- lan bir parçanın ne olduğu sorularak gerçekleştirilmelidir. Örneğin bir kenarı eksik bir kare için “Bu bir kare, bu karenin nesi eksik?” veya gagası eksik olan bir kuş için “Bu bir kuş, kuşun nesi eksik?” şeklinde sorularla değerlendirme yapılabilir. Hedef davranış 1.1.5.2. için ipucu olarak sunulan kısım giderek azaltılabilir. Hedef davranış 1.1.5.3. için sunulan resim ve parça sayısı bireyin yaşına ve bireysel özelliklerine göre farklılaştırılmalıdır. Hedef davranış 1.1.5.4. için farklı şekiller ve resimler kullanılarak gerçekleştirilmelidir. Örneğin “Karenin bütününe bak, karenin çiz- gilerine bak, sağ çizgisine bak, sol çizgisine bak, yukarıdaki çiz- gisine bak!” şeklinde yönergeler verilerek değerlendirilebilir. Şe- kil veya resimdeki istenen alanın elle gösterilmesi veya çizgilerin renklendirilmesi istenebilir.
1.1.6. Resimleri, şekil- leri, harfleri, sözcükleri zeminden ayırt eder.	1.1.6.1. Çeşitli çizgiler, şekiller, resimler içerisine yerleştirilmiş resimleri, şekilleri, harfleri ve söz- cükleri gösterir.	*Tüm hedef davranışlar için bireylerin gelişimine göre materyalle- rin karmaşıklığı aşamalandırılmalıdır. *Tüm hedef davranışlar için birbirine paralel ve dik çizilmiş bir zemin üzerine çizgiler, şekiller ve resimler eklenebilir. Bu etkinlik- lerde zeminin karmaşıklığı veya hedef şeklin, resmin, harfin, söz- cüğün zeminle benzerliği ve sayısı artırılabilir.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>1.1.7. Nesnelere, harflerin ve sözcüklerin mekânsal konumlarını ve birbirlerine göre konumlarını ayırt eder.</p>	<p>1.1.6.2. Çeşitli çizgiler, şekiller, resimler içerisine yerleştirilmiş resimlerin, şekillerin, harflerin ve sözcüklerin üzerinden çizet.</p> <p>1.1.6.3. Çeşitli çizgiler, şekiller, resimler içerisine yerleştirilmiş resimler, şekiller, harfler ve sözcüklerden aynı olanları bulur.</p> <p>1.1.7.1. Noktalardan oluşan bir düzlem üzerinde çizilen çizgileri/şekilleri başka bir noktali düzlem üzerine kopyalar.</p> <p>1.1.7.2. Harf, şekil ve boşluklardan oluşturulan bir dizide hangilerinin birbirlerine göre önce veya sonra olduğunu söyler.</p> <p>1.1.7.3. Harf, şekil ve boşluklardan oluşturulan bir hedef dizi ile aynı olan diziyi eşler.</p> <p>1.1.7.4. Harf, şekil ve boşluklardan oluşturulan bir diziyi yazarak kopyalar.</p>	<p>Hedef davranış 1.1.7.1. için aşağıdaki örnekte olduğu gibi etkinlikler oluşturulabilir. Noktalı düzlem üzerinde oluşturulmuş çizgi şekli yandaki boş noktali düzleme kopyalaması istenebilir.</p> <p>Hedef davranış 1.1.7.2. için örneğin kt cpb şeklinde bir harf grubu oluşturularak “Bu harflere bak ve aradaki boşluğu göster!” “Boşluktan sonra/önce gelen harfi söyle ya da göster!” ya da “c’den önce/sonra gelen harfi göster ya da söyle!” şeklinde yönergeler verilerek değerlendirme/etkinlik gerçekleştirilebilir.</p> <p>Hedef davranış 1.1.7.3. için farklı şekil ve harflerden oluşan diziler oluşturulabilir. Hedef dizinin sunulan üç seçenekteki hangi dizi ile aynı olduğu sorulur. Örneğin üçgen, daire, üçgen ve dik çizgiden oluşan dizinin sunulan üç diziden hangisi ile eşleştiği sorulabilir. Ayrıca kpatd dizisinin aşağıda sıralanan ktadp, ktdap, ktpad gibi üç diziden hangisi ile eşleştiği sorulabilir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>1.1.8. Gösterildikten sonra saklanan/kapatılan nesne, şekil, harf, rakam ve sözcükleri veya dizilerini söyler.</p>	<p>1.1.8.1. Kendisine gösterilen bir grup nesne, şekil, harf veya sözcüklerin saklandıktan/kapatıldıktan sonra isimlerini söyler.</p> <p>1.1.8.2. Bir dizi hâlinde gösterilen nesne, şekil, harf, rakam ve sözcüğün saklandıktan/kapatıldıktan sonra sırasıyla isimlerini söyler.</p> <p>1.1.8.3. Nesne, şekil, harf veya rakamlarla oluşturulan dizileri saklandıktan/kapatıldıktan sonra aynı sırayla oluşturur.</p> <p>1.1.8.4. Kendisine gösterilen sonra saklanıp/kapatılan ve bir tanesi çıkarılarak tekrar gösterilen bir grup nesne, şekil, harf veya rakamdan eksik olanları söyler.</p> <p>1.1.8.5. Kendisine gösterilen bir deseni kapatıldıktan sonra aynı şekilde oluşturur.</p>	<p>* Tüm hedef davranışlarda sunulan dizilerin karmaşıklığı, uzunluğu ve içeriği bireyin bireysel özelliklerine göre farklılaştırılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.1.8.1. için üzerinde bir grup nesnenin/şeklin/harfin/rakamın/sözcüğün olduğu bir kart gösterilerek, gösterilenleri aklında tutması ve kart kapatıldıktan sonra isimlerini hatırlaması istenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 1.1.8.2. için 1.1.8.1'den farklı olarak nesne, şekil, harf veya sözcük farklı kartlar üzerine yerleştirilmiş şekilde ve sırayla gösterilmeli ve bireyin gösterilen sırayla hatırlaması istenmelidir.</p>
<p>1.2.1. Sesleri ayır eder.</p>	<p>1.2.1.1. Dinletilen sesin adını söyler.</p> <p>1.2.1.2. Sesin geldiği yönü söyler.</p> <p>1.2.1.3. Dinletilen sesin özelliklerini söyler.</p> <p>1.2.1.4. Dinletilen 3-4 ses arasından farklı olan sesi söyler.</p> <p>1.2.1.5. Aynı anda dinletilen iki sestен baskın olanı söyler.</p>	<p>Hedef davranış 1.2.1.1. için rüzgâr sesi, çekiç sesi, araba sesi, kalp sesi vb. kullanılabilir.</p> <p>Hedef davranış 1.2.1.2. için sesin kaynağının nerede olduğunu belirlemeye yönelik saklanan ve ses çıkaran bir nesneyi bulma çalışmaları yapılır.</p> <p>Hedef davranış 1.2.1.3. için ses kaynağının solo ya da çoklu ses olmasını, uzaklığını/yakınlığını, sesin yüksekliğini, ses çıkaran malzemenin sertliği/yumuşaklığını, malzemenin türünü (metal, tahta vb.) ayırt edici çalışmalar içermektedir.</p> <p>Hedef davranış 1.2.1.4. için dinletilen seslerden birinin farklı, diğerlerinin aynı kaynağa ait olduğu seslerdir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>1.2.2. Söylenen rakamı, sözcük dizisini ve cümleyi tekrar eder.</p>	<p>1.2.2.1. Üç ve daha fazla rakamı söylenen sıra ile tekrar eder.</p> <p>1.2.2.2. Aynı kategoriye ait üç ve daha fazla sözcüğü söylenen sıra ile tekrar eder.</p> <p>1.2.2.3. Farklı kategoriye ait üç ve daha fazla sözcüğü söylenen sıra ile tekrar eder.</p> <p>1.2.2.4. Üç ve daha fazla anlamsız sözcüğü söylenen sıra ile tekrar eder.</p> <p>1.2.2.5. Söylenen en az üç sözcüklü cümleyi tekrar eder.</p> <p>1.2.2.6. Söylenen 10 sözcükten 6 sözcüğü söyler.</p> <p>1.2.2.7. Dinlediği rakam/sözcük dizisini ilgisiz başka bir görevden sonra, söylenen sıra ile tekrar eder.</p> <p>1.2.2.8. Dinlediği rakam dizisini sondan başa doğru söyler.</p> <p>1.2.2.9. Dinlediği sözcük dizisini sondan başa doğru söyler.</p> <p>1.2.2.10. Verilen ve belirli bir özellik açısından karşılaştırması istenen nesne çiftlerinin sonunda söylenen rakamları, nesne çiftlerinin söylenmesinin ardından duyduğu sıra ile söyler.</p>	<p>Hedef davranış 1.2.1.5. için dinletilen iki sestem biri arka fonda, diğeri baskın ses olmalıdır. Örneğin yağmurda giden ambulans sesinde, yağmur sesi arka fon ses iken ambulans sesi baskın sestir.</p> <p>Tüm hedef davranışların öğretiminde; içinden tekrar etme, ilişkilendirme, imajlama, hatırlatıcılar kullanma, gruplama gibi bellek stratejileri kullanabilirsiniz. Stratejileri öğrettiğiniz hâlde birey üç birimi tekrar edemiyorsa öğretimde resimlerden yararlanabilirsiniz.</p> <p>Hedef davranış 1.2.2.1. için içinde tekrar etme stratejisi kullanılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.2.2.2. için meyveler, hayvanlar, taşınlar, okul eşyaları vb. kategorilerinden seçilen sözcüklerle çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.2.2.2. ve 1.2.2.4. için tek heceli sözcüklerle başlanmalı, sözcüklerdeki hece sayıları giderek arttırılmalı ve iki-üç heceli sözcüklerle devam edilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 1.2.2.3. için meyveler, hayvanlar, taşınlar, okul eşyaları vb. farklı kategorilerden seçilen sözcüklerle çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.2.2.6. için dinlediği 10 sözcükten hatırladığı altı tanesini söylerken sıra gözletilmemelidir.</p> <p>Hedef davranış 1.2.2.7. için belli bir sayı/sözcük dizisi söylendikten sonra bireye en fazla bir dakika süren farklı görevler verilmeli ve görevin ardından diziyi tekrar etmesi istenmelidir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>1.2.3. Yönergeleri söyleniş sırasına göre yerine getirir.</p> <p>1.2.3.1. Basit cümlelerle verilen iki ve daha fazla aşamalı yönergeyi söyleniş sırasına göre yerine getirir.</p> <p>1.2.3.2. Birleşik ve sıralı cümlelerle verilen iki ve daha fazla aşamalı yönergeyi söyleniş sırasına göre yerine getirir.</p>	<p>1.2.3.1. Basit cümlelerle verilen iki ve daha fazla aşamalı yönergeyi söyleniş sırasına göre yerine getirir.</p> <p>1.2.3.2. Birleşik ve sıralı cümlelerle verilen iki ve daha fazla aşamalı yönergeyi söyleniş sırasına göre yerine getirir.</p>	<p>Hedef davranış 1.2.2.10. için kullanılan sözcükler farklı sorular çerçevesinde oluşturulabilir. Büyüklük açısından karşılaştırılacak nesnelere ait sözcükler olabileceği gibi farklı özelliklerine göre karşılaştırma, hangisini daha çok sevdiği, hangisini arkadaşına hediye etmeyi tercih edeceği vb. gibi farklı türde sorular oluşturulabilir. Amaç bireyin işleme yapmasını (düşünmesini) sağlamaktır. Ayrıca sözcük çiftlerinin sonunda söylenen sayılar (1-9) yerine, renkler, harfler, isimler sözcükler de olabilir. Bunlar ise bilgiyi saklama/tutma görevine yöneliktir.</p> <p>Örnek yönerge: “Sana iki nesne adı söyleyeceğim ve hangisinin daha büyük olduğunu soracağım. Adlarını söyledikten sonra bir sayı da söyleyeceğim. Onu da aklında tutacaksın. Nesnelere hepsini söyledikten sonra aklında tuttuğun sayıları sırasıyla söyleyeceksin. Örneğin</p> <p>‘Elma – araba, hangisi büyük? 3.’</p> <p>‘Çanta – kalem, hangisi büyük? 8.’</p> <p>‘Kedi - aslan hangisi büyük? 5.’</p> <p>‘Şimdi duyduğun sayıları sırasıyla söyle. (3, 8, 5).’</p> <p>Hedef davranış 1.2.2.9 daki iki sözcük çifti ile başlanarak bireyin performansına göre üç, dört ve beş sözcük çiftine kadar artırılır.</p> <p>Hedef davranış 1.2.2.10. için bireylerden beklenen hem bilgiyi tutma/saklama hem de işleme görevlerini eş zamanlı yapmalarıdır. Dolayısıyla bunu sağlayacak farklı görevlerle de çalışılmalı ve öğretim zenginleştirilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 1.2.3.1. için “Defterini aç, kitabımı çıkar!” gibi basit ve kısa ifadeler kullanılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.2.3.2. için “Matematik ödevini kontrol ederek hangi soruları yanlış yaptığını işaretle!” gibi karmaşık yönergeler olabileceği gibi “Kırmızı kalemi üçüncü çekmedeki çiçekli kutunun içine koy!” gibi karmaşık yönergeler de olabilir.</p>

Bölüm 1.2. İşitsel Algı ve Bellek

Hedefler

1.2.4. Dinlediği sesleri, sözcükleri ve konuşmaları ayırt eder.

Hedef Davranışlar

- 1.2.4.1. Seslerle oluşturulan örüntüyü tekrar eder.
- 1.2.4.2. Hedef sözcüğü duyduğunda belirli davranışları yerine getirir.
- 1.2.4.3. Dinlediği konuşmada/hikâyeye bağlama/olay akışına uymayan bilgileri söyler.
- 1.2.4.4. Kendisine verilen soruların yanıtlarını bir konuşmayı ya da hikâyeyi dinlerken uygun bağlamda söyler.

Açıklamalar

Hedef davranış 1.2.4.1 için el, ayak veya çeşitli nesnelere oluşturulan ses örüntülerini tekrar etme çalışmaları yapılmalıdır. Bunlar hızlı-yavaş, alçak yüksek vb. seslerle (örneğin iki yüksek, iki alçak ses) oluşturulan örüntüler olabilir. Bu çalışmaları destekleyecek şekilde kaç ses duyduğunu sayma çalışmaları da yapılmalıdır.

Hedef davranış 1.2.4.2 için deve/cüce, danslı sandalye kapmaca veya tıp oyununda olduğu gibi belirli sesler/sözcüklerle kodlanmış davranışların yerine getirildiği oyunlar/etkinlikler oluşturulmalıdır.

Hedef davranış 1.2.4.3 için konuşma/hikâyeye sırasında bağlama/olay akışına uymayan bilgiler eklenerek, bireylerin bu bilgileri bulmaları istenmelidir. Örneğin gece yarısı güneş gökyüzünde parlı parlı parlıydı.

Hedef davranış 1.2.4.4 için konuşmada/hikâyede yer alan bazı bilgilere yönelik sorular, konuşma/hikâyeye öncesinde bireye söylenmeli ve bireyin o sorulara yönelik cevapları konuşma/hikâyeye sırasında bulunması beklenmelidir. Örneğin “Küçük kızın şapkasının ne renk olduğunu soracağım sana. Ben hikâyeyi okurken ne renk olduğunu dikkat et ve duyduğunda hemen söyle!” gibi çalışmalar yapılabilir.

1.2.5. Sözel zincir niteliğindeki bilgileri sıralar.

- 1.2.5.1. Günleri sırasıyla söyler.
- 1.2.5.2. Mevsimleri sırasıyla söyler.
- 1.2.5.3. Ayları sırasıyla söyler.
- 1.2.5.4. Sayıları sırasıyla söyler.
- 1.2.5.5. Alfabeyi sırasıyla söyler.

Hedef davranış 1.2.5.1., 1.2.5.2. ve 1.2.5.3. için zaman kavramına ait sözel becerileri öğretmek amacıyla takvimden yararlanılmalıdır. Boş bir aylık takvim hazırlanarak takvim üzerinde her gün günler tekrar edilmelidir. Daha sonra mevsim ve ay kartları kullanılarak tekrar edilmelidir. Günün tarihinin söylenmesi öğretilmelidir. Ayrıca bu tür sözel zincirler öğretirken kümülatif tekrardan, tekerleme-lerden/şarkılardan yararlanılmalıdır.

Bölüme İlişkin Genel Açıklamalar

Bu bölümdeki 1, 2, 3, 4 ve 6 No.lu hedef davranışların gerçekleştirilmesinde bireyin gözleri kapalı olmalıdır.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
1.3.1. Dokunduğu farklı boyut, şekil ve dokudaki nesnelere eşler.	1.3.1.1. Nesnelere arasından aynı olanları eşler. 1.3.1.2. Nesnelere arasından aynı boyutta olanları eşler. 1.3.1.3. Nesnelere arasından aynı şekilde olanları eşler. 1.3.1.4. Nesnelere arasından aynı doku özelliğinde olanları eşler.	Bu hedef davranışların gerçekleştirilmesinde en fazla 4 farklı nesne/boyut/şekil/doku ile çalışılmalıdır. Hedef davranış 1.3.1.2. için nesnelere aynı, boyutları farklı olmalıdır. Hedef davranış 1.3.1.4. için nesnelere doku özellikleri (sert-yumuşak, pürüzlü-pürüzsüz, tüylü-tüysüz vb.) kullanılarak eşleme çalışmaları yapılmalıdır.
1.3.2. Dokunduğu farklı boyut, şekil ve dokudaki nesnelere ayırt eder.	1.3.2.1. Farklı nesnelere arasından istenen nesneyi verir. 1.3.2.2. Farklı boyuttaki nesnelere arasından istenen boyuttaki nesneyi verir. 1.3.2.3. Farklı şekildeki nesnelere arasından istenen şekildeki nesneyi verir. 1.3.2.4. Farklı doku özelliği bulunan nesnelere arasından istenen doku özelliğine sahip nesneyi verir.	Bu hedef davranışların gerçekleştirilmesinde en fazla 4 farklı nesne/boyut/şekil/doku ile çalışılmalıdır. Hedef davranış 1.3.2.2. için nesnelere aynı, boyutları farklı olmalıdır. Hedef davranış 1.3.2.4. için nesnelere doku özellikleri (sert-yumuşak, pürüzlü-pürüzsüz, tüylü-tüysüz vb.) kullanılarak ayırt etme çalışmaları yapılmalıdır.
1.3.3. Dokunduğu nesnelere gruplar.	1.3.3.1. Aynı nesnelere gruplandırır. 1.3.3.2. Aynı boyutta olan nesnelere gruplandırır. 1.3.3.3. Aynı şekilde olan nesnelere gruplandırır. 1.3.3.4. Aynı doku özelliğinde olan nesnelere gruplandırır.	Bu hedef davranışların gerçekleştirilmesinde en fazla 3 grup nesne/boyut/şekil/doku özelliği ile çalışılmalıdır. Hedef davranış 1.3.3.2. için nesnelere aynı, boyutları farklı olmalıdır. Hedef davranış 1.3.3.4. için nesnelere doku özellikleri (sert-yumuşak, pürüzlü-pürüzsüz, tüylü-tüysüz vb.) kullanılarak gruplama çalışmaları yapılmalıdır.

Bölüm 1.3. Dokunsal Algı ve Bellek

Bölüm 1.3. Dokunsal Algı ve Bellek

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
1.3.4. Dokunduğu farklı nesnelere dokunduğu sırayla söyler.	1.3.4.1. İki farklı nesneyi dokunduğu sıra ile söyler. 1.3.4.2. Üç farklı nesneyi dokunduğu sıra ile söyler. 1.3.4.3. Dört farklı nesneyi dokunduğu sıra ile söyler. 1.3.4.4. İki farklı nesneyi sondan başa doğru sıra ile söyler. 1.3.4.5. Üç farklı nesneyi sondan başa doğru sıra ile söyler. 1.3.4.6. Dört farklı nesneyi sondan başa doğru sıra ile söyler.	Bu hedef davranışların kazandırılmasında bireyin bildiği nesnelere kullanılmalıdır.
1.3.5. Vücudunun farklı bölümlerine çizilen şekilleri ayırt eder.	1.3.5.1. Vücudunun herhangi bir bölgesine parmak veya kalem başı ile çizilen şeklin adını söyler. 1.3.5.2. Vücudunun herhangi bir bölgesine parmak veya kalem başı ile çizilen şeklin aynısını çizer.	Bu hedef davranışların kazandırılmasında bireyin avucuna, el üstüne, koluna, sırtına gibi vücut bölümlerine rakam, harf, çeşitli şekiller çizilirken görmeyeceği şekilde çizilmelidir. Bireyin vücut bölümlerine çizilen rakamları, şekilleri, harfleri bireyin biliyor olmasına dikkat edilmelidir. Hedef davranış 1.3.5.2. için bireyin kendi vücuduna çizilen şekli kâğıda, her hangi bir zemin üzerine, kum havuzuna, kendi vücuduna, karşısındaki yetişkinin vücuduna eliyle çizmesi sağlanmalıdır. Kâğıt, kum havuzu gibi malzemeler kullanılması çizilenin görülmesi açısından önemlidir. Parmak boyası kullanılarak kâğıda çizmesi de istenebilir.
1.3.6. Dokunduğu nesnenin özelliklerini söyler.	1.3.6.1. Dokunduğu nesnelere özelliklerini söyler. 1.3.6.2. Dokunduğu nesnelere adını tahmin eder.	Bu hedefin kazandırılmasında çeşitli nesnelere dokunduğu torba, kutu veriniz, içinden bir nesne seçerek özelliklerini söylemesi ve nesnenin ne olduğunu tahmin etmesini isteyiniz.

Hedefler

1.4.1. Gözleri açık ve kapalı iken vücudunun farkında olur.

Hedef Davranışlar

- 1.4.1.1. Gözleri açık iken vücut pozisyonunun farkında olur.
- 1.4.1.2. Gözleri açık iken hareket ettirilen vücut bölümlerini söyler.
- 1.4.1.3. Gözleri açık iken vücut hareketlerinin biçim ve yönünü söyler.
- 1.4.1.4. Gözleri kapalı iken vücut pozisyonunun farkında olur.
- 1.4.1.5. Gözleri kapalı iken hareket ettirilen vücut bölümlerini söyler.
- 1.4.1.6. Gözleri kapalı iken vücut hareketlerinin biçim ve yönünü söyler.
- 1.4.1.7. Değişik vücut bölümleri üzerine uygun kuvvet aktarır.

Açıklamalar

Hedef 1.4.1. in amacı bireyin çeşitli vücut hareketlerini düzgün ve kontrollü yapmasını sağlamaktır. Vücut farkındalığını kazanamayan bireyler sık sık düşebilirler, hareketlerini düzgün ve kontrollü yapamadıklarında nesnelere kırabilir ya da sıklıkla çevredeki eşyalara çarpabilirler. Bu nedenle vücut farkındalığını kazanmaya yönelik hedef davranışların kazandırılması önemlidir.

Tüm hedef davranışlar çalışırken hem gözleri açık hem de gözleri kapalı durumdayken yapılan vücut pozisyonunun tarif edilmesi yani vücut pozisyonunun tanımlaması ve konunun bir süre korunması sağlanmalıdır. Bunun için örneğin “Kollar gövdeye bitişik, sağ ayağın bir adım önde dur” ya da “Sağ elinin işaret parmağını kaldır ve sol gözünün hizasına getir” gibi yönergeler verilerek pozisyon alması sağlanır.

Hedef davranış 1.4.1.1., 1.4.1.2. ve 1.4.1.3. için önce geniş bir alanda, daha sonrasında ise sınırlanmış alan içerisinde yaptırılarak beceriler aşamalandırılmaktadır.

Hedef davranış 1.4.1.7. için farklı ağırlıkta ve büyüklükte nesnelere elleri ve ayakları ile itme, çekme hareketlerini yapmasını isteyiniz. Vücudun farklı bölümlerine bağlanan elastik ekipmanlar ile de çekme çalışmaları yapılabilir. Herhangi bir ekipman kullanmaksızın vücut temasına dayalı itme aktiviteleri de yaptırılabilir. Örneğin omuz omuza, sırt sırta vb. aktiviteleri önce geniş bir alanda daha sonra sınırlanmış alan içerisinde yaptırılarak aşamalandırılmaktadır.

- 1.4.2. Farklı dokunsal uyarılara uygun tepki verir.
- 1.4.2.1. Dokunsal uyarı uygulanan vücut bölümlerini gösterir/söyler.
- 1.4.2.2. Farklı dokunsal uyarılar verildiğinde istenen vücut hareketlerini yapar.
- 1.4.2.3. Dokunsal uyarı yardımıyla yaptırılan vücut hareketlerini söyler.

Tüm hedef davranışlar için dokunsal uyarılar; basınç, top, titreşim, derin dokunma, fırçalama vb. olabilir. Tüm hedef davranışlar aynı zamanda bireyin gözleri kapalı olacak şekilde tekrarlanmalıdır.

Hedef davranış 1.4.2.1. için farklı nesnelere vücudunun herhangi bir bölgesine (baş, sırt, kol ve ayak) basınç uygulandığında hangi vücut bölümüne dokunulduğunu fark etmesi istenmelidir.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>1.4.3. Mekânsal - uzamsal algıyı gerektiren etkinlikleri yerine getirir.</p>	<p>1.4.3.1. Kendi bedeninde yönleri gösterir.</p> <p>1.4.3.2. Karşısındaki bedeninde yönleri gösterir.</p> <p>1.4.3.3. Mekânda bulunan nesnelere kendi bedenine göre konumlarını/yönlerini söyler.</p> <p>1.4.3.4. Mekânda bulunan iki nesnenin birbirlerine olan konumlarını/yönlerini söyler.</p> <p>1.4.3.5. Mekânda bulunan nesnelere yakında/uzakta olanı söyler.</p> <p>1.4.3.6. Mekânda bulunan iki nesnenin birbirlerine olan mesafesini tahmin ederek söyler.</p> <p>1.4.3.7. Farklı mesafelerdeki nesnenin boyutunu tahmin ederek söyler.</p> <p>1.4.3.8. Mekândaki nesnenin bedenine olan mesafesini tahmin ederek söyler.</p>	<p>Hedef davranış 1.4.2.2. için farklı ağırlıkta ve büyüklükte nesnelere elleri ve ayakları ile itme, çekme hareketlerini yapmasını istenebilir. Vücudun farklı bölümlerine bağlanan elastik ekipmanlar ile çekme çalışmalarını yapabilir. Herhangi bir ekipman kullanmaksızın vücut temasına dayalı itme aktiviteleri de yaptırılabilir. Örneğin omuz omuza, sırt sırta vb. aktiviteleri önce geniş bir alanda daha sonra sınırlandırılmış alan içerisinde yaptırılarak aşamalandırılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.4.3.1., 1.4.3.2., 1.4.3.3. ve 1.4.3.4. için yönler ve konumlar; sağ/sol, ön/arka, aşağı/yukarı, uzak/yakın, çapraz vb. 'dir.</p> <p>Hedef davranış 1.4.3.5. için önce nesnelere bireyin kendisine olan yakınlığı-uzaklığı, daha sonra nesnelere birbirlerine olan yakınlığı-uzaklığı çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.4.3.5. in öğretiminde bireyin söylemesi beklenmelidir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.4.3.6. ve 1.4.3.8. için mesafe tahminleri uzunluk standart ölçü birimleriyle alınamadığı gibi karış, adım sayısı gibi standart olmayan uzunluk ölçüleri ve nesne uzunlukları ile alınabilir.</p> <p>Hedef davranış 1.4.3.7. için boyut tahminleri uzunluk ölçüleriyle alınamadığı gibi karış, adım sayısı ve nesne uzunlukları/büyüklükleri ile karşılaştırılmalı olarak da alınabilir.</p> <p>Hedef davranış 1.4.3.10. için bu davranış çalışılırken gözler açık bir şekilde yer tayin edildikten sonra bireyin gözleri kapatılmalı ve istenen konuma gitmesi sağlanmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
1.4.4. Nesnelere yapılan aktivitelerde bedenini koordineli şekilde hareket ettirir.	1.4.3.9. Mekânda bulunan nesnelere başta/ortada/sonda olanı söyler. 1.4.3.10. Mekânda gözleri kapalı bir şekilde istenen konuma gider. 1.4.4.1. Farklı doku, ağırlık ve boyuttaki nesnelere elle/ayakla hedefe atar. 1.4.4.2. Kendisine atılan farklı doku, ağırlık ve boyuttaki nesneyi yakalar. 1.4.4.3. Topu zıplattır. 1.4.4.4. Sınırlanmış alanlar içinde farklı doku, ağırlık ve boyuttaki nesnelere ayığı ile sürer. 1.4.4.5. Çift eliyle attığı farklı doku, ağırlık ve boyuttaki nesneyi sektikten sonra çift eliyle yakalar. 1.4.4.6. Tek eliyle attığı farklı doku, ağırlık ve boyuttaki nesnelere sektikten sonra zıt yöndeki eliyle yakalar.	Hedef davranış 1.4.3.9'un öğretiminde bireyin söylemesi beklenebilir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır. Hedef davranış 1.4.4.1., 1.4.4.2. ve 1.4.4.4. için balon, sünger, fasulye torbaları, ip yumuğu, plastik top, deniz topu, pinpon topu gibi çeşitli büyüklükte ve ağırlıkta nesnelere kullanılmalıdır. Nesnenin atılacağı hedef ile birey arasındaki mesafe kademeli olarak artırılmalıdır. Seçilen hedef noktaların genişliği ve büyüklüğü de kademeli olarak farklılaştırılmalıdır. Bireyin atış esnasında hedefe bakması sağlanmalı, eline ve/veya ayağına bakmadığından emin olunmalıdır. Ayakla atma çalışmalarında, kullanılan nesnenin önce sabit duruyor olmasına, sonra hareketli olmasına dikkat edilmelidir. Hedef davranış 1.4.4.2. için önce çift elle daha sonra tek elle yakalamasını isteyerek beceri aşamalandırılmalıdır. Hedef davranış 1.4.4.4. için hedefte geçen sınırlanmış alanlar iki iple yerde oluşturulan yollar, tebeşir ile yere çizili büyük daireler vb. olabilir. Hedef davranış 1.4.4.5. ve 1.4.4.6. çalışırken halı, toprak, beton, parke gibi farklı zeminlerde çalışılmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca plastik top, deniz topu, pinpon topu gibi betimlenen zeminlerde sekebilen nesnelere kullanılmalıdır.
1.4.5. Farklı yüzeylerde ve aktiviteler sırasında dengesini korur.	1.4.5.1. Engebeli, eğimli ve farklı yükseklikteki yüzeylerde dengesini korur. 1.4.5.2. Farklı pozisyonlarda top, trambolin, yumuşak minder, yüksek denge aleti vb. araçlar üzerinde hareket eder. 1.4.5.3. Farklı pozisyonlarda salıncakta sallanırken dengesini korur.	Hedef davranış 1.4.5.1. için çalışmalar yapılırken sağlanacak destek türü (tek el, iki el) bireyin bireysel ihtiyaçlarına göre belirlenmelidir. Birey gelişim gösterdikçe destek miktarı azaltılarak geri çekilmelidir. Ayrıca başlangıçta bireyin çift ayakla, daha sonraları ise tek ayak üzerinde dengesini koruması yönünde çalışılmalıdır.

Bölüm 1.4. Motor Planlama ve Duyusal Algı

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
1.4.6. Motor taklit yapar.	<p>1.4.5.4. Tek ayak üzerinde durur pozisyonda gözler açık iken denge-sini korur.</p> <p>1.4.5.5. Tek ayak üzerinde durur pozisyonda gözler kapalı iken den-gesini korur.</p> <p>1.4.5.6. Ardışık hareketleri yapar-ken dengesini korur.</p> <p>1.4.6.1. Çeşitli motor hareketleri taklit eder.</p> <p>1.4.6.2. Vücut hatlarıyla paralel taklit yapar.</p> <p>1.4.6.3. Orta hattı çaprazlama yapar.</p>	<p>Hedef davranış 1.4.5.2. için yaylanma, zıplama gibi hareketler yap-tırılabilir.</p> <p>Hedef davranış 1.4.5.6. için 4 vücut parçasının (kollar ve bacaklar) ardı sıra ve aynı anda hareket etmesi anlamına gelen ardışık hare-ketlere merdiven çıkmak, bisiklet sürmek, tırmanmak ve emekle-mek örnek olarak verilebilir. Ardışık hareketler içerik, karmaşıklık ve hız açısından çocuğun gelişim özelliklerine ve gereksinimlerine göre aşamalandırılmalıdır.</p> <p>Tüm hedef davranışlar için önce tekli hareketler, daha sonra karma-şık/ardışık hareketlerin taklit çalışmaları yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.4.6.1. için zıplama, dönme, atlama, ayak uzat-ma-çekme, uzanma, yaylanma gibi büyük motor taklit becerileri çalışılmalıdır. Bu motor beceriler önce modelle birlikte eş zamanlı, daha sonra da modele bakarak yaptırılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.4.6.2. için birey modelin yanında ve modelin karşısında olacak şekilde çalışmalar yürütülmelidir. Paralel taklit-te sabit vücut pozisyonlarıyla ilgili taklit çalışmaları yapılır. Vücut hatlarının paralel bir şekilde olduğu, uzuvların aynı anda paralel yönlere hareket ettiği, yan yana ve karşılıklı çalışmaları içeren et-kinlikler yapılabilir.</p> <p>Hedef davranış 1.4.6.3. için vücut şeması farklı çalıştırılır. Örneğin bir el burundayken diğer el ters taraftaki kulakta olacak şekilde iki farklı hareket içeren taklit çalışmaları yaptırılmalıdır. Başlangıçta modelle birlikte, daha sonra modelin ardından taklit etme çalışıl-malıdır. Ayrıca bu çalışmalar sırasında vücut uzuvlarının farklı yer-leştirildiği veya şekillendirildiği resimler kullanılmalıdır.</p>
1.4.7. El-göz koordi-nasyonu becerilerini gerçekleştirir.	1.4.7.1. Küçük nesnelere bir araya getirmek, birbirinden ayırmak ve kaptan kaba aktarmak için çeşitli büyüklüklerdeki nesnelere kullanır.	<p>Hedef davranış 1.4.7.1. için nesnelere bir araya getirme ve birbi-rinden ayırma çalışmaları bireyin performansına göre önce el ile başlanmalı arkasından kaşık, kürek, maşa, iki çubuk gibi nesnelere sürdürülmelidir (örneğin iki çubukla sudan kapak toplama, maşa ile küçük pamuk toplama renklerine göre ayırma vb.).</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>1.4.8. Günlük yaşam aktivitelerinde nesnelere büyüklüğüne, ağırlığına ve yapısına uygun şekilde tutar.</p>	<p>1.4.7.2. Yoğurma maddeleriyle istenen şekli oluşturur. 1.4.7.3. Çeşitli nesnelere yeni şekiller/modeller oluşturur. 1.4.7.4. Kâğıdı yırtarak istenen şekli oluşturur. 1.4.7.5. Kâğıdı katlayarak istenen şekli oluşturur. 1.4.7.6. Kâğıtta verilen şekli makasla keser. 1.4.8.1. Farklı şekil ve büyüklükteki nesnelere uygun pozisyonda tutar. 1.4.8.2. Farklı şekil ve büyüklükteki nesnelere uygun pozisyonda istemli bırakır. 1.4.8.3. Nesnelere yeterli kuvvetle tutar/bırakır. 1.4.8.4. Nesnelere özelliğine uygun şekilde tutar. 1.4.8.5. Nesnelere uygun temas alanlarıyla tutar. 1.4.8.6. Nesnelere, vücut düzgünlüğünü koruyarak tutar. 1.4.8.7. Her iki eliyle birlikte büyük ve ağır bir nesneyi taşır. 1.4.8.8. Tek eliyle farklı ağırlıktaki nesnelere taşır.</p>	<p>Hedef davranış 1.4.7.3. için legolar, çubuklar, renkli-plastik geometrik şekiller, renkli paket lastikleri gibi nesnelere önce verilen şekillerin aynısını oluşturma, ardından da özgül şekiller oluşturma çalışmaları yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.4.8.1. için nesnelere özelliklerine uygun el-kol pozisyonunu alarak ve uygun kuvveti uygulayarak kavrama çalışmaları yapılmalıdır. Örneğin büyük bir sürahi ağız kısmından değil, kulpundan tutulur ve uygun kuvvetle ve/veya ikinci el desteği ile tutulmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.4.8.3. için nesnelere ağırlığı, büyüklüğü, malzemesi, şekli vb. dikkate alınmalıdır (örneğin cam bir sürahiyi masaya uygun şekil, hız ve kuvveti uygulayarak bırakma). Nesnelere bırakırken uygun vücut pozisyonunu almasına ve uygun kuvvet miktarının uygulanmasına dikkat edilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 1.4.8.8. için her iki el (sağ ve sol) ile ayrı ayrı çalışmalar yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.4.8.4.ün öğretiminde bireyin nesnelere özelliğine uygun şekilde tutması ve bırakması beklenmelidir.</p>

Bölüm 1.4. Motor Planlama ve Duyusal Algı

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>1.4.9. Kalemle basit çizimler yapar.</p>	<p>1.4.9.1. Sınırlı alan boyar. 1.4.9.2. Noktaların üzerinden giderek çizimleri birleştirir. 1.4.9.3. Temel çizimleri çizer. 1.4.9.4. Eksik resmi çizerek tamam- lar. 1.4.9.5. Geometrik şekilleri çizerek kopya eder. 1.4.9.6. Nesnelere/varlıkların re- simlerini çizer. 1.4.9.7. Nesnelere farklı konumlarda çizer. 1.4.9.8. Cetvelle çeşitli çizimler yapar. 1.4.9.9. Karmaşık labirentlerde yolu bularak çizer.</p>	<p>Tüm hedef davranışlar için bireyin kalemi uygun pozisyonda tutması (orta parmağının üzerine yerleştirerek baş ve işaret parmağının iç kısımlarıyla) sağlanmalıdır. Ancak birey kalemi betimlenen- den farklı bir pozisyonda tutmasına rağmen boyama ve çizim bece- rilerinde ustalık ve akıcılık sergiliyorsa kalemi tutma pozisyonuna müdahale edilmemelidir. Ayrıca kalemi farklı pozisyonda tutan bi- reyin çalışmalarında yorgunluk, el bilek, kol ağrısı gibi durumların olup olmadığı ve ortaya çıkan ürünün kalitesi gözlenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 1.4.9.2. için noktaların üzerinden giderek çizimleri birleştirme gibi sıralı çizimlerde bireyin ardışıklığı sürdürmesine dikkat edilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 1.4.9.5. için gitirliçe karmaşıklaşan geometrik şekil- ler kullanılmalıdır. Örneğin iç içe geçmiş geometrik şekiller.</p> <p>Hedef davranış 1.4.9.1., 1.4.9.2. ve 1.4.9.3. için kolun dirsek ile bilek arasında kalan kısmının boyama ve çizme sırasında zemine değecek şekilde kalması sağlanmalıdır. Çalışmalar sırasında kol ha- reketinin yazı yazma yönünde hareket ettirilmesi gerektiği, satırda ilerledikçe kol hareketinin de aynı yönde ilerleyerek zeminde sabit kalmaması gerektiği belirtilmeli ve modellenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 1.4.9.3. için temel çizimler: —, , O, \, /, Δ, C, +, X, V, U, ∩, S' dir.</p>
<p>1.5.1. Günlük yaşamını düzenler.</p>	<p>1.5.1.1. Gün içinde yapacağı işleri/ görevleri planlar. 1.5.1.2. Gün içinde yapacağı işleri/ görevleri önem sırasına göre sıralar. 1.5.1.3. Gün içinde yapacağı iş- lerin/görevlerin saatini ve süresini belirler.</p>	<p>Hedef davranış 1.5.1.1. için günlük, haftalık, aylık zaman çizelge- leri hazırlanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.5.1.6. için "ortam" ifadesi görevin yerine getiri- leceği ortamdır.</p> <p>Hedef davranış 1.5.1.8. için problemi tanımlama, olası çözüm yol- larını belirleme, en iyi çözümü seçme, çözümü uygulama ve sonu- cu değerlendirme şeklindeki problem çözme aşamaları kullanılma- lıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>1.5.2. Okul programına uyar.</p>	<p>1.5.1.4. Gün içinde yapacağı işleri/görevleri zamanında yapar.</p> <p>1.5.1.5. Başladığı işi/görevi tamamlar.</p> <p>1.5.1.6. İşlerini/görevlerini yerine getireceği ortamları düzenler.</p> <p>1.5.1.7. İşleri/görevleri için ihtiyacı olan materyalleri hazırlar.</p> <p>1.5.1.8. İşleri/görevleri engelleyen herhangi bir problemle karşılaştığında problem çözme aşamalarını kullanır.</p> <p>1.5.1.9. Gün içinde yapacağı işleri/görevleri işlem basamaklarına uygun yerine getirir.</p>	<p>Hedef davranış 1.5.1.9. için görevin işlem basamakları oluşturularak kendini izleme çizelgelerinden yararlanılmalıdır.</p>
<p>1.5.3. Ödevlerini yapar.</p>	<p>1.5.2.1. Okul ders programını izler.</p> <p>1.5.2.2. Çantasını okul ders programına uygun hazırlar.</p> <p>1.5.2.3. Okul içinde zaman planlamasına uyar.</p> <p>1.5.2.4. Çantasını, sırasını, okul dolabını düzenli tutar.</p> <p>1.5.3.1. Ödevini tam ve doğru alır.</p> <p>1.5.3.2. Yapacağı ödevler ile ilgili sıralama yapar.</p> <p>1.5.3.3. Ödevlerin işlem basamaklarını belirler.</p>	<p>Bu hedef için merkezdeki program kastedilmektedir. Ancak bireyin okul programına uyması için gerekli beceriler merkezde kazandırılabilir. Bunun için okul ders programı üzerine çeşitli hatırlatıcılar eklenebilir. Çanta hazırlama basamakları kontrol listesi hâline getirilebilir.</p> <p>Hedef davranış 1.5.3.2. için ödevi teslim edeceği tarih, zorluk derecesi, yoğunluğu ve bireyin kendi hazır bulunuşu dikkate alınarak sıralama yapma öğretilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 1.5.3.14. için problemi çözmek için çözülmüş örneğe bakma, ek kaynaklara bakma, yetişkinlerden yardım isteme gibi başvuru kaynaklarını kullanması öğretilmelidir.</p>

Bölüm 1.5. Kendini Düzenleme/Yönetme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>Bölüm 1.5. Kendini Düzenleme/Yönetme</p>	<p>1.5.3.4. Ödeve başlama saatini belirler.</p> <p>1.5.3.5. Ödevin süresini belirler.</p> <p>1.5.3.6. Ödevlerini yapacağı ortamı düzenler.</p> <p>1.5.3.7. Ödevleri için ihtiyacı olan materyalleri hazırlar.</p> <p>1.5.3.8. Ödevlerini işlem basamaklarına uygun yerine getirir.</p> <p>1.5.3.9. Yapacağı ödevleri zamanında yapar.</p> <p>1.5.3.10. Ödevini tam yapar.</p> <p>1.5.3.11. Ödevini doğru yapar.</p> <p>1.5.3.12. Ödevini özenli yapar.</p> <p>1.5.3.13. Başladığı ödevi tamamlar.</p> <p>1.5.3.14. Ödevlerini yapmayı ya da tamamlamayı engelleyen ödevle ilgili bir problemle karşılaştığında problemi çözmek için başvuru kaynaklarını kullanır.</p> <p>1.5.3.15. Ödevlerini yapmayı ya da tamamlamayı engelleyen dışsal etmenlerle ilgili bir problemle karşılaştığında problemi çözer.</p> <p>1.5.3.16. Ödevini zamanında teslim eder.</p>	<p>Hedef davranış 1.5.3.15. için dışsal etmenler ifadesi ile materyal eksikliği, ortam yetersizliği, dikkat dağıtıcı faktörler kastedilmektedir.</p> <p>Hedef davranış 1.5.3.15. için problemi tanımlama, olası çözüm yollarını belirleme, en iyi çözümü seçme, çözümü uygulama ve sonucu değerlendirme şeklindeki problem çözme aşamaları kullanılmalıdır.</p>

Açıklamalar

Hedef davranış 1.5.4.3. için işlenen dersleri tekrar ederken önemli yerlerin işaretlenmesi, not tutulması, şemalandırılması gibi çalışma becerileri öğretilmelidir.

Hedef davranış 1.5.4.4. için yapılacak ön hazırlıklar işlenecek bir sonraki konunun okunmasını kapsamaktadır.

Hedef davranış 1.5.4.5. için tekrar ederken şema çıkarma, soru çözme, soru çıkarma, çözülmüş örnekler üzerinden alıştırmalar yapma gibi beceriler bireylere kazandırılmalıdır.

Hedef davranış 1.5.4.6. için bireyin dikkatini sürdürbilmesi için ortam ve materyal uyarlamalarına, bireyin aktif katılımına önem verilmelidir. Ayrıca dikkatini sürdürmede kendi dikkatini izleme stratejisi kullanılabilir. Bunun için bireyin dikkat süresine uygun olarak belli aralıklarla bireye fiziksel (omzuna hafifçe dokunma, göz kontağı kurma, masayı hafifçe tıklatma vb.) veya sözel uyarılar (adını söyleme, soru sorma vb.) sunularak, dikkatinin görev üstünde olup olmadığını izlemesi sağlanmalıdır. Örneğin her beş dakikada bir bireyin omzuna dokunulduğunda bireyin kendi kendine “Şu anda dikkatim nerde, görev üstünde mi?” (Anlatılanları dinliyor muyum? Verilen alıştırmayı yapıyor muyum? vb.) sorusunu sorarak kendini izlemesi ve dikkati görev üzerinde değilse kendi dikkatini göreve yönlendirmesi beklenmelidir. Bunun için de öğretim yapılmalıdır.

Hedef davranış 1.5.4.8. için not alma stratejilerinden; kısaltarak yazma, yetiştiremediği yeri boş bırakma gibi stratejiler öğretilmelidir. Ayrıca kılavuz notlar, boşluk doldurmalı notlar/şemalar verilerek bireylere derslerde not tutma stratejileri öğretilmelidir.

Bunların her birinin kullanımına dönük alt beceri basamakları belirlenmeli, basamaklara yönelik uygulamalara yer verilmelidir. Bu uygulamaların derse ilişkin yapılması önerilir.

Hedef Davranışlar

1.5.4.1. Günlük ve haftalık çalışma planı hazırlar.

1.5.4.2. Ders çalışma saatini ve süresini belirler.

1.5.4.3. Her gün işlenen dersleri tekrar eder.

1.5.4.4. İşlenecek derslerle ilgili ön hazırlık yapar.

1.5.4.5. Sınava hazırlanmak için konuları tekrar eder.

1.5.4.6. Ders dinlerken dikkatini sürdürür.

1.5.4.7. Ders anlatılırken önemli uyarılara dikkatini verir.

1.5.4.8. Derste anlatılan konuların önemli yerlerini not alır.

1.5.4.9. Test çözme stratejilerini kullanır.

1.5.4.10. Açık uçlu sorulara yazılı olarak cevap verme stratejilerini kullanır.

1.5.5.1. Sözlük kullanır.

1.5.5.2. Yazım kılavuzu kullanır.

1.5.5.3. Atlas kullanır.

1.5.5.4. Kaynağa erişmek amacı ile internet kullanır.

1.5.5.5. Kaynak kitaplar kullanır.

Hedefler

1.5.4. Uygun çalışma becerilerini kullanır.

1.5.5. Başvuru kaynaklarını kullanır.

DİL VE İLETİŞİM

Öğrenme güçlüğü olan bireylerin sesletim, sözcük dağarcığı, dilin biçim, anlam ve kullanımı ve iletişimin işlevlerine dair becerilerini geliştirmek amaçlanmaktadır.

Sesletim, Sözcük Dağarcığı, Biçim, Anlam ve Kullanım, İletişimin İşlevleri

2. Modülün Adı**2. Modülün Amacı****2. Modüldeki Bölümler**

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
2.1.1. Konuşmasında ünsüzleri doğru olarak sesletir.	2.1.1.1. Kapatılı ünsüzleri sesletir. 2.1.1.2. Açık ünsüzlerden dar ses yolunda oluşan ünsüzleri sesletir. 2.1.1.3. Açık ünsüzlerden açık ses yolunda oluşan ünsüzleri sesletir.	Hedef davranış 2.1.1.1. için kapatılı ünsüzler: b, c, ç, d, g, k, p, t. Hedef davranış 2.1.1.2. için açık ünsüzlerden dar ses yolunda oluşan ünsüzler: f, h, j, s, ş, v, z. Hedef davranış 2.1.1.3. için açık ünsüzlerden açık ses yolunda oluşan ünsüzler: l, m, n, r, y. Tüm hedef davranışlar için bireyin çeşitli bağlamlarda (oyun, kitap bakma, etkinlikler vb.) hangi sesleri hatalı ürettiği belirlenmelidir. Hatalı ürettiği sesler belirlendikten sonra bu sesleri içeren sözcükler belirlenmeli ve çeşitli bağlamlarda (oyun, kitap bakma, etkinlikler vb.) bu seslerin doğru üretilişine model olunmalıdır. Model olurken bireyin sözünün kesilmemesine, doğal bağlamdan uzaklaşılmasına ve sözcüklerin sürekli tekrar ettirilmesine dikkat edilmelidir.
2.2.1. Sözcük dağarcığını geliştirir.	2.2.1.1. Sık kullanılan sözcüklerle oluşturulan ifadelere uygun tepkiler verir. 2.2.1.2. Sık kullanılan sözcükleri uygun bağlamlarda kullanır. 2.2.1.3. Az kullanılan sözcüklerle oluşturulan ifadelere uygun tepkiler verir. 2.2.1.4. Az kullanılan sözcükleri uygun bağlamlarda kullanır.	Hedef davranış 2.2.1.1. ve 2.2.1.2. için bireyin sözcük dağarcığını hem anlama hem de ifade etme boyutunda geliştirmek için dağarcığında bulunmayan çeşitli varlık ve eşya (hayvan, yiyecek, içecek, giyecek, taştı, bitki, mobilya, ev eşyalarının isimleri), yer isimleri (evin iç ve dış bölümleri, eğlence yerleri, alışveriş yerleri vb.), çeşitli eylemler, sıfatlar (niteleme, belirtme, işaret, sayı, sıra sayı, belgisiz sıfatlar, soru sıfatları), zamirler (şahıs, dönüştürme, işaret, belgisiz, soru, ilgi ve iyelik zamirleri), zarflar (durum, zaman, yön, miktar, soru, gösterme zarfları), çeşitli bağlaçlar (sıralama, eş değerlik, karşılaştırma, gerekçe, “de”, “ve”, “ise” bağlaçları) öğretilmelidir.

Bölüm 2.2. Sözcük Dağarcığı

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>2.2.1.5. Yan anlamlı sözcüklerin cümleye kattığı anlamı söyler.</p> <p>2.2.1.6. Yan anlamlı sözcüklerle cümle kurar.</p> <p>2.2.1.7. Yan anlamlı sözcüklerle oluşturulan ifadelere uygun tepkiler verir.</p> <p>2.2.1.8. Konuşmasında yan anlamlı sözcükleri doğru bağlamda kullanır.</p> <p>2.2.1.9. Mecaz anlamlı sözcüklerin cümleye kattığı anlamı söyler.</p> <p>2.2.1.10. Mecaz anlamlı sözcüklerle cümle kurar.</p> <p>2.2.1.11. Mecaz anlamlı sözcüklerle oluşturulan ifadelere uygun tepkiler verir.</p> <p>2.2.1.12. Konuşmasında mecaz anlamlı sözcükleri doğru bağlamda kullanır.</p> <p>2.2.1.13. Terimlerin anlamını söyler.</p> <p>2.2.1.14. Terimlerle cümle kurar.</p> <p>2.2.1.15. Terimlerle oluşturulan ifadelere uygun tepkiler verir.</p> <p>2.2.1.16. Konuşmasında terimleri doğru bağlamda kullanır.</p>	<p>Hedef davranış 2.2.1.1., 2.2.1.3., 2.2.1.7., 2.2.1.11. ve 2.2.1.15. için bireyden sorulara cevap verme, yönergeleri anlama ve yerine getirme, anlamını söyleme, resmini gösterme şeklinde tepkiler istenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 2.2.1.2. ve 2.2.1.4. için öğretimde hedef davranışa uygun etkinlikler seçilmelidir. Resimli kitap bakma, metin okuma ve anlama çalışmaları, bir nesneyi ya da olayı betimleme, bir kişiye betimleme, bir şeyin oyununu anlatma, iki varlık resmi vererek karşılaştırma, bir şeyin yapım sırasını anlatan resimleri, problemi ve nedeni gösteren resimleri vb. anlatırma, bir anısını anlatırma bu etkinliklerden bazılarıdır. Bu etkinlikler hem değerlendirme hem de öğretim amacıyla kullanılabilir. Değerlendirme amacıyla kullandığımızda hedef davranışımıza göre bireyin kullandığı sözcükler kaydedilmez. Öğretim amacıyla kullandığımızda ise bu etkinlikler bağlamında hedef davranışınız çerçevesinde bireyin sözcük dağarcığını geliştirmek için etkinlik düzenlemeli ve dili kazandırmaya yardımcı olacak genişletme, paralel konuşma, ekleme vb. teknikler kullanılmalıdır.</p> <p>Tüm hedef davranışlar için metin içinde kelimelerin anlamları, bağlam ipuçlarından nasıl yararlanıldığı gösterilerek bulunmalıdır.</p> <p>Bu hedef davranışları kazandırmak için sözlük kullanma da bireye öğretilmelidir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>2.2.2. Deyimler ve atasözlerini konuşma içinde kullanır.</p>	<p>2.2.2.1. Deyimlerin anlamlarını açıklar. 2.2.2.2. Deyimlerle cümle kurar. 2.2.2.3. Deyim içeren ifadelere uygun tepkiler verir. 2.2.2.4. Konuşmasında deyimleri uygun bağlamda kullanır. 2.2.2.5. Atasözlerin anlamlarını açıklar. 2.2.2.6. Atasözleri ile cümle kurar. 2.2.2.7. Atasözlerini içeren ifadelere uygun tepkiler verir. 2.2.2.8. Konuşmasında atasözlerini doğru bağlamda kullanır.</p>	<p>Tüm hedef davranışlar için metin anlama çalışmaları sırasında bu hedef davranışlar bireye kazandırılmaktadır. Ancak uygun bağlamlar oluşturulduğunda da bağlamdan yararlanarak hedefler, sırası ile bireye kazandırılabilir.</p>
<p>2.3.1. Konuşmasında ekleri kullanır.</p>	<p>2.3.1.1. İsim çekim eklerinin cümleyle kattığı anlama göre uygun tepki verir. 2.3.1.2. İsim çekim eklerini uygun şekilde kullanır. 2.3.1.3. Fıil çekim eklerinin cümleyle kattığı anlama göre uygun tepki verir. 2.3.1.4. Fıil çekim eklerini uygun şekilde kullanır.</p>	<p>Tüm hedef davranışlar için günlük iletişimde, bir olayı/durumu anlatırken, oyun bağlamında veya resimlere bakarak öykü anlatma bağlamında bireyin kullandığı ve kullanmadığı isim çekim ekleri (durum ekleri, iyelik eki, ilgi eki, çoğul eki, soru eki, ek fıil eşitlik eki, vasıta eki) ve fıil çekim ekleri (kip ekleri, olumsuzluk eki, soru eki, şahıs ekleri, ek fıil belirtenmelidir. Kullanmadığı isim ya da fıil çekim ekleri için resimli kartlar, hikâye kitapları, oyunlar vb. etkinlikler kullanılarak öğretim yapılmalıdır. Örneğin çoğul ekleri için birinde tek bir çocuğun, diğerinde çok sayıda çocuğun olduğu resimli kartlar kullanılabilir. Resimli bir kitapta kahramanın eşyaları, giysileri betimlenirken iyelik ekleri için öğretim yapılabilir. Olay kartları kullanılarak bireyden kartla ilgili bir soru oluşturması istenebilir. Örneğin koşan bir çocuk kartı ile ilgili “Çocuk koşuyor mu?” vb. sorular oluşturularak soru eki öğretilir. Diğer hedefler de yukarıda verilen örnekler gibi belirlenen hedef yapıyı içeren resimli kartlar, oyunlar ve resimli öykü kitapları ile kazandırılmaktadır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>2.3.2. Çeşitli anlamda ve yapıda cümleleri bağlamına uygun olarak kullanır.</p>	<p>2.3.2.1. Olumsuzluk bildiren cümlelere uygun tepkiler verir.</p> <p>2.3.2.2. Olumsuzluk bildiren cümleleri bağlamına uygun olarak kullanır.</p> <p>2.3.2.3. Soru cümlelerine uygun tepkiler verir.</p> <p>2.3.2.4. Soru cümlelerini uygun bağlamda kullanır.</p> <p>2.3.2.5. Sıralı cümlelere uygun tepki verir.</p> <p>2.3.2.6. Sıralı cümle kurar.</p> <p>2.3.2.7. Bağlı cümlelere uygun tepki verir.</p> <p>2.3.2.8. Bağlı cümle kurar.</p>	<p>Tüm hedef davranışlar için bu cümle yapıları sohbet veya öyküleme bağlamında çalışılmalıdır. Ayrıca resimlerden yararlanılarak sıralı bir olay anlatma, bir varlığı tanımlama, belli bir uygulama sırasını takip eden etkinlikleri anlatma, bir problem, çözüm ve sonuçtan oluşan bir olayı anlatma, iki ögeyi karşılaştırarak anlatma, bir sorunun nedenlerini ve sonucunu anlatma çalışmaları yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 2.3.2.7. ve 2.3.2.8.de geçen “bağlı cümle”, bağlaçlar ile birbirine bağlanmış birden fazla cümleden oluşan cümle grubudur. Bağlı cümlede cümleler birbirine “ama”, “ancak”, “fakat”, “lakin”, “ne var ki”, “ne yazık ki”, “yalnız”, “çünkü”, “oysa”, “oysaki”, “mademki”, “ve”, “veya”, “ne ... ne ...”, “hem ... hem ...”, gibi bağlaçlarla bağlanır.</p>
<p>2.3.3. Konuşmalarını ve anlatılarını uygun sözcükler kullanarak söz dizimine ve olay sıralamasına dikkat ederek ve uygun vurgu/tonlama/mimiklerle akıcı bir şekilde yapar.</p>	<p>2.3.3.1. Konuşmalarında ve anlatılarında uygun sözcükler kullanır.</p> <p>2.3.3.2. Konuşmalarında ve anlatılarında sözdizimine uygun cümleler kurar.</p> <p>2.3.3.3. Bir olayı sırasıyla anlatır.</p> <p>2.3.3.4. Konuşmalarında ve anlatılarında uygun vurgu ve tonlama ve mimikleri kullanır.</p> <p>2.3.3.5. Konuşmalarını ve anlatılarını akıcı bir şekilde yapar.</p>	<p>Tüm hedef davranışlar için bireyin; bir varlığı tanımlama, bir işin nasıl yapılacağını anlatma, yaşantısında problem olan bir durumu açıklama, okuduğu/dinlediği bir öyküyü anlatma gibi konularda anlatımlar yapması istenmelidir. Deneyim olarak doğrudan ve dolaylı deneyimlerini anlatması istenebilir.</p>

Bölüm 2.3. Biçim, Anlam ve Kullanım

Bölüm 2.4. İletişimin İşlevleri

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
2.4.1. Kendini ve kendi haklarını korumak, davranışlarını ve isteklerini haklı göstermek ve başkalarını eleştirmek için dili kullanır.	2.4.1.1. Kendini korumak için dili kullanır. 2.4.1.2. Kendi haklarını korumak için dili kullanır. 2.4.1.3. Davranışlarını ve isteklerini haklı göstermek için dili kullanır. 2.4.1.4. Başkalarını eleştirmek için dili kullanır.	<i>Hedef davranışlar için örnekler aşağıda verilmiştir.</i> 2.4.1.1. “Elimi acıtıyorsun çek elini.” 2.4.1.2. “O benim kalemin, sen yanlış kalemi aldın.” 2.4.1.3. “Kapıyı kapattım. Onların beni görmesini istemiyorum.” 2.4.1.4. “Seninle oynamak istemiyorum çünkü sen sıranı beklemiyorsun.” Bireyin bu tür ifadeleri kullanıp kullanmadığı gözlemlenemiyorsa uygun ifadelerin oluşması için bağlamlar oluşturulmalıdır. <i>Geçmiş zaman deneyimlerini anlatırken hedef davranışlar için örnekler aşağıda verilmiştir.</i> 2.4.1.1. “Beni itti. Ben de onu ittim.” 2.4.1.2. “Sıraya girmesini söyledim.” 2.4.1.3. “Ara vermiştik; onun için dışarı çıktım.” 2.4.1.4. “Dün yaptığımız çalışmayı sevmedim.”
2.4.2. Kendini ve başkalarının hareketlerini yönetmek ve onlarla iş birliği içinde çalışmak için dili kullanır	2.4.2.1. Kendi hareketlerini yönetmek için dili kullanır. 2.4.2.2. Başkalarının hareketlerini yönetmek için dili kullanır. 2.4.2.3. Başkaları ile iş birliği içinde çalışırken dili kullanır.	<i>Hedef davranışlar için örnekler aşağıda verilmiştir.</i> 2.4.2.1. “Önce kalemi açacağım sonra yazacağım.” 2.4.2.2. “Önce sen oku, ben dinleyeyim; sonra ben okuyacağım.” 2.4.2.3. “Sen kenarlarını bul, ben de aynı renkte olanları bulacağım.”
2.4.3. Olayları, sırasını ve olayların detaylarını duygu ve deneyim olarak anlatır.	2.4.3.1. Olayları anlatır. 2.4.3.2. Olayları sırasına göre anlatır. 2.4.3.3. Detaylar vererek olayları anlatır.	Hedef 2.4.3. için resimli kitap ya da sıralı olay kartları kullanabilirsiniz. <i>Hedef davranışlar için örnekler aşağıda verilmiştir.</i> 2.4.3.1. “Kedi burada süt içiyor. Kedi koşuyor. Adam bağırıyor.” 2.4.3.2. “Kedi sütü içiyor, kedi adamı görünce koşarak uzaklaşıyor, arkasından adam bağırıyor.” 2.4.3.3. “Bu beyaz kedinin annesi evin arkasında.”

Bölüm 2.4. İletişimin İşlevleri

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>2.4.4. Olayları, eylem ve olayların ayrıntılarını, bir dizi olayı, problemlerin olası çözümlerini, birçok eylem biçimi arasından seçenekleri ve eylemlerin ya da olayların sonuçlarını tahmin eder.</p>	<p>2.4.3.4. Olayları deneyimlerini ve duygularını katarak anlatır.</p> <p>2.4.4.1. Olayları tahmin eder.</p> <p>2.4.4.2. Eylemlerin ve olayların ayrıntılarını tahmin eder.</p> <p>2.4.4.3. Bir dizi olayı tahmin eder.</p> <p>2.4.4.4. Problemleri ve olası çözümlerini tahmin eder.</p> <p>2.4.4.5. Birçok eylem biçimi arasından seçenekleri tahmin eder.</p> <p>2.4.4.6. Eylemlerin ya da olayların sonuçlarını tahmin eder.</p>	<p>2.4.3.4. “Ben kedileri seviyorum fakat onların böyle yaramaz olmasından hoşlanmıyorum.”</p> <p><i>Geçmiş zaman deneyimlerini anlatırken hedef davranışlar için örnekler aşağıda verilmiştir.</i></p> <p>2.4.3.1. “Hafta sonu alışveriş merkezine gittik. Sinemaya gittik. Köfte yedik.”</p> <p>2.4.3.2. “Hafta sonu alışveriş merkezine gittik. Orada köfte yedik sonra da sinemaya gittik”.</p> <p>2.4.3.3. “Yediğim köfte çok büyüktü. Onu ısırırken üstüme yağı sıçradı.”</p> <p>2.4.3.4. “Hafta sonu çok eğlendim; arkadaşlarımla olmak çok güzeldi.”</p> <p>Hedef 2.4.4. için birey ile resimli kitap bakarken ya da sıralı olay kartları bakarken bir sonraki sayfada/kartta olacaklarla ilgili tahmin etmesini sağlayacak sorular yöneltilmelidir. Bireyden doğru tahminler gelmesi şart değildir. Önemli olan tahmin yapma amacıyla dili kullanma becerisini geliştirmektir.</p> <p><i>Hedef davranışlar için soru ve cevap örnekleri aşağıda verilmiştir.</i></p> <p>2.4.4.1. “Kedi sütü içince ne olacak?”</p> <p>Sütçü kediyi kovalayacak.</p> <p>2.4.4.2. “Kedi şimdi bahçede. Kedi ne yapacak?” (ağacın ötündeki kedi gösterilerek)</p> <p>“Kedi ağacın üzerine çıkacak.”</p> <p>2.4.4.3. “Kedi süt arabasındaki sütleri gördü. Bundan sonra neler olacak? Anlat!”</p> <p>“Kedi sütü içecek, sonra sütçü onu görecektir ve kediyi kovalayacak.”</p> <p>2.4.4.4. “Annesi yavru kediyi bulamadı. Annesi yavru kediyi nasıl bulacak?”</p> <p>“Annesi yavru kediyi bulamayınca diğer kedilere soracak.”</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>2.4.5. Nedensel ve bağlantısal ilişkileri, sorunları ve bunların çözümlerini tanımlamak, düşünce ve eylemlerini haklı çıkarmak, ilkeleri tanımlamak için mantık yürütür.</p>	<p>2.4.5.1. Nedensel ve bağlantısal ilişkileri tanımlamak için mantık yürütür. 2.4.5.2. Sorunları ve bunların çözümlerini tanımlamak için mantık yürütür. 2.4.5.3. Düşünce ve eylemlerini haklı çıkarmak için mantık yürütür. 2.4.5.4. İlkeleri tanımlamak için mantık yürütür.</p>	<p>2.4.4.5. “Yavru kedi ağaca çıktı. Sence inecek mi? Yoksa yardıma mı ihtiyacı olacak? Sence kediyi ne olacak?” “Kedi ağaçtan inecek. Annesi onu bulunca onu indirebilir.” 2.4.4.6. “Sütçü kediyi kovalıyor. Sence bu sütlere ne olacak?” “Diğer kediler sütleri dökecek.”</p>
<p>2.4.5. Nedensel ve bağlantısal ilişkileri, sorunları ve bunların çözümlerini tanımlamak, düşünce ve eylemlerini haklı çıkarmak, ilkeleri tanımlamak için mantık yürütür.</p>	<p>2.4.5.1. Nedensel ve bağlantısal ilişkileri tanımlamak için mantık yürütür. 2.4.5.2. Sorunları ve bunların çözümlerini tanımlamak için mantık yürütür. 2.4.5.3. Düşünce ve eylemlerini haklı çıkarmak için mantık yürütür. 2.4.5.4. İlkeleri tanımlamak için mantık yürütür.</p>	<p>Hedef 2.4.5. için bireyle resimli kitap bakarken ya da sıralı olay kartları bakarken mantık yürütmesini sağlayacak sorular yöneltilmelidir. Bireyden doğru cevaplar gelmesi şart değildir. Önemli olan mantık yürütme amacıyla dili kullanma becerisini geliştirmektir. <i>Hedef davranışlar için soru ve cevap örnekleri aşağıda verilmiştir.</i> 2.4.5.1. “Sütçü neden kediden habersizdi? Kedi saklandı için.” 2.4.5.2. “Kedi, sütçüden kurtulmak için ne yapmalı?” “Kedi, sütçüden kurtulmak için ağacın üstüne çıkmalı.” 2.4.5.3. “Kedi neden sütü yere döktü?” “Kedi sütü daha kolay içebilmek için yere döktü.” 2.4.5.4. “Sütçü ne yapmalı?” “Bence sütçü kediyi bıraksa iyi olur. Çünkü o daha çok küçük.” <i>Geçmiş zaman deneyimlerini anlatırken hedef davranışlar için örnekler aşağıda verilmiştir.</i> 2.4.5.1. “Rüzgâr çok kuvvetli estiği için kulaklarım kızardı.” 2.4.5.2. “Kırmızı kalemim kalmadığı için mavi kalem kullandım.” 2.4.5.3. “Evden çok acele çıktığım için kitabımı evde unuttum.” 2.4.5.4. “Yağmur yağınca toprak çamur olur.” Bireyde bu tür mantık yürütme ifadeleri gözlemlenmiyorsa uygun ifadelerin oluşması için bağlamlar oluşturulmalıdır.</p>

Bölüm 2.4. İletişimin İşlevleri

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>2.4.6. Başkalarının yaşantılarının, duygularının ve tepkilerinin içine kendini koyarak yansıtma yapar.</p>	<p>2.4.6.1. Başkalarının yaşantılarının yerine kendini koyarak yansıtmasını yaşantısını yansıtır.</p> <p>2.4.6.2. Başkalarının duygularının yerine kendini koyarak duygularını yansıtır.</p> <p>2.4.6.3. Başkalarının tepkilerinin yerine kendini koyarak tepkisini yansıtır.</p>	<p>Hedef 2.4.6. için birey ile resimli kitap ya da sıralı olay kartları kullanarak yansıtma yapmasını sağlayacak sorular yöneltilmelidir. Bireyden doğru cevaplar gelmesi şart değildir. Önemli olan yansıtma amacıyla dili kullanma becerisini geliştirmektir.</p> <p><i>Hedef davranışlar için soru ve cevap örnekleri aşağıda verilmiştir.</i></p> <p>2.4.6.1. “Yavru kedinin yerinde olsaydın sütleri gördüğünde ne yapardın?”</p> <p>“Yavru kedinin yerinde olsam sütleri gördüğümde içmek için izin isterdim/hemen içerdim.”</p> <p>2.4.6.2. “Anne kedinin yerinde olsaydın yavrunu bulamayınca ne hissederdin?”</p> <p>“Anne kedinin yerinde olsam yavrumu bulmayınca çok üzülürdüm.”</p> <p>2.4.6.3. “Sütçünün yerinde olsan kedi sütünü içtiğinde ne tepki veriridin? Sütçünün yerinde olsam kediye bağırırdım/çok kızardım/kediye biraz daha süt verirdim.”</p> <p>Not: Olayları anlatma, tahmin etme, mantık yürütme ve yansıtma amacıyla dili kullanma becerisini öğretmek için önce sorunuza sorumlu, daha sonra cevabını siz vermelisiniz. Bu şekilde birkaç oturum farklı resimli kitaplar ya da sıralı olay kartları ile bu çalışma yapılmalıdır. Daha sonra bireye sorular yönelterek cevap vermesi istenmelidir. Son olarak da soruyu sorarak cevabını bireyden istemelisiniz.</p>

Bölüm 2.4. İletişimin İşlevleri

OKUMA VE YAZMA

Öğrenme güçlüğü olan bireylerin erken okuryazarlık, ilk okuma ve yazma, akıcı okuma ve okuduğunu anlama, dinlediğini anlama, yazılı anlatım, dil bilgisi becerilerinin desteklenmesi hedeflenmektedir.

Erken Okuryazarlık, İlk Okuma ve Yazma, Akıcı Okuma ve Okuduğunu Anlama, Dinlediğini Anlama, Yazılı Anlatım, Dil Bilgisi

3. Modülün Adı

3. Modülün Amacı

3. Modüldeki Bölümler

Modüle İlişkin Genel Açıklamalar

- Erken okuryazarlık bölümünde öğretim yöntemi olarak doğrudan öğretim yöntemi seçilebilir. Oyunlar ve eğlenceli etkinlikler ile de hedef davranışlar etkili ve kalıcı bir şekilde geliştirilmelidir. Ayrıca fırsat öğretimi ile günlük rutinlerin içerisine (beslenme, serbest zaman, kitap okuma vb.) becerilere ilişkin hedef davranışlar yerleştirilmeli ve tekrarlar yapılmalıdır.
- Dil bilgisi bölümü konulara göre sınıflandırılmıştır. Kolaydan zora doğru bir sıra izlenmemiştir. Müfredata ve bireyin performansına göre öğretmen hedefleri seçebilir. Sınıflama ve sıralama gerektiren hedef davranışlar için şemalar kullanılmalıdır.
- Okuduğunu anlama bölümünde (*) bulunan açıklamalara ilişkin dipnot:
- * Bireye metin anlama soruları 3 tipte sorulabilir. Bunlar; cevabı metinde bulunan sorular, çıkarımsal sorular, bilgi ve deneyim sorularıdır.

Metinde bulunan sorular: Cevabı metinde bir cümle ile açık bir şekilde ifade edilen sorulardır.

Çıkarımsal sorular: Cevabı metinde bir cümle içinde açıkça ifade edilmeyen okuyucunun metnin çeşitli bölümlerini kullanmasını ve olaylar arasında ilişki kurmasını gerektiren sorulardır.

Bilgi ve deneyimlere dayanan sorular: Okuyucunun kendi bilgi ve deneyimlerini metindeki olaylarla birleştirerek cevaplamasını gerektiren sorulardır.

Hedefler

3.1.1. Sözcüklerin ses özelliklerini ayırt eder.

Hedef Davranışlar

- 3.1.1.1. Söylenen sözcük çiftlerinin aynı/farklı olduğunu söyler.
 3.1.1.2. Söylenen sözcüklerin uyaklı olup olmadığını söyler.
 3.1.1.3. Söylenen sözcükler arasından uyaklı olanları söyler.
 3.1.1.4. Söylenen bir sözcükle uyaklı bir sözcük üretir.

Açıklamalar

- Uyak farkındalığının geliştirilmesine yönelik uyaklı sözcükler içeren şiirlerden/tekerlemelerden/bilmecelerden/şarkılardan yararlanılmalı, uyaklı sözcükler vurgulanmalı ve tekrarlanmalıdır.
 - Şiirlerle/tekerlemelerle/şarkılarla bu hedef davranışlara yönelik öğretim yapılırken;
1. Şiirler/tekerlemeler/şarkılar bireylerle birlikte söylenmelidir.
 2. Şiirler/tekerlemeler/şarkılar söylendikten sonra bireyden tekrar etmesi istenmelidir.
 3. Bireyden bağımsız olarak çalışılan şiirleri/tekerlemeleri/şarkıları söylemesi istenmelidir.
 4. Bireyden uyaklı sözcükleri ritmik olarak söylemesi istenmelidir.
 5. Bireyden uyaklı sözcüklere söylenişi benzeyen sözcükler üretmesi istenmelidir.
 6. Bireyden uyaklı sözcüklerdeki vurgulanan sesi söylemesi istenmelidir.
- Bu hedefi, içinde kafiyeli sözcüklerin bulunduğu öyküler ile de uygulayabilirsiniz.
- Uyaklı sözcükler, söylenişi benzer sözcükler olarak tanımlanmalıdır.
 - Uyaklı sözcüklerin en az 2 ses ile birbirine benzemesine dikkat edilmelidir. Kısa sözcükler uyak çalışmak için daha uygundur.
- Hedef davranış 3.1.1.1. için bireye birbiri ile aynı olan (bing-bing) veya benzer ancak farklı (bing-ding) sözcük çiftleri verilmelidir. Bu sözcükler anlamlı sözcükler (çok-koc) olabileceği gibi anlamsız sözcükler (pit-nit) de olabilir.
- Hedef davranış 3.1.1.2. için iki sözcükle çalışma yapılmalıdır.
- Hedef davranış 3.1.1.3. için üç sözcük verilir. Bunlardan ikisi birbirleri ile uyaklı iken biri uyaklı değildir. Bireyin hangi ikisinin uyaklı olduğunu ayırt etmesi beklenmelidir.
- Hedef davranış 3.1.1.4. için uyaklı sözcük üretmeye uygun sözcükler kullanılmalı ve kısa sözcükler olmasına dikkat edilmelidir (örneğin baş-taş-kaş-yaş vb.).

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>3.1.2. Sözcüklerin hece özelliklerini ayırt eder.</p>	<p>3.1.2.1. Söylenen sözcükleri hecelerine ayırır. 3.1.2.2. Söylenen bir sözcüğün ilk hecesini söyler. 3.1.2.3. Söylenen bir sözcüğün son hecesini söyler.</p>	<p>Hedef davranış 3.1.2.1. için başlangıçta kısa sözcükler ile çalışmalar yapılmalıdır. Çalışmalar sırasında önce model olunması önemlidir. Hecelere ayırırken her bir hecede aynı zamanda el çırpılarak, elle masaya vurularak veya ayağı yere vurularak heceler vurgulanmalıdır.</p>
<p>3.1.3. Sözcüklerin ses-birim özelliklerini ayırt eder.</p>	<p>3.1.3.1. Söylenen iki sözcüğün aynı sesle başlayıp başlamadığını söyler. 3.1.3.2. Söylenen iki sözcüğün aynı sesle bitip bitmediğini söyler. 3.1.3.3. Söylenen üç sözcük arasından aynı sesle başlayan sözcükleri söyler. 3.1.3.4. Söylenen sözcükler arasından aynı sesle biten sözcükleri söyler. 3.1.3.5. Söylenen sözcükle aynı sesle başlayan bir sözcük söyler. 3.1.3.6. Söylenen sözcüğün ilk sesini söyler. 3.1.3.7. Söylenen sözcükle aynı sesle biten bir sözcük söyler. 3.1.3.8. Söylenen sözcüğün son sesini söyler. 3.1.3.9. Söylenen bir sözcüğün ilk veya son sesini atarak geri kalanını söyler.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tüm hedef davranışlar için öğretimde bireylerin kendilerinden beklenen görevin içeriğini anlamları için öncelikle mutlaka model olunmalıdır. Değerlendirilirken ise örnek maddeler üzerinden ilgili maddede ne istendiği açıklanmalıdır. • Tüm hedef davranışlar için öğretimde ve değerlendirmede bireylerin aşına olduğu sözcükler ile çalışılması gerekmektedir. Anlamını bilmediği sözcükler, görevi anlamlarını ve sözcüklerin ses özelliklerine odaklanmalarını engeller. • Tüm hedef davranışlar için ses ile harf arasındaki farkın da olunmalıdır. Öğretirken ve değerlendirirken harfler değil, sesler vurgulanır. Ayrıca bazı harfler birden fazla sese sahiptir. Örneğin “k” harfi “kar ve kel” sözcüklerinde olduğu gibi farklı şekilde seslendirilir. Aynı şekilde “g” harfi “gel ve gol” sözcüklerinde olduğu gibi farklı şekilde seslendirilir. • Tüm hedef davranışlar için önce tek heceli sözcüklerle, sonra ise iki heceli sözcüklerle çalışılmalıdır. Üç ve daha fazla heceli sözcüklerle çalışılmamalıdır. • Tüm hedef davranışlar için öncelikle sessiz harflerin sesleri ile çalışmalar yapılmalıdır. <p>Hedef davranış 3.1.3.3. ve 3.1.3.4. için üç sözcük verilir. Bunlardan ikisi aynı sesle başlar/biterken biri farklı bir sesle başlar/biter. Bireyin hangi ikisinin aynı sesle başladığını/bittiğini ayırt etmesi beklenmelidir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>3.1.4. Yazının özellikle-rini ayırt eder.</p>	<p>3.1.3.10. Söylenen bir sözcüğün başına veya sonuna ses ekleyerek oluşturduğu yeni sözcüğü söyler.</p> <p>3.1.3.11. Söylenen sözcükteki bir sesi başka bir ses ile değiştirerek oluşturduğu yeni sözcüğü söyler.</p> <p>3.1.3.12. Seslerine ayrılarak söylenen kısa bir sözcüğü söyler.</p> <p>3.1.3.13. Söylenen kısa bir sözcüğü seslerine ayırır.</p>	<p>Hedef davranış 3.1.3.9. için ilk sesi atarak geriye kalanın söylenmesinde “taş-aş”; son sesi atarak geriye kalanın söylenmesinde ise “taş-ta” örnekleri verilebilir.</p> <p>Hedef davranış 3.1.3.10. için sözcüğün başına ses ekleyerek yeni bir sözcük oluşturması için “aç-taç; ev-dev; çim-içim” örnekleri verilebilirken sözcüğün sonuna ses ekleyerek yeni bir sözcük oluşturması için de “su-sus; bu-bul; dev-deve; gez-gezi” örnekleri verilebilir. Ayrıca bu hedef davranışta oluşturulması beklenen sözcüğün de anlamlı bir sözcük olması için eklenecek ses de sözcük ile birlikte verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.1.3.11. için öncelikle ilk seslerin değiştirilmesi, sonra son seslerin ve ardından ortadaki seslerin değiştirilmesi şeklinde ilerlenmelidir. Örnekle olarak “baş-taş; baş-bal; baş-beş” verilebilir. Ayrıca bu hedef davranışta oluşturulması beklenen sözcüğün de anlamlı bir sözcük olması için değiştirilmesi istenen ses ile yerine konacak ses birlikte verilmelidir.</p>
<p>3.1.4. Yazının özellikle-rini ayırt eder.</p>	<p>3.1.4.1. Yazının soldan sağa olan yönünü gösterir.</p> <p>3.1.4.2. Yazıdaki satırların aşağıya akış yönünü gösterir.</p> <p>3.1.4.3. Yazılı olarak verilen ve 2-5 sözcük içeren bir cümledeki sözcük sayısını söyler.</p> <p>3.1.4.4. Harfleri, harf benzeri başka şekiller arasından gösterir.</p> <p>3.1.4.5. Yazılı olarak verilen ve 2-6 harf içeren bir sözcükteki harf sayısını söyler.</p> <p>3.1.4.6. Yazı içinde büyük bir harfi gösterir.</p>	<p>• Tüm hedef davranışlar için bireylerin yazılı materyallerle sık sık karşılaşması ve bunlara ulaşabiliyor olması önemlidir. Tüm etkinliklerde ve özellikle kitap okuma etkinlikleri sırasında yazının özelliklerine vurgu yapılarak yazı farkındalığı geliştirilmelidir (örneğin sayfadaki yazı gösterilerek “Buradan okumaya başlayorum” denerek ve yazı bir süre parmakla takip edilerek yazının soldan sağa yönü vurgulanabilir. Ayrıca “Bak, kocaman bir soru işareti var burada.” denerek noktalama işaretlerinin şekilleri vurgulanabilir).</p> <p>Hedef davranış 3.1.4.3. için yazılı materyaller üzerinde zaman zaman parmakla takip etmek ve söylenen sözcüğün yazılı hâlini parmakla göstermek bireylerin sözcük kavramını geliştirmeleri için önemlidir.</p> <p>Hedef davranış 3.1.4.4. için biri harf, diğerleri ise harfe benzeyen şekiller (? , < , ± , ω , j , † vb.) olan 3-4 görsel sunularak değerlendirme yapılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>3.1.5. Harflerin isimlerini ve seslerini söyler.</p>	<p>3.1.4.7. Yazı içinde küçük bir harfi gösterir.</p> <p>3.1.4.8. Yazılı olarak verilen 2-4 cümle içeren kısa bir metnin içindeki cümle sayısını söyler.</p> <p>3.1.4.9. Yazı içinde temel noktalama işaretlerini gösterir.</p> <p>3.1.4.10. Yazılı olarak sunulan sözcükler arasından gösterilen sözcük ile aynı olan sözcüğü gösterir.</p> <p>3.1.4.11. Sözcük içinde birbirinin aynı olan harfleri gösterir.</p> <p>3.1.4.12. Söylenen sözcüğü farklı uzunluklardaki sözcüklerin yazılı hâli arasından gösterir.</p>	<p>Hedef davranış 3.1.4.10. için hedef sözcük (örneğin kömür) ile yazımı benzeyen ancak farklı olan 2-3 sözcük (kemer, köruk, küme vb.) ile hedef sözcüğün aynı sunularak bireyin aynı olan sözcüğü ayırt etmesi istenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.1.4.12. için bireye sesletimi uzun (örneğin sandalye) veya kısa (örneğin su) bir sözcük söylenir ve bu sözcüğün kendisine gösterilen 2-3 sözcük içerisinde hangisi olabileceği sorulur. Örnek olarak bireye “sandalye” ve “su” sözcükleri yazılı iki kart gösterilir ve bireye “Sence hangisinde sandalye yazıyor?” şeklindeki bir yönerge verilerek bireyin sesletimi uzun olan bir sözcüğün yazılı hâlinin de uzun olması gerektiğinin farkında olup olmadığını değerlendirilir.</p>
<p>3.1.5. Harflerin isimlerini ve seslerini söyler.</p>	<p>3.1.5.1. Kendisine söylenen harfi dört büyük harf arasından gösterir.</p> <p>3.1.5.2. Kendisine söylenen harfi dört küçük harf arasından gösterir.</p> <p>3.1.5.3. Kendisine gösterilen büyük harfin adını söyler.</p> <p>3.1.5.4. Kendisine gösterilen küçük harfin adını söyler.</p> <p>3.1.5.5. Kendisine söylenen sesi dört büyük harf arasından gösterir.</p> <p>3.1.5.6. Kendisine söylenen sesi dört küçük harf arasından gösterir.</p> <p>3.1.5.7. Kendisine gösterilen büyük harfin sesini söyler.</p> <p>3.1.5.8. Kendisine gösterilen küçük harfin sesini söyler.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Harf bilgisi ve sesbilgisel farkındalık etkinlikleri birlikte sunulmalıdır. Birlikte sunulduğunda hem sesbilgisel farkındalık hem de harf bilgisi daha hızlı gelişmekte, sonraki okumayı öğrenme süreci ise daha başarılı bir şekilde sürdürülmektedir. Birlikte sunulması harflerin hem isimlerine hem de seslerine vurgu yapılmasını gerektirir. • Tüm hedef davranışlar için bireylerin yazılı materyallerle sık sık karşılaşması ve bunlara ulaşabiliyor olması önemlidir. Tüm etkinliklerde ve özellikle kitap okuma etkinlikleri sırasında harflere vurgu yaparak harf bilgisi geliştirilmelidir (Örneğin “Bak bu sayfada bir sürü ‘s’ harfi var. Hadi sayalım. Hadi şimdi de sadece küçük olanları sayalım.” denerek harf bilgisi desteklenir).

Hedefler

3.2.1. Tanıtılan sesi ayırt eder.

Hedef Davranışlar

- 3.2.1.1. Tanıtılan sesle başlayan sözcüklerin görsellerini gösterir.
 3.2.1.2. Tanıtılan sesle başlayan sözcüklerin başladığı sesi söyler.
 3.2.1.3. Tanıtılan sesle biten sözcüklerin görsellerini gösterir.
 3.2.1.4. Tanıtılan sesle biten sözcüklerin bittiği sesi söyler.

Açıklamalar

Hedef davranış 3.2.1.1. ve 3.2.1.3 sesleri eşleme ve ayırt etme becerileri ile gerçekleştirilebilir. Önce eşleme ile başlanmalıdır. Eşleme yapmak için örneğin tanıtılan sesle başlayan/biten iki sözcük ve farklı sesle başlayan/biten sözcüklerin görselleri gösterilerek sözcüklerin söylenmesi, ardından aynı sesle başlayanları/bitenleri (tanıtılan ses ile) göstermesi istenmelidir. Ayırt etme için ise bireye aynı sesle başlayan/biten iki sözcüğün görseli ve tanıtılan sesle başlayan/biten bir sözcük görselinden oluşan set sunulmalıdır.

Her bir uygulama için en az dört setten oluşan sözcükler ve görselleri kullanılmalıdır.

Hedef davranış 3.2.1.1. ve 3.2.1.3. için yönerge, tanıtılan ses çıkarılarak "... ile başlayanı göster!" (ayırt etme), "...ile başlayanları göster!" (eşleme) ve yine ayırt etme için "Hangi sözcük ... ile başlıyor? Göster!" olmalıdır. Bu hedef davranışlar bireyin bilişsel düzeyine göre üç görsel ya da dört görselden seçme olarak düzenlenebilir.

Hedef davranış 3.2.1.2. ve 3.2.1.4. için bireye sözcükler, görselleri ile sunularak söylenmelidir. Söylerken öğretilcek sese vurgu yapılmalıdır.

• Her ne kadar ses gruplarının öğretim sırası öğretim programında belirlense de tanıtılacak seslerin sıralamasında bireyin çıkarabildiği sesler göz önüne alınmalıdır.

3.2.2. Tanıtılan sesi okur.

- 3.2.2.1. Tanıtılan sesin küçük harfini okur.
 3.2.2.2. Tanıtılan sesin büyük harfini okur.

• Tüm hedef davranışlar için yapılan çalışmalar ile birlikte bireyin okurken dik oturmasına ve kitabı/defteri kendi görüş mesafesine uygun uzaklıkta tutmasına dikkat edilmelidir.

• Tüm hedef davranışlar için ses tanıtılırken tanıtılan sesi ayırt etme aşamasında yapılanlarla mutlaka ilişki kurulmalıdır.

Açıklamalar

Hedef Davranışlar

Hedefler

<p>3.2.3. Tanıtılan sesi diğer harfler arasından gösterir.</p>	<p>3.2.3.1. Tanıtılan sesin küçük harfini diğer sesler arasından gösterir. 3.2.3.2. Tanıtılan sesin küçük harfini sözcükler içinde gösterir. 3.2.3.3. Tanıtılan sesin büyük harfini diğer sesler arasından gösterir. 3.2.3.4. Tanıtılan sesin büyük harfini sözcükler içinde gösterir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tüm hedef davranışlar için harflerin/sözcüklerin farklı karakterler ile yazılmış hallerini de kullanmanız genellemeye hizmet eder.
<p>3.2.4. Tanıtılan sesi dik temel harflerle yazar.</p>	<p>3.2.4.1. Tanıtılan sesin küçük harfini modele bakarak dik temel harfle yazar. 3.2.4.2. Tanıtılan sesin büyük harfini modele bakarak dik temel harfle yazar. 3.2.4.3. Tanıtılan sesi söylediğinde yazar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tüm hedef davranışlar için bireyin yazarken defterine doğru eğilerek rahat yazabileceği şekilde oturmasına ve defteri kendi görüş ve yazma mesafesine uygun uzaklıkta tutmasına dikkat edilmelidir. <p>Hedef davranış 3.2.4.1. ve 3.2.4.2 için yazması istenen harfin nasıl yazıldığına bireyin ihtiyacına uygun sayıda model olunmalıdır. Bireyin harfi satır arasına düzgün yazması kadar harfin yazım yönüne ve kurallarına uygun olarak yazması da önem taşımaktadır. Bu nedenle model olunurken her defasında harfin çizimi sözcükleştirilmiştir. Daha sonra bireyin defterine yazması istenen harf bir örnek şeklinde yazılmalıdır. Bireyin bu modele bakarak yazması istenmemelidir. Birey model olma sonucunda satır aralığına harfi oturtmuyor, yanlış yönde yazıyor, başlama ve bitiş yerlerini doğru yapamıyorsa, harfin yazımı için satır çizgisini belirginleştirme, harf için noktaların üzerinden gitme, başlama ve bitiş noktalarını belirleme, ok ile yönü belirtme gibi görsel ipuçları kullanılmalıdır.</p> <p>Bireyin doğru yazdığı harfler gösterilerek “Çok güzel yazmışın!” şeklinde pekiştirilmeli, yanlış yazdığı harfler üzerinde durulmamalıdır.</p> <p>Hedef davranış 3.2.4.3 için birey, sesi söylediğinde yazamaz ise söylenen sesin sembolü kısa bir süreliğine gösterilmeli, sonra kapatılmalı ve ses tekrar söylenerek yazması istenmelidir. Yazdıktan sonra da yazdığı harf ile gösterilen model açılarak karşılaştırılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.2.5. Tanıtılan sesi, hece ve sözcük içinde okur.	<p>3.2.5.1. Tanıtılan seslerden oluşturulan heceleri okur.</p> <p>3.2.5.2. Tanıtılan seslerin bulunduğu hecelerden oluşan sözcükleri okur.</p> <p>3.2.5.3. Okuduğu sözcüklerin resimlerini gösterir.</p>	<p>Hedef davranış 3.2.5.1. için heceler okunurken tanıtılan sesin uzatılarak okunması ve diğer sesle birleştirilmesi çözümlenmeyi kolaylaştıran bir stratejidir.</p> <p>Hedef davranış 3.2.5.1. ve 3.2.5.2. için tanıtılan ses ile önceden verilen sesler birleştirilerek mümkün olduğunca anlamlı hece ve sözcükler oluşturulmalı, okutulmalı ve yazdırılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 3.2.5.2 için sözcükler okunurken hecelerine böl-oku-birleştir-oku aşamaları izlenmelidir. Örneğin bildiği hecelerden oluşturulan sözcüğü (lale, ela vb.) okuması istenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.2.5.3. için okunan sözcükleri resimleri ile eşlemek, okuduğunu anlama becerisi için bir hazırlıktır.</p>
3.2.6. Tanıtılan sesi, hece ve sözcük içinde dik temel harflerle yazar.	<p>3.2.6.1. Tanıtılan seslerden oluşturulan heceleri bakarak yazar.</p> <p>3.2.6.2. Tanıtılan seslerden oluşturulan heceleri söylendiğinde yazar.</p> <p>3.2.6.3. Tanıtılan seslerin bulunduğu hecelerden oluşan sözcükleri bakarak yazar.</p> <p>3.2.6.4. Tanıtılan seslerin bulunduğu hecelerden oluşan sözcükleri söylendiğinde yazar.</p>	<p>Hedef davranış 3.2.6.2. ve 3.2.6.4. için söylendiğinde yazma, bireyin sesleri çözümlemesinde önemli bir aşamadır. Bu aşama atlanmamalıdır.</p>
3.2.7. Sesi, cümle ve metin içinde okur.	<p>3.2.7.1. Tanıtılan seslerden oluşturulan cümleleri okur.</p> <p>3.2.7.2. Tanıtılan seslerden oluşturulan metinleri okur.</p>	<p>Tüm hedef davranışları için tanıtılan ses ile önceden verilen seslerin bulunduğu sözcüklerden, cümleler ve metinler oluşturulmalıdır. Cümlelerin ve metinlerin anlamlı olması için bireyin henüz öğrenmediği seslerden oluşan sözcükler için resim kullanılabilir.</p> <p>Hedef davranış 3.2.7.2. için metinlerin tekrarlı olarak okutulması hem okuma hızının geliştirilmesine hem de okuduğunu anlamaya hizmet eder.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.2.8. Sesi, cümle içinde dik temel harflerle yazar.	3.2.8.1. Tanıtılan seslerin bulunduğu cümleleri bakarak yazar. 3.2.8.2. Tanıtılan seslerin bulunduğu cümleleri söylediğinde yazar.	• Tüm hedef davranışlar için öğretim sırasında bireyin dikkati yazım kurallarına çekilmeli, hangi yazım kuralı olduğu ve ne amaçla kullanıldığı öğretilmelidir.
3.2.9. Düzenli yazar.	3.2.9.1. Satır takibi yaparak yazar. 3.2.9.2. Sözcükler arasında uygun boşluk bırakarak cümle yazar. 3.2.9.3. Harfler arasında uygun boşluk bırakarak sözcük yazar. 3.2.9.4. Cümleler arasında uygun boşluk bırakarak metin yazar.	• Tüm hedef davranışlar için defter düzenlemeleri (satırları kırmızı ile belirtme, bir satırı ikiye bölerek renklendirme vb.) yapılabilir. Bu hedef davranışlar öğretilirken önce güzel yazı örnekleri bireye gösterilmeli, birey güdülenmeli ve nasıl yazacağına model olunmalıdır.
3.2.10. Tanıtılan sesin bulunduğu cümle ve metin hakkında sorulara cevap verir.	3.2.10.1. Tanıtılan seslerin bulunduğu cümleleri okuduktan sonra cümle ile ilgili basit sorulara cevap verir. 3.2.10.2. Tanıtılan seslerin bulunduğu metinleri okuduktan sonra metinle ilgili basit sorulara cevap verir.	Hedef davranış 3.2.10.1. için cümle anlama için soracağınız sorular, cümlelerin her bir ögesine göre hazırlanmalıdır. Hedef davranış 3.2.10.2. için metni anlatan bir resim olması ve metnin okunmadan önce resim hakkında konuşulması anlamayı kolaylaştırır. Sorular; metinde geçen eylemler, kişiler ve nesnelere ilişkin da oluşturulmalı, metinde geçen bilgi birimine yönelik olmalıdır. Cümlelerin ve metinlerin anlamlı olması amacına yönelik olarak bireyin henüz öğrenmediği seslerden oluşan sözcükler için resim kullanılabilir.
3.3.1. Metni doğru ve akıcı olarak sesli okur.	3.3.1.1. Hecelemeden okur. 3.3.1.2. Metinde yer alan sözcükleri doğru okur. 3.3.1.3. Akıcı okur.	Hedef davranış 3.3.1.1. için hecelemeden okumak, seslerin ve hecelerin üzerinde durmadan okumaktır. Hecelemeden okunan doğru sözcük sayısını belirlemek için birim "tüm metinde hecelemeden okunan sözcük sayısı" olmalıdır. Hedef davranış 3.3.1.3. için akıcı okumanın doğru okuma, okuma hızı ile vurgu ve tonlamalı okuma (prozodi) olmak üzere üç bileşeni bulunmaktadır. Hecelemeden ve doğru okuyan bireyler için akıcı okuma ile vurgu ve tonlamalı okuma hedeflenebilir. Akıcı okuma performansını belirlemek için birim "dakikada okunan sözcük sayısı" olmalıdır.

Bölüm 3.2. İlk Okuma ve Yazma

Bölüm 3.3. Akıcı Okuma ve Okuduğunu Anlama

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.3.2. Metin yapılarındaki öğeleri belirler.	<p>3.3.2.1. Kurgusal metnin ana karakterini/karakterlerini belirler.</p> <p>3.3.2.2. Kurgusal metnin yardımcı karakterlerini belirler.</p> <p>3.3.2.3. Kurgusal metindeki olayın geçtiği yeri belirler.</p> <p>3.3.2.4. Kurgusal metindeki olayın geçtiği zamanı belirler.</p> <p>3.3.2.5. Kurgusal metindeki ana olayları belirler.</p> <p>3.3.2.6. Bilgi veren metinde tanımlama yapılan bölümleri belirler.</p> <p>3.3.2.7. Bilgi veren metinde neden-sonuç ilişkisi bulunan bölümleri belirler.</p> <p>3.3.2.8. Bilgi veren metinde karşılaştırma yapılan bölümleri belirler.</p> <p>3.3.2.9. Bilgi veren metinde sıralama yapılan bölümleri belirler.</p> <p>3.3.2.10. Bilgi veren metinde problem çözüm bölümlerini belirler.</p>	<p>Hedef 3.3.1. için Model Okuma - Tekrarlı Okuma ya da Model Okuma - Tekrarlı Okuma - Hata Düzeltme tekniği paket olarak ya da içlerinden seçilerek bu hedefte yer alan hedef davranışları geliştirmek için kullanılabilir.</p> <p><i>Kurgusal metin</i>; fabl, hikâye, masal, roman vb. türleri içermektedir. <i>Bilgi veren metin</i>; ders kitaplarında yer alan metinler (tanımlama, neden-sonuç, problem-çözüm, karşılaştırma, sıralama), makaleler, köşe yazıları vb. türleri içermektedir.</p> <p>Hedef 3.3.2. için bireyin metin yapısı öğelerini belirleyebilmesi amacıyla metin yapısı öğretimi yapılmalıdır. Metin yapısı öğretiminde sadece bir tür öğretilmeli, daha sonra başka bir metin türüne geçilmelidir. Metin yapısı öğretiminde;</p> <p>a. Metnin bölümleri, metin türüne uygun bir şemada tanıtılmalı,</p> <p>b. Bir metin okunarak metin öğeleri şemaya doldurulmalı,</p> <p>c. Şemaya yerleştirme işlemi aynı türde birkaç metin üzerinde farklı oturumlarda tekrar edilmeli,</p> <p>d. Daha sonra yine aynı tür metin verilerek bireyin şemayı doldurması için ona rehber olunmalıdır. Bu süreçte aynı tür farklı metinlerle birkaç oturum devam edilmelidir.</p> <p>Bu öğretim, birey şema doldurma işleminde bağımsızlaşmaya, anlama sorularına doğru cevap verinceye ya da metni, sırası ile tüm önemli bilgi birimlerini içerecek şekilde anlatıncaya kadar sürdürülmelidir. Yapılan oturumlar sonunda metin anlama soruları bireye sorulmalıdır. Metin yapısı öğretiminde ayrıca yapısı öğretilemeyen hangi tür olduğu da çeşitli türde metinler verilerek bireye fark ettirilmelidir.</p>

Bölüm 3.3. Aktıcı Okuma ve Okudüğünü Anlama

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>3.3.3. Okuma öncesi metin anlama stratejilerini uygular.</p>	<p>3.3.3.1. Okuma öncesinde okuma amacını belirler.</p> <p>3.3.3.2. Metindeki resimden yola çıkarak metnin içeriği hakkında tahminlerde bulunur.</p> <p>3.3.3.3. Metnin başlığından yola çıkarak metnin içeriği hakkında tahminlerde bulunur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Metin anlama dinamik bir süreçtir. Okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası stratejileri bir arada kullanılmalıdır (bk. Hedef 3.3.3., 3.3.4. ve 3.3.5.). Bu hedefler için yazılan açıklamalar okunarak süreç uygulanmalıdır. Süreç uygulandıktan sonra metin anlamaya soruları bireye sorulmalıdır. <p>Hedef davranış 3.3.3.1. için bireyle birlikte metnin ne amaçla okunacağı tartışılmalıdır (örneğin aslanlar hakkında bilgi edinmek, özet çıkarmak, sorulara cevap vermek, bir işin nasıl yapılacağını öğrenmek vb.). Böylece bireyin amaçlı okumasını sağlayabilirsiniz. Bu, bireyin okuma stitilini etkilemektedir.</p> <p>Hedef davranış 3.3.3.2. ve 3.3.3.3. için görselden ve başlıktan hareketle okutulacak metin hakkında, metni 1-2 dakika gözden geçirerek bireyin tahminleri alınmalıdır. Gözden geçirme; varsa metindeki başlıkları okuma, metnin giriş cümlelerini okuma yoluyla yapılmalıdır. Bireyden aldığınız tahminler yazılmalı, metin okumaya geçince metinde olanlarla karşılaştırılmalıdır.</p>
<p>3.3.4. Okuma sırası metin anlama stratejilerini uygular.</p>	<p>3.3.4.1. Metindeki önemli bilgileri önemsiz bilgilerden ayırır.</p> <p>3.3.4.2. Her bir paragrafı okuduktan sonra bir sonraki paragraf içeriği hakkında tahminde bulunur.</p> <p>3.3.4.3. Anlamadığı kısımları okumasını yavaşlatarak tekrar okur.</p>	<p>Hedef davranış 3.3.4.1. için önemli bilgiden kasıt metin türüne göre değişmektedir. Önemli bilgi birimleri metnin yapısını oluşturur. Örneğin öykü türündeki metinlerin önemli bilgi birimleri; yer, zaman, karakter, problem, problemi çözmek için yapılan girişimler, sonuç ve olaya karşı kahramanın verdiği tepkidir. Bireyin önemli bilgileri, önemsiz bilgilerden ayırabilmesi için metin yapısı farkındalığının olması gerekir. Ayrıca yüksek sesle düşünerek önemli bilgilerin nasıl belirlendiğine model olunmalıdır. Önemli bilgiler belirlenirken ya altı çizilmeli ya da metnin yapısına uygun şemaya (öykü şeması, karşılaştırma şeması, kavram şeması, akış şeması vb.) yerleştirilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.3.4.2. için metnin her paragrafı için bir sonraki paragrafa geçmeden bireyin tahminlerini alıp önceki tahminlerle karşılaştırma yapmanız, bireyin metinde olanlarla ön bilgilerini birleştirmesinde, dolayısıyla metni anlamasında rol oynar. Bu nedenle okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası stratejileri bir arada kullanılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 3.3.4.3. için bu hedef davranışı kazandırmada model ve rehber olunmalıdır. Aynı zamanda bunun neden yapıldığı açıklanmalıdır.</p>

Bölüm 3.3. Akıcı Okuma ve Okuduğunu Anlama

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.3.5. Okuma sonrası metin anlama stratejilerini uygular.	3.3.5.1. Metin hakkında tartışır. 3.3.5.2. Kendi tahminleriyle metin içeriği arasında karşılaştırma yapar. 3.3.5.3. Metin hakkında sorular üretir. 3.3.5.4. Metni sözlü olarak anlatır. 3.3.5.5. Metnin özetini yazar.	Hedef davranış 3.3.5.2. için okuma öncesi ve sırasında yapılan tabanlar, okuma sonrasında metin içeriği ile karşılaştırılmalıdır. Hedef davranış 3.3.5.3., 3.3.5.4. ve 3.3.5.5. için bireyin metin yapısını bilmesi ön koşuldur. Hedef davranış 3.3.5.4. için metin anlatma öğretirken birikimli anlatmadan yararlanılmalıdır. Bireye metnin ilk bölümü okutulmalı, anlatılmaları sonra ikinci bölümü okutulmalı ve anlatılmaları, daha sonra da birinci ve ikinci bölümü birlikte anlatması istenmelidir. Metnin kalanı için bu çalışma birikimli olarak sürdürülmelidir. Metin anlama soruları bireye sorulmalıdır. Bireyin metni sözlü olarak anlatmasına yardımcı olabilmek için altı çizilmiş önemli bilgilerin olduğu metin, önemli bilgi birimlerini gösteren şema ve sorular sorularak vb. çalışmalar yapılmalıdır. Hedef davranış 3.3.5.5. için bireyin metni yazılı olarak özetlemesine yardımcı olabilmek amacıyla altı çizilmiş önemli bilgilerin olduğu metin, önemli bilgi birimlerini gösteren şema, sorular ve yapılandırılmış özet formları vb. ile çalışmalar yapılmalıdır.
3.3.6. Okuduğunu anlamak için görselleri kullanır.	3.3.6.1. Metindeki grafikleri kullanır. 3.3.6.2. Metindeki tabloları kullanır. 3.3.6.3. Metindeki şekilleri kullanır.	Hedef davranış 3.3.6.1., 3.3.6.2. ve 3.3.6.3. için grafikli, tablolular ve şekilli metinler kullanılmalıdır. Bu referans kaynaklarının metni anlamak için nasıl kullanıldığını model olunmalıdır. Öğretilen grafiğe atıf yapan ilgili bölüm okunmalı, grafik gözden geçirilmeli ve ilgili bölüm ile grafik karşılaştırılmalıdır. Metin anlama soruları bireye sorulmalıdır.
3.3.7. Metnin ana fikrini ve konusunu söyler.	3.3.7.1. Metnin konusunu söyler. 3.3.7.2. Ana fikri destekleyen yardımcı fikirleri söyler. 3.3.7.3. Metnin ana fikrini söyler.	Hedef davranış 3.3.7.2. ve 3.3.7.3. için bilgi veren metinlerde her bir paragrafın bir ana fikri bulunabilir. Ancak kurgusal metinlerde, metnin tümünden çıkarım yapılarak ana fikir bulunabilir. Kurgusal metinlerde ana fikir bulmayı öğretirken, yan fikirlerin altı çizilir. Bunlar bir şemaya ya da görsele (Örneğin bir masa resmi çizilerek masanın ayaklarına yan fikirler, masanın üstüne de ana fikir yazılabilir.) yerleştirilir. Yan fikirler hakkında konuşularak ana fikre ulaştırılmalıdır.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>3.3.8. Metinde yeni öğrendiği sözcük ve sözcük gruplarını anlamına uygun olarak kullanır.</p>	<p>3.3.8.1. Anlamını bilmediği sözcükleri işaretler.</p> <p>3.3.8.2. Anlamını bilmediği sözcüklerin/sözcük gruplarının anlamlarını görselden hareketle tahmin eder.</p> <p>3.3.8.3. Anlamını bilmediği sözcüklerin/sözcük gruplarının anlamlarını ilgili paragraftan yola çıkarak tahmin eder.</p> <p>3.3.8.4. Anlamını bilmediği sözcüklerin/sözcük gruplarının anlamlarını sözlükten bulur.</p> <p>3.3.8.5. Yeni öğrendiği sözcükleri/sözcük gruplarını anlamına uygun olarak kullanır.</p>	<p><i>Sözcük ve sözcük grupları</i>; deyimler, atasözleri, terimleri, mecaz anlamları içermektedir.</p> <p>Bilinmeyen kavram, deyim, terim, sözcük vb. öğretilirken farklı öğretim yöntemleri kullanılabilir. Bunlardan biri “Doğrudan Öğretim Yöntemi”dir. Basit açıklamalar, örnekler, eş anlamlı ve zıt anlamlı kelimeler kullanılarak, sözcükler tanımlanmalıdır. Bir diğeri ise “Şema Yöntemi”dir. Özellikle sözcük öğretiminde en fazla kullanılan şematik düzenleyicilerden biri, sözcükler arası ilişkiyi anlamalarına yardımcı olan anlamsal ağlardır. Bu stratejide belirli bir sözcük, sayfanın/tahtanın ortasına yazılır; sonrasında ilgili diğer sözcükler, ifadeler, özellikler ya da o sözcükle ilgili örnekler sayfanın geri kalanına yazılarak merkezdeki sözcük ile birleştirilir. Böylece sözcüğün anlamı ilişkili özellikleri ile tanımlanır.</p> <p>Hedef davranış 3.3.8.3. için bağlam ipuçları, bilinmeyen bir sözcüğün bulunduğu cümlelerin ve bu cümleden önce ve sonra gelen cümlelerin okunması, sözcüğün anlamının çıkarılmasında önemli bir stratejidir. Bu stratejide amaç; cümlede sözcüğün anlamını oluşturan bir örnek, bir zıtlık, bir karşılaştırma ya da benzetme, bir tanım-lama veya yeniden ifade etme gibi sözcüğün anlamı hakkında bazı bilgiler sağlayan bir ipucu bulmaktır. Metnin içinde verilen bağlam ipuçlarını nasıl bulabileceklerine dair bireylere model olunmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 3.3.8.5. için bireyin yeni öğrendiği sözcükleri/sözcük gruplarını yazılı ifadesinde, konuşmasında, verdiği cümle örneklerinde kullanması sağlanmalıdır.</p>
<p>3.4.1. Dinleme kurallarına uyar.</p>	<p>3.4.1.1. Konuşan kişiyi sessizce dinler.</p> <p>3.4.1.2. Dinleme sırasında konuşan kişi ile göz teması kurar.</p> <p>3.4.1.3. Konuşan kişinin söylediklerine dikkatini verir.</p> <p>3.4.1.4. Konuşan kişinin söylediklerine dikkatini sürdürür.</p>	<p>Dinleme kurallarına yönelik hedef davranışların öğretiminde kurallara model olunabileceği gibi video model de kullanılabilir.</p> <p>Hedef davranış 3.4.1.4. için dikkati sürdürmek amacıyla kendini izleme stratejisi kullanılabilir. Bu strateji uygulanırken önce bireyin dikkatini verme süresi belirlenir. Bu süreyi artırmak için amaç konur. Bireye “dikkatimi veriyorum” ve “dikkatimi vermiyorum” şeklinde hazırlanmış iki sütundan oluşan bir çizelge verilir. Birey ile birlikte dikkatini verme ve vermeme durumları tanımlanır (ne yaparken dikkatini verdiği, ne yaparken dikkatini vermediği).</p>

Bölüm 3.3. Aktif Okuma ve Okudüğünü Anlama

Bölüm 3.4. Dinlediğini Anlama

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.4.2. Betimlenen nesneyi, nesne resmini, eylem ve olay resmini gösterir.	3.4.2.1. Betimlenen nesneyi gösterir. 3.4.2.2. Betimlenen nesne resmini gösterir. 3.4.2.3. Betimlenen eylem resmini gösterir. 3.4.2.4. Betimlenen olay resmini gösterir.	<p>10 ile 90 saniye arasında farklı aralıklarda uyarı sesi verilerek o sırada bireyden dikkatini veriyorsa “dikkatimi veriyorum”, vermiyorsa “dikkatimi vermiyorum” sütununu işaretlemesi istenir. %80 oranında “dikkatimi veriyorum” işaretlendiğinde, bireye önceden seçtiği ödül verilir. Bu uygulama hedeflenen süre boyunca dikkatini sürdürdüğünde sona erdirilir.</p> <p>Hedef davranışların kalıcılığını sağlamak ve süresini artırmak için bireyin doğru şekilde sergilediği hedef davranışların pekiştirilmesi önemlidir. Bu noktada birey için en uygun ve etkili pekiştirici seçilmeli ve bireyin uygun dinleme davranışları betimlenerek pekiştirilmelidir.</p>
3.4.3. Günlük rutin içinde verilen yönergeleri yerine getirir.	3.4.2.1. Betimlenen nesneyi gösterir. 3.4.2.2. Betimlenen nesne resmini gösterir. 3.4.2.3. Betimlenen eylem resmini gösterir. 3.4.2.4. Betimlenen olay resmini gösterir.	<p>Tüm hedef davranışlar için bireyden en az iki örnek arasından betimleneni göstermesi istenmelidir.</p> <p>Tüm hedef davranışlarda betimlenen resim ile olumsuz örnek olarak seçilen resimlerdeki ortak öğeler birbirine benzeştirilerek beceri zorlaştırılabilir.</p> <p>Nesne, eylem ya da olay resmine yönelik yapılacak olan betimleme cümleleri de bireyin performansına uygun olarak belirlenmelidir.</p> <p>Hedef davranışları kazandırmak için öğretim yöntemi olarak “planlı söyleşi” kullanılmalıdır.</p>
3.4.3. Günlük rutin içinde verilen yönergeleri yerine getirir.	3.4.3.1. Günlük rutin içinde kendisine verilen yönergeleri yerine getirir. 3.4.3.2. Günlük rutin içinde gruba verilen yönergeleri yerine getirir.	<p>Tüm hedef davranışlar için yönergelerin bir kez verilmesine dikkat edilmelidir. Eğer bireyler yapamıyorsa yönergeler basitleştirilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.4.3.1. için çalışmaya basit yönergeler ile başlanmalıdır. Seçilen yönergelerde bireyin bildiği kavramların kullanılmasına özen gösterilmelidir (örneğin “İki adım ileriye yürü! Sonra etrafında dön! Sıçrayarak üç adım at!”). Yönerge cümlelerindeki sözcük sayısı ve yönerge sayısı bireylerin performanslarına göre belirlenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.4.3.2. için gruba verilen yönergelerin, bireylerin rahatça duyabileceği şekilde okunmasına ya da söylenmesine dikkat edilmelidir.</p>

Bölüm 3.4. Dinlediğini Anlama

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>3.4.4. Dinleme ve takip becerileri gerektiren yönergeleri söylediği sıra ile yerine getirir.</p>	<p>3.4.4.1. Kaba motor becerileri içeren yönergeleri söylediği sıra ile yerine getirir.</p> <p>3.4.4.2. Çizim becerileri içeren yönergeleri söylediği sıra ile yerine getirir.</p>	<p>Bireyin performansına göre yönergeler, tekli yönergelerden başlanarak çoklu yönergelere doğru artırılmalıdır.</p> <p>Birey verilen yönergelerdeki kavramları bilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.4.4.1. için örnek “Topu tut, uç adım ilerle, kutuya at!”</p> <p>Hedef davranış 3.4.4.2. için bireye yazma, boyama, çizime, işaretleme vb. becerileri içeren yönergeler verilmelidir. Örnek: “Ağaç resminin üzerine iki tane elma çiz!”</p>
<p>3.4.5. Resimleri gösterilen çeşitli türde anlatıları dinledikten sonra anlatır.</p>	<p>3.4.5.1. Kurgusal türde anlatıları dinledikten sonra anlatır.</p> <p>3.4.5.2. Bilgi veren türde anlatıları dinledikten sonra anlatır.</p>	<p>Hedef davranış 3.4.5.1. için bir olayı anlatan sıralı kartlar veya ya da birkaç olayın olduğu tek bir resim kullanabilirsiniz.</p> <p>Hedef davranış 3.4.5.2. için bilgi veren türde anlatılar bir varlığı ya da yer tanımlama, iki varlığı ya da yer karşılaştırma, bir problemi, nedeni ve çözümü açıklama, sırası ile yapılan bir etkinliğin sırasını anlatma olabilir. Örneğin bir kedi resmi gösterilerek kedinin özellikleri hakkında konuşulmalı daha sonra anlatıklarınızı bireyden anlatması istenmelidir. Önce birkaç cümlelik kısa anlatılarla başlanmalıdır. 5 ila 10 cümlelik uzun anlatılarda aralar verilerken bireyden o ana kadar anlatılanları anlatması istenmeli daha sonra anlatmaya devam edilmeli ve yine anlatıma ara verilerken bireyden baştan o ana kadar anlatılanları anlatması istenmeli böylece “biri-kimli anlatım” tekniği kullanılmalıdır.</p>
<p>3.4.6. Resimleri gösterilen çeşitli türde anlatıları dinledikten sonra ilgili sorulara cevap verir.</p>	<p>3.4.6.1. Kurgusal türde anlatıları dinledikten sonra ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>3.4.6.2. Bilgi veren türde anlatıları dinledikten sonra ilgili sorulara cevap verir.</p>	<p>Tüm hedef davranışlar için “planlı söyleşi” öğretim yöntemi kullanılmaktadır. Materyal olarak resimler ya da resimli kitaplar kullanılabilir. Planlı söyleşi yaparken;</p> <p>a) Önce resimlerle birlikte söz konusu anlatılar yapılmalıdır.</p> <p>b) Bireylerin dil ve anlatımlarının/ifadelerinin geliştirilmesi ve konuşmalarının desteklenmesi gerekmektedir.</p> <p>c) Daha sonra bireyin önünden resimler kaldırılmadan sorular yöneltilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.4.6.1. için kurgusal metin türleri arasında anı, öykü, fabl, masal vb. bulunmaktadır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.4.7. Dinlediği cümle ve metinler arasındaki farkları söyler.	3.4.7.1. Dinlediği iki cümle arasındaki farkları söyler. 3.4.7.2. Dinlediği 3-4 cümlelik iki kısa metin arasındaki farkları söyler.	Hedef davranış 3.4.6.2. için bilgi veren türler tanımlama, sıralama, neden-sonuç, problem-çözüm, karşılaştırma yapılarında olabilir. Sıralı türde olanlara örnek: Bir çiçeğin ekimi. Tanımsala örnek: Bir yerin, bir mestegin, bir varlığın tanımlanması. Neden-sonuç türüne örnek: Dikkatsizlik ve sonuçları. Problem-çözüm türüne örnek: Ar-kadaş geçimsizliği. Karşılaştırma türüne örnek: İki yerin (bakkal ve süpermarket) karşılaştırılması. Hedef davranış 3.4.7.1. için iki cümle arasında bir fark belirlenmelidir (Örneğin “Annem bana hırka ötüyor.” ile “Annem bana kazak ötüyor.”).
3.4.8. Dinleme öncesi stratejileri kullanır.	3.4.8.1. Dinleme amacını belirler. 3.4.8.2. Görsellerden hareketle dinleyeceği metin hakkında tahminde bulunur. 3.4.8.3. Başlıktan hareketle dinleyeceği metin hakkında tahminde bulunur.	Hedef davranış 3.4.7.2. için metinlerde bulunan karakterler, ey-limler, özellikler vb. ögeler farklılaştırılabilir. Birey performansına göre farklılık sayısı düzenlenmelidir. • Dinlediğini anlama dinamik bir süreçtir. Dinleme öncesi, dinleme ve dinleme sonrası stratejileri bir arada kullanılmalıdır (bk. Hedef 5.8., Hedef 5.9. ve Hedef 5.10.). Bu hedefler için yazılan açıklamalar okunarak süreç uygulanmalıdır. Süreç uygulandıktan sonra dinletilen metin ya anlatılmalı ya da sorular sorulmalıdır. Hedef davranış 3.4.8.1. için bireyle birlikte metni ne amaçla dinleyeceğini tartışınız (örneğin aslanlar hakkında bilgi edinmek, bir işin nasıl yapılacağını öğrenmek vb.). Böylece bireyin amaçlı dinlemesi sağlanmalıdır. Hedef davranış 3.4.8.2. ve 3.4.8.3. için görselden ve başlıktan hareketle dinleteceğiniz metin hakkında bireyin tahminleri alınmalıdır. Dinlettiğiniz metnin bir kısmı anlatılarak ya da okunarak ara ve-rilmelidir. Geliştirdiği tahminlerin dinlediğiyle ne derece uyumlu olduğu tartışılmalıdır.
3.4.9. Dinleme sırası stratejileri kullanır.	3.4.9.1. Konuşan kişinin sözlü olmayan mesajlarına uygun tepki verir.	Hedef davranış 3.4.9.1 için uygun tepki vermeyi, bireyin size dik-katini vermesinden, parmak kaldırmasından, not almasından vb. davranışlarından anlayabilirsiniz.

Bölüm 3.4. Dinlediğini Anlama

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>3.4.9.2. Sunulan bilginin yapısına yönelik ipuçlarını takip ederek önemli bilgi birimlerini söyler.</p> <p>3.4.9.3. Sözel vurgulara dikkat ederek vurgulanan bilgilere yönelik sorulara sorulara cevap verir.</p> <p>3.4.9.4. Dinlediklerinden yola çıkarak olayların gelişimi hakkında tahminde bulunur.</p> <p>3.4.9.5. Dinlediklerinden yola çıkarak olayların sonucu hakkında tahminde bulunur.</p> <p>3.4.9.6. Dinlediği anlatılarda bilmediği sözcüklerin anlamını tahmin eder.</p> <p>3.4.9.7. Dinlediği anlatımın ana hatlarını not alır.</p>	<p>Hedef davranış 3.4.9.2. için anlatılarınızda bağlantı ifadeleri (önce, sonra, kıyasla, ilk olarak vb.) ve dikkat ifadeleri (bu önemli, şimdi başka bir şey öğreneceğiz) kullanılmalıdır. Bireyden bu ipuçlarını takip ederek sizi dinlemesi istenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.4.9.2. için öğretim yöntemi 1: Anlatım öncesi metin yapısına uygun/metindeki önemli bilgi birimlerini ölçen sorular sorularak veya sorular yazılı olarak verilmek “Bu sorulara cevap vermek üzere bu anlatıyı dinle!” yönergesi verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.4.9.2. için öğretim yöntemi 2: Tüm hedef davranışları öğretirken uygun şema seçilmelidir. Metni okurken/kurgusal veya bilgi veren bir anlatı yaparken şemaya metin öğelerini betimleyen resimler ya da metinde yer alan bilgileri yerleştirmektedir. Arkasından anlatıyı tekrar bireylere dinletmelidir. Bireylerin sorulara cevap vermesi istenmelidir. Bu öğretim her hedef davranış için birkaç metin örneği ile tekrar edilmelidir. Daha sonra şema bireye verilerle dinleme sırasında bağimsız olarak resimleri ya da bilgi birimlerini şemaya yerleştirmesi/yazması istenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.4.9.4 için dinlettiğiniz metnin bir kısmı anlatılarak ya da okunarak ara verilmelidir. Bireyden sonrasıyla ilgili tahminlerde bulunması istenmelidir. Daha sonra metni okumaya ve anlatmaya devam edilmeli ve bireyin yürüttüğü tahminlerin, dinlediğiyle ne derecede uyumlu olduğu tartışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 3.4.9.6 için bireyden, bağlamdan yola çıkarak bilmediği sözcükleri tahmin etmesi istenmelidir. Tahminde bulunmadığı sözcükleri sözlükten bulması için yönlendirilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.4.9.7 için bireye not alma stratejilerinden kısaltarak yazma, yetiştiremediği yeri boş bırakma gibi stratejiler öğretilmelidir. Ayrıca kılavuz notlar, boşluk doldurmalı notlar/şemalar verilerek bireylere not tutma stratejileri öğretilmelidir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>3.4.10. Dinleme sonrası stratejileri kullanır.</p>	<p>3.4.10.1. Dinlediği anlatının konusunu söyler. 3.4.10.2. Dinledikleriyle ilgili görüşlerini söyler. 3.4.10.3. Dinlediklerinin özetini anlatır.</p>	<p>• Birey dinleme sırasında not alıyor ise notlarından/şemalardan yararlanarak hedef davranışları gerçekleştirmesi öğretilmelidir. Eğer not almıyor ise sorular ile bu hedef davranışlara ulaşılması sağlanmalıdır.</p>
<p>3.5.1. Cümle oluşturarak yazar.</p>	<p>3.5.1.1. Verilen görsele uygun cümle oluşturarak yazar. 3.5.1.2. Verilen sözcüklerden kurallı ve anlamlı cümle oluşturarak yazar. 3.5.1.3. Hatalı verilen cümleyi kurallı ve anlamlı olacak şekilde düzelterek yazar. 3.5.1.4. Eksik bırakılan cümleyi kurallı ve anlamlı olacak şekilde tamamlayarak yazar.</p>	<p>Hedef davranış 3.5.1.1. için bir eylem ya da bir varlığın olduğu resim gösterilerek üzerinde konuşulmalı daha sonra bireyden resmi anlatan bir cümle yazması istenmeli ve cümle bireyle birlikte etkileşimli diyaloglara yer verilerek düzeltilmelidir. Hedef davranış 3.5.1.3. için hatalı oluşturulmuş cümle örneği: “Manavdan babam aldı çilek.” Hedef davranış 3.5.1.4. için bireyin bildiği bir şarkıda eksik bırakılan nakaratları, tekrarlı olarak bakılan bir resimli kitaptan oluşturulan metinde eksik bırakılan diyalogları, bir günde yaptıklarını içeren cümlelerde boşluklara uygun sözcükleri yazması istenmelidir. Cümlede boşluk bırakılan yerler kullanım sıklığı yüksek olan çeşitli türde sözcükler için olmalı; sadece isim ve fiil değil, sıfat, zarf, zamir gibi sözcük türlerini de içermelidir.</p>
<p>3.5.2. Görsellerden yararlanarak anlamlı kurallı cümleler yazar.</p>	<p>3.5.2.1. Bir olay içeren resimli kart verildiğinde olayı anlatan basit kurallı cümleler yazar. 3.5.2.2. Belli bir uygulama sırasını takip eden etkinlikleri anlatan resimli kartlar verildiğinde her bir kartı anlatan bir veya daha fazla cümle yazar.</p>	<p>Hedef davranış 3.5.2.1. için öncelikle bir resmin gösterilerek üzerinde konuşulması, daha sonra bireyden resmi anlatan cümleler yazmasının istenmesi ve cümlenin birey ile birlikte etkileşimli diyaloglara yer verilerek düzeltilmesi gerekmektedir. 3.5.2.2.den 3.5.2.8.e kadar olan hedef davranışlar için cümle örnekleri sırası ile aşağıda yer almaktadır: 3.5.2.2. “Ekmek ortadan kesilir. İçine yağ sürülür. İçine peynir konur.”</p>

Bölüm 3.4. Dinledikimi Anlama

Bölüm 3.5. Yazılı Anlatım

Bölüm 3.5. Yazılı Anlatım

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>3.5.3. Metni yazma öncesi planlar.</p>	<p>3.5.2.3. Basit tek olaylı bir öykü içeren resimli kartlar verildiğinde her bir kartı anlatan bir ya da iki cümle yazar.</p> <p>3.5.2.4. Bir yer/varlık vb. resimli kart verildiğinde resimde verilen yer/varlık vb. özelliklerini basit cümlelerle yazar.</p> <p>3.5.2.5. Sıralı olarak verilen neden ve sonuç anlatan resimli kartlar verildiğinde her bir kartı anlatan bir ya da iki cümle yazar.</p> <p>3.5.2.6. Problem çözüm ve sonucunu anlatan resimli kartlar verildiğinde, her bir kartı anlatan bir ya da iki cümle yazar.</p>	<p>3.5.2.3. “Ayşe elmaları gördü. Ayşe ağaca çıktı. Elmaları topladı. Annesine götürdü. Annesi Ayşe’nin başını okşadı.”</p> <p>3.5.2.4. (İnek resmi verilir). “İnek ot yer. İnek bize süt verir.”</p> <p>3.5.2.5. “Ali çok acıkmıştı. Ali bütün kurabiyeleri bitirdi.”</p> <p>3.5.2.6. “Sevgi elimi kesti. Yara bandı yapıştırdı. Eli artık kanamıyor.”</p> <p>Söz dizimsel olgunluğu ve yazılan cümle uzunluğunu artırmak için “cümle birleştirme” tekniği kullanılmalıdır. Bu tekniğe bireylerin çekirdek cümleleri etkili şekilde kullanmalarına, tekrar yazmalarına, bu cümleleri anlamalarına, gözden geçirmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olunmaktadır. Çekirdek cümleler verilirken genişletilebilecek cümle olmasına dikkat edilmelidir. Bireyin çekirdek cümleyi genişletebilmesi için “Kim?”, “Nerede?”, “Ne zaman?”, “Nasıl?”, “Neden?” gibi sorular yöneltilmeli, bireyden verdiği cevabı cümlesine ekleyerek yazması istenmelidir.</p>
<p>3.5.3. Metni yazma öncesi planlar.</p>	<p>3.5.3.1. Konu seçer.</p> <p>3.5.3.2. Yazma amacını belirler.</p> <p>3.5.3.3. Okuyucu kitlesini belirler.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yazılı anlatım dinamik bir süreçtir. Yazılı anlatım öncesi bireyin, yazacağı metin türünün yapısını bilmesi gerekir. Bu nedenle öncelikle yazacağı metin türünün yapısı bireye öğretilmelidir. Yazılı anlatım öncesi, sırası ve sonrası stratejileri bir arada kullanılmalıdır (bk. Hedef 3.5.3., 3.5.4., 3.5.5., 3.5.6. ve 3.5.7.). <p>Hedef davranış 3.5.3.1. için konu seçimi bireyin yazmaya yönelik olumlu tutum geliştirmesinde ve yazma sürecini başarı ile tamamlamasında önemli rol oynar. Konuyu bireyin seçmesine izin verilmelidir. Bireylere sadece “Bir konu seçin!” demek iyi bir yönerge değildir. Bireyler konu seçiminde nelere dikkat edecekleriyle ilgili yönlendirilmelidir. Konu bireylere seçtirilirken yazma amacının bireye fark ettirilmesi gerekir.</p>

Bölüm 3.5. Yazılı Anlatım

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.5.4. Yazacağı metinle ilgili taslak oluşturur.	3.5.4.1. Yazacağı fikirleri belirler. 3.5.4.2. Fikirleri, yazacağı metin yapısına göre gruplar.	<p>Konu seçiminde bireyin günlük yaşantısına uygun konuların seçimine de dikkat edilmelidir. Örneğin tanımsal bir metin yazması istenirse bireye sevdiği bir hayvanı, bir kişiyi ya da bir yeri tanıtan bir yazı yazması; problem-çözüm metni yazması istenirse arkadaş kavgası, ödevi evde unutma gibi konular verilebilir.</p> <p>Öykü gibi bazı yazın türlerinde bireyler için konu seçmek zor olabilir veya bireylerin seçtikleri konu bir öykü oluşturmaya uygun olmayabilir. Böyle durumlarda bireylerin seçebileceği konu listeleri verilmelidir. Öykü konusu seçiminde diğer bir teknik ise bir resim göstermek ve bireylerin bu resimle ilgili bir öykü yazmasını istemek olabilir. Bireylere seçenek sunmak amacı ile resimler çeşitlendirilmeli, en az üç farklı öykü oluşturmaya yönelik üç farklı resimden biri bireye seçtirilerek bu resim hakkında öykü yazması istenmelidir. Bu resimler bireyin başlatıcı olay, girişim ve sonuç üretmesine ipucu oluşturacak resimler olmalıdır. Örneğin alışveriş yapan çocuk resmi veya servisteki çocuk resmi gibi resimler bir öykü oluşturmaya uygun resimlerdir. Her birey bir resimden çok farklı öyküler üretebilir.</p> <p>Hedef davranış 3.5.3 için okuyucu kitlesi her ne kadar planlama aşamasında belirlense de taslak oluştururken de düzeltme yaparken de uygulanan bir stratejidir. Yazarın sürekli kendine şu soruları sorması gerekir: “Ben fikirlerimi ne kadar doğru ifade ettim?” “Okuyucum bunu anlar mı?” Bu soruların tüm yazma süreci boyunca sorulması ve buna model oluması yazının düzenlenmesinde rol oynar.</p>
3.5.4. Yazacağı metinle ilgili taslak oluşturur.	3.5.4.1. Yazacağı fikirleri belirler. 3.5.4.2. Fikirleri, yazacağı metin yapısına göre gruplar.	<p>Hedef davranış 3.5.4.1. için yazılacak fikirler beyin fırtınası ile belirlenmelidir. Beyin fırtınası ile çıkan fikirler bir kâğıda alt alta yazılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 3.5.4.2. için bu strateji ile beyin fırtınası sonucu üretilen fikirler gruplanır, her grubun özelliklerine göre etiketlenir ve yazılacak metin yapısına göre sıraya konur. Örneğin öykü yazmak istiyorsak planladığımız her öykü ögesine öyküde hangi sıradan yer verileceğine karar verilir. Fikirlerin düzenlenmesinde şemalardan yararlanılır. Şemalar metin yapısına göre oluşturulmalıdır.</p>

Bölüm 3.5. Yazılı Anlatım

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.5.5. Metni yazar.	<p>3.5.5.1. Taslağına bakarak fikirleri sıralar.</p> <p>3.5.5.2. Olayı başlatır, geliştirir ve sonlandırır.</p> <p>3.5.5.3. Metindeki tutarlılığı sağlamak için giriş, geçiş ve bağlantı ifadeleri kullanır.</p> <p>3.5.5.4. Söz dizimine uygun cümleler yazar.</p> <p>3.5.5.5. Metnin yapısında bulunan öğelere uygun olarak yazar.</p> <p>3.5.5.6. Metne konuyla ilgili başlık yazar.</p>	<p>Hedef davranış 3.5.5.3. için bağlantı ifadelerine “fakat”, “önce”, “sonra”, “kiyasla”, “ilk olarak”, “bununla birlikte” vb. sözcükler örnek olarak verilebilir.</p> <p>Hedef davranış 3.5.5.4. için söz dizimini özne, tümleş ve yüklem öğeleri ile birlikte sözcüğe eklenen yapım ve çekim ekleri oluşturur (devrik cümlelerde de aynı özelliğe dikkat edilir).</p>
3.5.6. Yazdığı metni düzeltir.	<p>3.5.6.1. Metne eksik fikirleri ekler.</p> <p>3.5.6.2. Metinde tutarlılığı bozan fikirleri çıkarır.</p> <p>3.5.6.3. Metindeki tutarlılığı bozan fikirlerin yerini değiştirir.</p> <p>3.5.6.4. Yazım hatalarını bulur.</p> <p>3.5.6.5. Yazım hatalarını düzeltir.</p>	<p>Hedef davranış 3.5.6.4. için yazım hataları; imla, anlam, söz dizimi vb. hataları içerir. Yazım hatalarını bulabilmesi için bireye hatalı yazılmış metinler verilerek nasıl düzeltildiğine model olunmalıdır.</p>
3.5.7. Yazdığı metni paylaşır.	<p>3.5.7.1. Hedeflediği okuyucu kitlesine metni okur.</p> <p>3.5.7.2. Yazma amacına uygun olarak metni paylaşır.</p>	<p>Hedef davranış 3.5.7.2. için metnin paylaşımı; panoya asma, kitap hâline getirme, elektronik ortamda paylaşma, postayla gönderme şeklinde yapılabilir.</p>
3.5.8. Çeşitli türde metinler yazar.	<p>3.5.8.1. Kurgusal metinler yazar.</p> <p>3.5.8.2. Bilgi veren metinler yazar.</p>	<p><i>Bilgi veren metinler</i>; bir varlığı ya da yeri tanımlayan, iki varlığı ya da yeri karşılaştıran, bir olay sırasını anlatan, bir problemin nedenini ve çözümünü anlatan ders kitaplarında bulunan metinlerdir. Kurgusal metinler ise fabl, öykü vb. metinlerdir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>3.6.1. Harfleri ve harflerin ses bilgisel özelliklerini ayırt eder.</p>	<p>3.6.1.1. Sözcükteki harf sayısını söyler.</p> <p>3.6.1.2. Alfabedeki harfleri sırası ile söyler.</p> <p>3.6.1.3. Verilen sözcükleri alfabetik sıraya göre sıralar.</p> <p>3.6.1.4. Harflerin ünlü ve ünsüz harflerden oluştuğunu söyler.</p> <p>3.6.1.5. Ünlü harfleri söyler.</p> <p>3.6.1.6. Ünsüz harfleri söyler.</p> <p>3.6.1.7. Ünlü harfleri kalın ve ince ünlü olarak sınıflandırır.</p> <p>3.6.1.8. Kalın ünlüleri söyler.</p> <p>3.6.1.9. İnce ünlüleri söyler.</p> <p>3.6.1.10. Ünsüz harfleri sert ünsüzler ve yumuşak ünsüzler olarak sınıflandırır.</p> <p>3.6.1.11. Sert ünsüzleri söyler.</p> <p>3.6.1.12. Yumuşak ünsüzleri söyler.</p> <p>3.6.1.13. Verilen sözcük ikililerinden doğru yazılmış sözcükleri belirler.</p>	<p>Hem kurgusal hem de bilgi veren metinler yazdırılırken önce yazılacak metin türünün yapısı öğretilmeli, daha sonra Hedef 3.5.3. ile Hedef 3.5.7. arasında yer alan hedef davranışlar öğretilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.6.1.2., 3.6.1.5., 3.6.1.6., 3.6.1.8., 3.6.1.9., 3.6.1.11., 3.6.1.12. için bireyin hatırlamasını kolaylaştırmak amacıyla akronomi ya da akrostiş gibi hatırlatıcılar kullanılmalıdır.</p> <p>Akronim: Hatırlanacak bilginin baş harflerinden bir kelime yapılmıştır (örneğin: fıstıkçı şahap).</p> <p>Akrostiş: Hatırlanacak kelimelerin baş harflerinden cümle yapılmıştır.</p>

Bölüm 3.6. Dil Bilgisi

Bölüm 3.6. Dil Bilgisi

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.6.2. Ünlü uyumlarını ayırt eder.	<p>3.6.2.1. Sözcükteki ünlü uyumu çeşitlerinin büyük ve küçük ünlü uyumu olduğunu söyler.</p> <p>3.6.2.2. Büyük ünlü uyumunun özelliklerini söyler.</p> <p>3.6.2.3. Cümle içindeki büyük ünlü uyumuna uygun sözcükleri gösterir.</p> <p>3.6.2.4. Büyük ünlü uyumuna uygun sözcüklere örnek verir.</p> <p>3.6.2.5. Küçük ünlü uyumunun özelliklerini söyler.</p> <p>3.6.2.6. Cümle içindeki küçük ünlü uyumuna uygun sözcükleri gösterir.</p> <p>3.6.2.7. Küçük ünlü uyumuna uygun sözcüklere örnek verir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Harflerin ses bilgisel özelliklerini ayırt etmesi bu hedef için ön koşuldur.
3.6.3. Ses olaylarını ayırt eder.	<p>3.6.3.1. Ses olaylarını sımflandırır.</p> <p>3.6.3.2. İstenen ses olaylarının özelliklerini söyler.</p> <p>3.6.3.3. İstenen ses olayını cümle içerisinde gösterir.</p> <p>3.6.3.4. Cümle içerisinde gösterilen ses olayını söyler.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Harflerin ses bilgisel özelliklerini ayırt etmesi bu hedef için ön koşuldur. <p><i>Ses olayları:</i> Ünsüz benzeşmesi, ünsüz yumuşaması, ses düşmesi, ses türemesi, ünlü daralması, ulama, kaynaşma ve vurgudur.</p> <p>Hedef davranış 3.6.3.4. için bireyden önce cümleyi okuması istenmeli, daha sonra cümle içinde yer alan ses olayı bireye gösterilmeli ve bireyden hangi ses olayı olduğunu söylemesi istenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 3.6.3.4. için bireyin kendi cümlelerini ya da bir resim üzerinde konuşurken oluşturduğu cümleleri kullanarak ses olaylarını çalışabilirsiniz.</p>

Bölüm 3.6. Dil Bilgisi

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.6.4. Hece özelliklerini ayırt eder.	<p>3.6.4.1. Verilen bir sözcüğü hecele-rine ayırarak yazar.</p> <p>3.6.4.2. Verilen bir sözcükteki hece sayısını söyler.</p> <p>3.6.4.3. Bir, iki, üç, dört harfli hece-lere örnekler verir.</p>	
3.6.5. Cümledeki sözcük türlerini ayırt eder.	<p>3.6.5.1. İstenen sözcük türlerini tanımlar.</p> <p>3.6.5.2. İstenen sözcük türünü cüm-le içerisinde gösterir.</p> <p>3.6.5.3. İstenen sözcük türünü cüm-le içinde kullanarak yazar.</p> <p>3.6.5.4. Cümledeki boşlukları uy-gun sözcük türü ile doldurur.</p> <p>3.6.5.5. Sözcük türlerini sınıflar.</p>	<p><i>Sözcük tür-leri:</i> İsimler, fiiller, sıfatlar, zamirler, bağlaçlar, zarflar, edatlar, ünlemlerdir.</p> <p>Hedef davranış 3.6.5.4. için en az iki sözcük türü öğretildikten son-ra çalışılmalıdır.</p> <p>Tüm sözcük türlerinin öğretimi yapılırken sözcük türleri zorluk dü-zeyine göre sıralanmalı ve öğretiminde bu sıra gözetilmelidir.</p>
3.6.6. Sözcüklerdeki ekleri ayırt eder.	<p>3.6.6.1. Ekleri çekim ve yapım ek-leri olarak sınıflandırır.</p> <p>3.6.6.2. Çekim eklerini söyler.</p> <p>3.6.6.3. Çekim eklerinin sözcükteki işlevini söyler.</p> <p>3.6.6.4. Çekim eklerini sözcük içe-risinde gösterir.</p> <p>3.6.6.5. Çekim eklerini kullanarak sözcük üretir.</p> <p>3.6.6.6. Cümledeki sözcükleri uy-gun çekim ekleriyle tamamlar.</p> <p>3.6.6.7. Çekim eklerini yazılı anla-tımda uygun şekilde kullanır.</p>	<p><i>Çekim eki:</i> Hâl ekleri, zaman ekleri, kişi ekleri, çoğul eki, olumsuz-luk eki, iyelik eki, dilek kipi ekleridir.</p> <p><i>Yapım eki:</i> İsimden isim yapan ekler, isimden fiil yapan ekler, fiil-den isim yapan ekler, fiilden fiil yapan eklerdir.</p>

Bölüm 3.6. Dil Bilgisi

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>3.6.6.8. Yapım eklerini söyler.</p> <p>3.6.6.9. Yapım eklerinin sözcükteki işlevini söyler.</p> <p>3.6.6.10. Yapım eklerini sözcük içerisinde gösterir.</p> <p>3.6.6.11. Yapım eklerini kullanarak sözcük üretir.</p> <p>3.6.6.12. Cümledeki sözcükleri uygun yapım ekleriyle tamamlar.</p> <p>3.6.6.13. Yapım eklerini yazılı anlamda uygun şekilde kullanır.</p>	
3.6.7. Sözcükleri yapı- sına göre ayırt eder.	<p>3.6.7.1. Sözcükleri yapısına göre sınıflar.</p> <p>3.6.7.2. Sözcükleri yapısına göre tanımlar.</p> <p>3.6.7.3. Verilen cümlede istenen yapıdaki sözcüğü gösterir.</p> <p>3.6.7.4. Verilen sözcüğün yapısını söyler.</p> <p>3.6.7.5. İstenen yapıya uygun sözcük örnekleri verir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bu hedef basit/türemiş/birleşik sözcükleri kapsamaktadır. Bilgi düzeyinde sıralama çalışıldıktan sonra her bir sözcük yapısının öğretimi yapılarak uygulamalara yer verilmelidir.
3.6.8. Sözcükleri anlam bakımından ayırt eder.	<p>3.6.8.1. Sözcükleri anlam özellikleri bakımından sınıflar.</p> <p>3.6.8.2. Sözcükler arası anlam ilişkileri bakımından sözcük türlerini söyler.</p> <p>3.6.8.3. Söz öbeklerinin türlerini söyler.</p>	<p>Bu hedef ve hedef davranışlar için başlangıçta eş anlamlı, zıt anlamlı ve eş sesli sözcükler üzerinde çalışmalar yapılmalıdır. Ardından genel ve özel anlamlı sözcükler, nitel ve nicel anlamlı sözcükler, soyut ve somut anlamlı sözcükler, yansımaları sözcükler ile ilgili çalışmalar genişletilmelidir.</p>

Bölüm 3.6. Dil Bilgisi

Açıklamalar

Hedef Davranışlar

Hedefler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.6.9. Cümlelerin öğelerini ayırt eder.	<p>3.6.8.4. Cümle içerisinde gösterilen sözcüklerin taşıdığı anlam özelliğini söyler.</p> <p>3.6.8.5. Cümle içerisinde gösterilen sözcüklerin taşıdığı anlam ilişkileri özelliğini söyler.</p> <p>3.6.8.6. Cümle içerisinde gösterilen söz öbeğinin türünü söyler.</p> <p>3.6.8.7. İstenen anlam özelliklerini taşıyan sözcükleri cümle içerisinde gösterir.</p> <p>3.6.8.8. İstenen anlam ilişkilerini taşıyan sözcükleri cümle içerisinde gösterir.</p> <p>3.6.8.9. İstenen söz öbeklerini cümle içerisinde gösterir.</p> <p>3.6.8.10. Mecaz anlamda verilen sözcüğün anlamını söyler.</p> <p>3.6.8.11. Verilen söz öbeklerinin anlamını söyler.</p>	<p><i>Cümlelerin temel öğeleri:</i> Gerçek özne, gizli özne, yüklem.</p> <p><i>Cümlelerin yardımcı öğeleri:</i> Nesne, dolaylı tümleş, zarf tümleci.</p> <p>Bireyin bireysel ihtiyaçlarından yola çıkılarak özne, nesne ve tümleş çeşitleri kullanılabilir.</p> <p>Hedef davranış 3.6.9.8. için bireyden sözlü ve yazılı olarak cümle kurması istenmelidir. Önerge olarak “.....nın bulunduğu bir cümle yaz ya da söyle!” yönergeleri verilmelidir.</p>
	<p>3.6.9.1. Cümlelerin öğelerini temel öğeler ve yardımcı öğeler olarak sınıflandırır.</p> <p>3.6.9.2. Cümlelerin temel öğelerini söyler.</p> <p>3.6.9.3. Cümlelerin yardımcı öğelerini söyler.</p> <p>3.6.9.4. Cümlelerin temel öğelerini tanımlar.</p> <p>3.6.9.5. Cümlelerin yardımcı öğelerini tanımlar.</p> <p>3.6.9.6. İstenen temel ögeyi cümle içerisinde gösterir.</p> <p>3.6.9.7. İstenen yardımcı ögeyi cümle içerisinde gösterir.</p> <p>3.6.9.8. Verilen yardımcı ögeyi kullanarak cümle kurar.</p> <p>3.6.9.9. Cümleleri öğelerine ayırır.</p>	

Hedefler

3.6.10. Cümle çeşitlerini ayırt eder.

Hedef Davranışlar

- 3.6.10.1. Cümle çeşitlerini sınıflandırır.
- 3.6.10.2. Yükleminin türüne göre cümle çeşitlerini söyler.
- 3.6.10.3. Yükleminin yerine göre cümle çeşitlerini söyler.
- 3.6.10.4. Anlamlarına göre cümle çeşitlerini söyler.
- 3.6.10.5. Yapısına göre cümle çeşitlerini söyler.
- 3.6.10.6. Cümle çeşitlerinin özelliklerini tanımlar.
- 3.6.10.7. Verilen cümlelerin yüklem türüne göre cümle türünü söyler.
- 3.6.10.8. Verilen cümlelerin yüklem türüne göre cümle türünü söyler.
- 3.6.10.9. Verilen cümlelerin anlamına göre cümle türünü söyler.
- 3.6.10.10. Verilen cümlelerin yapısına göre cümle türünü söyler.
- 3.6.10.11. İstenen cümle türüne uygun cümle oluşturur.

Açıklamalar

Yüklem türüne göre cümleler: İsim cümleleri, fiil cümleleri.

Yüklem yerine göre cümleler: Kurallı cümleler, devrik cümleler.

Anlamlarına göre cümleler: Olumlu cümle, olumsuz cümle, soru cümlesi, ünlem cümlesi.

Yapılarına göre cümleler: Basit cümle, birleşik cümle, sıralı cümle, bağlı cümle.

Birey ile öncelikle bilgi düzeyinde sınıflandırma ve sıralama çalışılmalıdır. Daha sonra her bir cümle çeşidinin öğretimi ile uygulamalara yer verilmelidir.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.6.11. Yazılarında yazım kurallarına uyar.	<p>3.6.11.1. Büyük harfleri yazım kurallarına uygun yazar.</p> <p>3.6.11.2. Sayıları yazım kurallarına uygun yazar.</p> <p>3.6.11.3. Birleşik sözcükleri yazım kurallarına uygun yazar.</p> <p>3.6.11.4. Kısaltmaları yazım kurallarına uygun yazar.</p> <p>3.6.11.5. “de, ki, ne...ne” bağlaçlarını yazım kurallarına uygun yazar.</p> <p>3.6.11.6. “mi” soru edatını yazım kurallarına uygun yazar.</p> <p>3.6.11.7. İkileme ve pekiştirme sözcüklerini yazım kurallarına uygun yazar.</p>	Yazım kuralları; büyük harflerin kullanıldığı yerler, sayıların yazımı, birleşik kelimelerin yazımı, kısaltmaların yazımını içermektedir.
3.6.12. Yazılarında noktalama işaretlerine uyar.	<p>3.6.12.1. Noktalama işaretlerini sıralar.</p> <p>3.6.12.2. Noktalama işaretlerinin işlevini söyler.</p> <p>3.6.12.3. Verilen metinde boş bırakılan yerleri uygun noktalama işaretleri ile tamamlar.</p> <p>3.6.12.4. Metin yazarken uygun noktalama işaretlerini kullanır.</p>	

Bölüm 3.6. Dil Bilgisi

ERKEN MATEMATİK

Erken Matematik Modülü ile öğrenme güçlüğü olan bireylerin okul öncesi dönemde matematiğin en temel becerilerini öğrenmelerini sağlamak, ilköğretime hazır bulunuşluk düzeylerini artırmak ve ileri matematik becerilerinde başarılı olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.

Nesne Nitelikleri ve Ölçmeye Hazırlık, Uzamsal İlişkiler, Sayılar, Parça-Bütün İlişkisi, Erken Toplama ve Çıkarma, Geometri, Ölçme, Veri

4. Modülün Adı**4. Modülün Amacı****4. Modüldeki Bölümler****Hedefler**

4.1.1. Nesneleri/nesne resimlerini ölçülebilir özelliklerine göre eşler.

4.1.2. Nesneleri/nesne resimlerini ölçülebilir özelliklerine göre gruplandırır.

Hedef Davranışlar

- 4.1.1.1. Aynı miktarda olan çoklukları eşler.
 4.1.1.2. Aynı büyüklükte olan nesneleri/nesne resimlerini eşler.
 4.1.1.3. Aynı uzunlukta olan nesneleri/nesne resimlerini eşler.
 4.1.1.4. Aynı kalınlıkta olan nesneleri/nesne resimlerini eşler.
 4.1.1.5. Aynı genişlikte olan nesneleri/nesne resimlerini eşler.
 4.1.1.6. Aynı ağırlıkta olan nesnelere eşler.

- 4.1.2.1. Çoklukları miktarına göre gruplandırır.
 4.1.2.2. Nesneleri/nesne resimlerini büyüklüklerine göre gruplandırır.
 4.1.2.3. Nesneleri/nesne resimlerini uzunluklarına göre gruplandırır.

Açıklamalar

Tüm hedef davranışların öğretiminde önce nesnelere daha sonra nesne resimleri ile çalışılmalıdır.

Tüm hedef davranışların öğretiminde önce nesnelere daha sonra nesne resimleri ile çalışılmalıdır.
 Sıralama çalışmalarında nitelikleri ifade eden sözcükler vurgulanmalıdır. Bireylerin uzun-kısa, dar-geniş, boş-dolu, hafif-ağır gibi hedef sözcüğe yönelik kelimeleri kullanarak gruplama eylemlerini gerçekleştirmelerine dikkat edilmelidir.

Bölüm 4.1. Nesne Nitelikleri ve Ölçmeye Hazırlık

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
4.1.3. Nesneleri/nesne resimlerini ölçülebilen özelliklerine göre karşılaştırır.	<p>4.1.1.4. Aynı kalınlıkta olan nesnelere/nesne resimlerini eşler.</p> <p>4.1.1.5. Aynı genişlikte olan nesnelere/nesne resimlerini eşler.</p> <p>4.1.1.6. Aynı ağırlıkta olan nesnelere eşler.</p>	
	<p>4.1.3.1. İki çokluk arasından az olanı söyler.</p> <p>4.1.3.2. İki çokluk arasından çok olanı söyler.</p> <p>4.1.3.3. İki nesne/nesne resmi arasından büyük olanı söyler.</p> <p>4.1.3.4. İki nesne/nesne resmi arasından küçük olanı söyler.</p> <p>4.1.3.5. İki nesne/nesne resmi arasından uzun olanı söyler.</p> <p>4.1.3.6. İki nesne/nesne resmi arasından kısa olanı söyler.</p> <p>4.1.3.7. İki nesne/nesne resmi arasından kalın olanı söyler.</p> <p>4.1.3.8. İki nesne/nesne resmi arasından ince olanı söyler.</p> <p>4.1.3.9. İki nesne/nesne resmi arasından geniş olanı söyler.</p> <p>4.1.3.10. İki nesne/nesne resmi arasından dar olanı söyler.</p>	<p>Tüm hedef davranışların öğretiminde önce nesnelere daha sonra nesne resimleri ile çalışılmalıdır.</p> <p>Sıralama çalışmaları nitelikleri ifade eden kelimeler vurgulanmalıdır. Bireylerin uzun-kısa, dar-geniş, boş-dolu, hafif-ağır gibi hedef sözcüğe yönelik kelimeleri kullanarak karşılaştırma eylemlerini gerçekleştirmelerine dikkat edilmelidir.</p> <p>Tüm hedef davranışların öğretiminde bireyin söylemesi beklenmemelidir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır.</p>

Bölüm 4.1. Nesne Nitelikleri ve Ölçmeye Hazırlık

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
Bölüm 4.1. Nesne Nitelikleri ve Ölçmeye Hazırlık	<p>4.1.3.11. İki nesne/nesne resmi arasından ağır olanı söyler.</p> <p>4.1.3.12. İki nesne/nesne resmi arasından hafif olanı söyler.</p> <p>4.1.3.13. İki nesne/nesne resmi arasından içi dolu olanı söyler.</p> <p>4.1.3.14. İki nesne/nesne resmi arasından içi boş olanı söyler.</p> <p>4.1.4.1. İki den fazla çokluğu miktarlarına göre sıralar.</p> <p>4.1.4.2. İki den fazla nesneyi/nesne resmini büyüklüklerine göre sıralar.</p> <p>4.1.4.3. İki den fazla nesneyi/nesne resmini uzunluklarına göre sıralar.</p> <p>4.1.4.4. İki den fazla nesneyi/nesne resmini kalmıklarına göre sıralar.</p> <p>4.1.4.5. İki den fazla nesneyi/nesne resmini genişliklerine göre sıralar.</p> <p>4.1.4.6. İki den fazla nesneyi/nesne resmini ağırlıklarına göre sıralar.</p>	<p>Tüm hedef davranışların öğretiminde önce nesnelere daha sonra nesne resimleri ile çalışılmalıdır.</p> <p>Tüm hedef davranışların öğretiminde “daha, en, -e göre” ifadeleri kullanılmamalıdır. Bireyden de bu kelimeleri kullanarak sıralama yapması istenmelidir.</p> <p>Sıralama çalışmalarında nitelikleri ifade eden kelimeler vurgulanmalıdır. Bireylerin uzun-kısa, dar-geniş, boş-dolu gibi hedef sözcüğe yönelik kelimeleri kullanarak sıralama eylemlerini gerçekleştirmelerine dikkat edilmelidir.</p>
Bölüm 4.2. Uzamsal İlişkiler	<p>4.2.1.1. Bir nesnenin bir başka nesnenin içinde olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.2. Bir nesnenin bir başka nesnenin dışında olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.3. Bir nesnenin bir başka nesnenin üstünde olduğunu söyler.</p>	<p>Tüm hedef davranışların öğretiminde önce nesnelere daha sonra nesne resimleri ile çalışılmalıdır.</p> <p>Tüm hedef davranışların öğretiminde bireyin söylemesi beklenmemelidir. Ancak söyleme becerilerine sahip olamayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>4.2.1.4. Bir nesnenin bir başka nesnenin altında olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.5. Bir nesnenin bir başka nesnenin uzağında olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.6. Bir nesnenin bir başka nesnenin yakınında olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.7. Bir nesnenin bir başka nesnenin önünde olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.8. Bir nesnenin bir başka nesnenin arkasında olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.9. Bir nesnenin bir başka nesnenin sağında olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.10. Bir nesnenin bir başka nesnenin solunda olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.11. Bir nesnenin bir başka nesnenin yanında olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.12. Bir nesnenin diğer iki nesnenin arasında olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.13. Bir nesnenin bir başka nesneden yüksekte olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.14. Bir nesnenin bir başka nesneden alçakta olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.15. Bir nesne dizisinde gösterilen/söylenen nesnenin başta olduğunu söyler.</p>	

Bölüm 4.2. Uzamsal İlişkiler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
Bölüm 4.2. Uzamsal İlişkiler	<p>4.2.1.16. Bir nesne dizisinde gösterilen/söylenen nesnenin ortada olduğunu söyler.</p> <p>4.2.1.17. Bir nesne dizisinde gösterilen/söylenen nesnenin sonda olduğunu söyler.</p> <p>4.2.2. Nesnelere/nesne resimlerine göre sıralar.</p> <p>4.2.2.1. Nesnelere/nesne resimlerini uzaklıklarına göre sıralar.</p> <p>4.2.2.2. Nesnelere/nesne resimlerini yakınlıklarına göre sıralar.</p> <p>4.2.2.3. Nesnelere/nesne resimlerini yüksekliklerine göre sıralar.</p> <p>4.2.2.4. Nesnelere/nesne resimlerini alçaklıklarına göre sıralar.</p>	<p>Tüm hedef davranışların öğretiminde “daha” ve “en” ifadeleri kullanılmaldır. Bireyden de bu kelimeleri kullanarak sıralama yapması istenmelidir.</p>
Bölüm 4.3. Sayılar	<p>4.3.1. Ritmik sayar.</p> <p>4.3.1.1. 1’den 10’a kadar ileri doğru birer ritmik sayar.</p> <p>4.3.1.2. 10’dan başlayarak geriye doğru birer ritmik sayar.</p> <p>4.3.1.3. 1-10 arası verilen bir sayıdan başlayarak 10’a kadar ileri doğru birer ritmik sayar.</p> <p>4.3.1.4. 1-10 arası verilen bir sayıdan başlayarak geriye doğru birer ritmik sayar.</p>	<p>Ritmik sayma çalışmalarında el çırpma, parmak şıklatma, marakas sallama vb. ritim içeren öğretim uygulamalarına yer verilmelidir.</p>

Bölüm 4.3. Sayılar

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
4.3.2. Nesnelere/nesne resimlerini, sesleri ve hareketleri sayar.	<p>4.3.2.1. Yan yana sıralı olan 1-10 arası nesneyi/nesne resmini birer birer sayar.</p> <p>4.3.2.2. Karışık olarak sıralanmış 1-10 arası nesneyi/nesne resmini birer birer sayar.</p> <p>4.3.2.3. 1-10 arası tekrar eden belirli bir sesin (davul sesi, zil vuruşu, alkış gibi) sayısını söyler.</p> <p>4.3.2.4. 1-10 arası tekrar eden belirli bir hareketin (ziplama, adım gibi) sayısını söyler.</p>	Nesnelere/nesne resimlerini saymada nesne ya da resimlere tek tek dokunma, nesnelere bir yerden bir yere taşıma, saydıkça nesne resimlerinin üzerine çizme, dikey ya da yatay sıra izleme vb. sayma stratejileri bireylere öğretilmelidir.
4.3.3. 10'a kadar bir sayıya karşılık gelen çokluğu tane olarak ifade eder.	<p>4.3.3.1. 1-4 tane nesneyi/nesne resmini saymadan* sayısını söyler.</p> <p>4.3.3.2. Bir grup nesneyi sayarak sayısını söyler.</p> <p>4.3.3.3. Resimdeki nesnelere sayarak sayısını söyler.</p> <p>4.3.3.4. Bir grup nesne içinden istenen sayıda nesneyi sayarak ayırır.</p> <p>4.3.3.5. 1-5 tane nesne/nesne resmi farklı konumlandırıldığında nesne/nesne resmi sayısının değişmediğini söyler.</p> <p>4.3.3.6. Hiç nesne olmadığında nesne sayısının sıfır olduğunu söyler.</p>	<p>* "Saymadan" ifadesi, bireyin sayma becerisine başvurmadan nesne sayısının kaç tane olduğunu anlık söylemesi anlamına gelmektedir. Bu beceri kazanıldıktan sonra 5-10 tane nesneyi/nesne resmini saymadan kaç tane nesne olduğunu söyleyebilme üzerine çalışmalar yapılmalıdır.</p> <p>Noktaların belli bir düzende olduğu domino taşları, zarlar ve zar benzeri sayı küpleri bireylerin nesnelere sayılarını bir bakışta saymadan anlama (sanbil) yetisini geliştirmek için kullanılacak uygun görsel materyallerdir.</p> <p>Hedef davranış 4.3.3.5. sayının korunumu ilkesine yöneliktir. Nesnelere ya da nesne resimleri nasıl dizilirse dizilsin sayısının değişmediği fark ettirilmelidir.</p> <p>Nesne ve nesne resimlerini sayarken son söylenen sayının nesne miktarını ifade ettiği vurgulanır.</p>
4.3.4. Rakamları ayırır eder.	4.3.4.1. Rakamları okur.	Rakamların öğretiminde 1'den başlanmalı, en son sıfır rakamı öğretilmelidir.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>4.3.4.2. İstenilen rakamı diğer rakamlar arasından gösterir.</p> <p>4.3.4.3. Rakamları modele bakarak yazar.</p> <p>4.3.4.4. 0-9 arasında söylenen bir rakamı yazar.</p>	Rakamların yazılış yönüne dikkat edilmelidir.
4.3.5. Sayıları sembollerle ifade eder.	<p>4.3.5.1. 10'a kadar olan bir grup nesnenin sayısını rakamla yazar.</p> <p>4.3.5.2. 1-10 arası bir sayıyı ifade etmek için o sayı kadar şekil/resim çizer.</p>	
4.3.6. 1'den 10'a kadar sayıları sıralar.	<p>4.3.6.1. 1'den 10'a kadar sayıları sıralı bir şekilde yazar.</p> <p>4.3.6.2. 1-10 arası verilen bir sayıdan sonra gelen sayıyı yazar.</p> <p>4.3.6.3. 1-10 arası verilen bir sayıdan önce gelen sayıyı yazar.</p> <p>4.3.6.4. 1'den 10'a kadar verilen sıralı sayılardan eksik olan sayıyı yazar.</p> <p>4.3.6.5. Karışık sırada verilen 1'den 10'a kadar olan sayıları sıralar.</p> <p>4.3.6.6. 1'den 10'a kadar verilen sayı dizisinde eksik bırakılan sayı/sayıları verilen sayılarla tamamlar.</p> <p>4.3.6.7. 1'den 10'a kadar verilen sayı dizisinde eksik bırakılan sayıyı/sayıları yazar.</p>	<p>Hedef davranış 4.3.6.2., 4.3.6.3., 4.3.6.4. ve 4.3.6.7.nin öğretiminde bireyin yazması beklenmelidir. Ancak yazma becerilerine sahip olmayan bireyde söyleme davranışı çalışılmalıdır.</p>

Bölüm 4.3. Sayılar

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
4.3.7. İki nesne grubunu bire bir eşleyerek, grupların nesne sayılarını karşılaştırma yapar.	4.3.7.1. 1-10 arasında aynı sayıdaki iki nesne grubunu bire bir eşleyerek eşit olduğunu söyler. 4.3.7.2. 1-10 arasında farklı sayıda ki nesne grubunu bire bir eşleme yardımıyla bir nesne grubunun diğerinden daha az olduğunu söyler. 4.3.7.3. 1-10 arasında farklı sayıda ki nesne grubunu bire bir eşleme yardımıyla bir nesne grubunun diğerinden daha fazla olduğunu söyler.	Tüm hedef davranışlarda iki grup nesne (örneğin gazoz kapakları ve fasulyeler) bire bir eşleştirilir. İki nesne grubu ile eşleme çalışmaları yapılarak “daha fazla”, “daha az” ve “eşitlik” kavramları çalıştırılır. Eşleme çalışmaları sırasında bireylerin iki grup nesne ve nesne resmini karşılaştırma sonucunu “4 kalem, 2 kalemden fazladır.” ya da “1 çiçek, 3 çiçekten azdır.” gibi ifade etmeleri sağlanmalıdır. Eşleme çalışmalarında iki nesne grubu arasındaki fark bir ya da iki olacak şekilde bir fazla/iki fazla, bir eksik/iki eksik ifadeleri üzerinde çalışmalıdır.
4.3.8. 1-10 arasındaki iki sayıyı karşılaştırır.	4.3.8.1. 1-10 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak iki sayının eşit olduğunu söyler. 4.3.8.2. 1-10 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak büyük olanı söyler. 4.3.8.3. 1-10 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak küçük olanı söyler.	
4.4.1. Parça-bütün ilişkisini kurar.	4.4.1.1. Bütün olan nesneyi/resmi gösterir. 4.4.1.2. Yarım olan nesneyi/resmi gösterir. 4.4.1.3. Çeyrek olan nesneyi/resmi gösterir. 4.4.1.4. Bir bütünü iki eş parçaya ayırır.	Bu hedef ve tüm hedef davranışları, Öğrenmeye Destek Modülü'nde bulunan parça-bütün ilişkisi ile ilgili hedef ve hedef davranışlarla ilişkilendirilerek çalıştırılır.

Bölüm 4.3. Sayılar

Bölüm 4.4. Parça-Bütün İlişkisi

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>Bölüm 4.4. Parça-Bütün İlişkisi</p>	<p>4.4.1.5. İki yarımı birleştirerek bir bütün oluşturur.</p> <p>4.4.1.6. Bir bütünü iki eş parçasından birinin yarım olduğunu söyler.</p> <p>4.4.1.7. İki yarımın bir bütün oluşturduğunu söyler.</p> <p>4.4.1.8. Bir bütünü iki yarımdan oluştuğunu söyler.</p> <p>4.4.1.9. Bir bütünü dört eş parçaya ayırır.</p> <p>4.4.1.10. 4 çeyreği birleştirerek bütünü oluşturur.</p> <p>4.4.1.11. Bir bütünü 4 eş parçasından birinin çeyrek olduğunu söyler.</p> <p>4.4.1.12. Bir bütünü 4 çeyrekte oluştuğunu söyler.</p> <p>4.4.1.13. İki çeyrekte bir yarım oluşturur.</p> <p>4.4.1.14. İki çeyreğin bir yarım oluşturduğunu söyler.</p>	
<p>Bölüm 4.5. Erken Toplama ve Çıkarma</p>	<p>4.5.1.1. Nesne grubuna belirtilen sayı kadar nesne ekler.</p> <p>4.5.1.2. Nesne eklediği grubun sayısının arttığını/çoğaldığını söyler.</p> <p>4.5.1.3. Toplamı 10'u geçmeyen toplama işlemlerini gerçek nesnelere modelleyerek yapar.</p> <p>4.5.1.4. Toplamı 10'u geçmeyen toplama işlemlerini zihinden yapar.</p>	<p>Toplama işleminin aynı türden nesnelere bir araya getirme, ekleme, çoğaltma, artma anlamları, modelleme çalışmaları yapılarak fark ettirilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 4.5.1.4. çalışırken bireye işlemin okunuşu verilmelidir. Örneğin "2, 3 daha kaç eder?", "2 ile 3'ü toplarsak kaç eder?", "2'ye 3 eklersek kaç eder?" şeklinde ifadeler kullanılmalıdır.</p> <p>Bu hedef davranışların kazandırılmasında toplama yaparken ve problem çözerken günlük hayattan örnekler verilmelidir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
4.5.2. Çıkarma işlemi yapar.	<p>4.5.1.5. Toplamı 10'u geçmeyen toplama işlemi gerektiren sözel problemleri nesnelere/nesne resimleriyle modelleyerek çözer.</p> <p>4.5.1.6. Toplamı 10'u geçmeyen toplama işlemi gerektiren sözel problemleri zihinden toplama yaparak çözer.</p> <p>4.5.2.1. En az üç farklı nesneden oluşan nesne grubundan çıkarılan bir nesnenin adını söyler.</p> <p>4.5.2.2. Aynı nesnelere bulunduğu bir gruptan belirtilen sayı kadar nesne ayırır.</p> <p>4.5.2.3. Nesne çıkardığı grubun sayısının azaldığını/eksildiğini söyler.</p> <p>4.5.2.4. 1-10 arasındaki sayılara karşılık gelen gerçek nesnelere modelleyerek çıkarma işlemi yapar.</p> <p>4.5.2.5. 1-10 arasındaki sayılarla zihinden çıkarma işlemi yapar.</p> <p>4.5.2.6. 1-10 arasındaki sayılarla çıkarma işlemi gerektiren sözel problemleri nesnelere/nesne resimleriyle modelleyerek çözer.</p> <p>4.5.2.7. 1-10 arasındaki sayılarla çıkarma gerektiren sözel problemleri zihinden çıkarma yaparak çözer.</p>	<p>Problem çözüme sırasında “azaldı”, “çıktr”, “geriye kalan”, “kalan”, “kaldı” vb. çıkarma işlemine ilişkin anahtar kelimeler kullanılmamıştır.</p> <p>Hedef davranış 4.5.2.3. çalışıldıktan sonra aynı nesne grubundan belirtilen sayı kadar nesne ekleme ve çıkarma ile nesne sayısının değişmediği durumlar da çalışılmalıdır.</p>

Bölüm 4.5. Erken Toplama ve Çıkarma

Bölüm 4.6. Geometri	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>4.6.1. Geometrik şekilleri ayırt eder.</p> <p>4.7.1. Standart olmayan ölçme araçlarıyla ölçüm yapar.</p>	<p>4.6.1.1. Geometrik şekilleri eşler.</p> <p>4.6.1.2. Geometrik şekiller arasından istenen geometrik şekli gösterir.</p> <p>4.6.1.3. Gösterilen geometrik şeklin adını söyler.</p> <p>4.7.1.1. Bir uzunluğu ölçmek için uygun olan standart olmayan ölçme aracını seçer.</p> <p>4.7.1.2. Bir ağırlığı ölçmek için uygun olan standart olmayan ölçme aracını seçer.</p> <p>4.7.1.3. Bir sıvının miktarını ölçmek için uygun olan standart olmayan ölçme aracını seçer.</p> <p>4.7.1.4. Standart olmayan ölçme araçlarıyla belirtilen uzunluğu ölçer.</p> <p>4.7.1.5. Standart olmayan ölçme araçlarıyla belirtilen ağırlığı ölçer.</p> <p>4.7.1.6. Standart olmayan ölçme araçlarıyla belirtilen sıvı miktarını ölçer.</p> <p>4.7.1.7. Bir uzunluğu, standart olmayan birimler cinsinden tahmin eder.</p> <p>4.7.1.8. Bir ağırlığı, standart olmayan birimler cinsinden tahmin eder.</p> <p>4.7.1.9. Bir sıvının miktarını, standart olmayan birimler cinsinden tahmin eder.</p> <p>4.7.1.10. Ölçüm sonuçlarını tahmin ettiği sonuçlarla karşılaştırır.</p>	<p>Bu hedefte kare, daire, üçgen, dikdörtgen geometrik şekilleri önceliklidir.</p> <p>Gerçek nesnel/nesne resimleri ve geometrik şekiller arasında ilişki kurmasına yönelik etkinlikler yaptırılmalıdır.</p> <p>Ölçme yapılırken bir başlangıç noktası alınmasına, birimlerin aynı doğrultuda, aralarında boşluk kalmayacak ve üst üste binmeyecek şekilde yerleştirilmesine dikkat edilmelidir.</p> <p>Standart olmayan ölçme araçları olarak ip, kalem, lego, kitap, taş, bardak, kaşık gibi malzemeler ve adım, ayak, kulaç, karış, parmak, avuç gibi doğal ölçme araçları kullanılmalıdır. Öğretim sırasında bu araçların uzunluğunun, ağırlığının ve hacminin esas alındığı vurgulanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 4.7.1.6., 4.7.1.7. ve 4.7.1.8. için tahminler “Masa-nın uzunluğu 5 kırmızı kalem eder.” şeklinde örneklendirilebilir.</p>
Bölüm 4.7. Ölçme		

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>4.7.2. Zamanın ölçülebilir bir nitelik olduğunu ayırt eder.</p>	<p>4.7.2.1. Gün içerisinde kısa ve uzun süreli olayları söyler.</p> <p>4.7.2.2. Farklı sürelerle sahip olayları/olay resimlerini gruplandırır.</p> <p>4.7.2.3. Farklı iki olayı/olay resmini kısa ya da uzun olmasına göre karşılaştırır.</p> <p>4.7.2.4. Farklı sürelerle sahip olayları/olay resimlerini sıralar.</p>	<p>Bireyin olaylarda geçen süreyi nitelerken “kısa” ve “uzun” kavramlarını kullanması sağlanmalıdır.</p> <p>Farklı sürelerle sahip olaylar/olay resimleri için okula bisikletle gitmek, akşam yemeğini yemek, dış fırçalamak gibi örnekler verilmelidir. “Akşam yemeğini yemek, dış fırçalamaktan uzun sürer.” şeklinde karşılaştırma yapılmalıdır.</p>
<p>4.7.3. Zaman bildiren kavramları konuşma içinde bağlama uygun kullanır.</p>	<p>4.7.3.1. Bir günün bölümlerini ifade eden kavramları (sabah, öğle, akşam, gece, gündüz vb.) konuşma içinde bağlama uygun* kullanır.</p> <p>4.7.3.2. “Dün”, “bugün” ve “yarın” kavramlarını konuşma içinde bağlama uygun kullanır.</p> <p>4.7.3.3. Zaman bildiren ifadeleri (önce, şimdi, sonra, birazdan, vb.) konuşma içinde bağlama uygun* kullanır.</p>	<p>* “Bağlama uygun” ifadesi ile zaman bildiren sözcüklerin gerçek hayattaki karşılığı ile kullanılması gerektiği anlatılmaktadır. Örneğin “Gece okula giderim.” veya “Dün okula gideceğim.” kullanımları bağlama uygun değildir.</p>
<p>4.8.1. En çok iki veri grubuna sahip basit tabloları okur.</p>	<p>4.8.1.1. Sembol kullanılarak oluşturulmuş basit tabloları okur.</p> <p>4.8.1.2. Rakam kullanılarak oluşturulmuş basit tabloları okur.</p> <p>4.8.1.3. En çok iki veri grubuna sahip basit tablolarla ilgili sorulara sorulara cevap verir.</p>	<p>Tablo okuma çalışmalarında bireylerin sıkça karşılaştıkları günlük beslenme, davranış, kural, etkinlik tablosu gibi tablolar kullanılmaktadır.</p> <p>Sembol (yıldız, gülen yüz vb.) kullanılmalıdır.</p> <p>Veriler 1-10 sayıları ile sınırlandırılmaktadır.</p>

Bölüm 4.7. Ölçme

Bölüm 4.8. Veri

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>4.8.2. En çok iki veri grubuna sahip basit tablolar oluşturur.</p>	<p>4.8.2.1. Resimli davranış/etkinlik tablolarını sembol kullanarak doldurur.</p> <p>4.8.2.2. Resimli davranış/etkinlik tablolarını rakam kullanarak doldurur.</p> <p>4.8.2.3. Oluşturduğu en çok iki veri grubuna sahip basit tablolarla ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p>	<p>Tablo oluşturma çalışmalarında bireylerin sıkça karşılaştıkları günlük beslenme, davranış, kural, etkinlik tablosu gibi tablolar kullanılmaktadır.</p> <p>Sembol olarak yıldız, gülen yüz vb. resimleri kullanılmalıdır.</p> <p>Veriler 1-10 sayıları ile sınırlanmalıdır.</p>

Bölüm 4.8. Veri

5. Modülün Adı**MATEMATİK****5. Modülün Amacı**

Matematik Modülü ile öğrenme güçlüğü olan bireylerin okul döneminde matematiğin en temel becerilerini öğrenmelerini ve ileri matematik becerilerinde başarılı olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.

5. Modüldeki Bölümler

Sayılar ve İşlemler, Geometri, Ölçme, Veri İşleme

Bu modül MEB Matematik Dersi Öğretim Programı temel alınarak oluşturulmuştur. Modülde “Sayılar ve İşlemler, Geometri, Ölçme ve Veri İşleme” olmak üzere dört bölüm ve bu bölümlere ait hedefler bulunmaktadır. Hedef davranışlar ise Düzey 1, Düzey 2, Düzey 3, Düzey 4 olmak üzere dört ayrı düzeyde oluşturulmuştur. Düzeylerin kendi içindeki dikey sıralaması ve düzeyler arası yatay sıralama tablosu modülün sonunda yer almaktadır. Bireylerin matematik becerileri ile ilgili performansları ve modüldeki düzeyler dikkate alınarak bireyler için öğretimsel hedefler belirlenmelidir. Bireyler bir düzeydeki hedef ve hedef davranışları gerçekleştirdikten sonra bir sonraki düzeyden hedef davranışlar seçilmelidir.

Hedefler

5.1.1. Ritmik sayar.

Hedef Davranışlar**Düzey 1**

- 5.1.1.1. 1’den 100’e kadar ileri doğru birer ritmik sayar.
- 5.1.1.2. 1-20 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru birer ritmik sayar.
- 5.1.1.3. 1’den 100’e kadar ileri doğru onar ritmik sayar.
- 5.1.1.4. 1’den 100’e kadar ileri doğru beşer ritmik sayar.
- 5.1.1.5. 20’ye kadar ileri doğru ikişer ritmik sayar.
- 5.1.1.6. 20’den başlayarak geriye doğru birer ritmik sayar.
- 5.1.1.7. 20’den başlayarak geriye doğru ikişer ritmik sayar.

Açıklamalar

Tüm ritmik sayma çalışmalarında el çırpma, parmak şıklatma, marakas sallama vb. ritim ve fiziksel hareket içeren öğretim uygulamalarına yer verilmelidir.
Hedef davranış 5.1.1.5. için ileri doğru ikişer ritmik sayma 100’e kadar genişletilmelidir.
Sayma çalışmalarında sayı doğrusu, sayı şeritleri, yüzük tabloları kullanılmalıdır.

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzey 2</p> <p>5.1.1.8. 100'den geriye doğru ikişer ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.9. 1'den 30'a kadar ileri doğru üçer ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.10. 30'dan 1'e kadar geriye doğru üçer ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.11. 1'den 40'a kadar ileri doğru dörder ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.12. 40'tan 1'e kadar geriye doğru dörder ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.13. 1-30 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru üçer ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.14. 1-30 arası verilen bir sayıdan başlayarak geriye doğru üçer ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.15. 1-40 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru dörder ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.16. 1-40 arası verilen bir sayıdan başlayarak geriye doğru dörder ritmik sayar.</p> <p>Düzey 3</p> <p>5.1.1.17. 1'den 60'a kadar ileri doğru altışar ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.18. 1'den 70'e kadar ileri doğru yedişer ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.19. 1'den 80'e kadar ileri doğru sekizer ritmik sayar.</p>	

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.1.2. Nesneleri/nesne resimlerini sayar.	<p>5.1.1.20. 1’den 90’a kadar ileri doğru dokuzar ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.21. 100’den 1000’e kadar ileri doğru yüzer ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.22. 1000’den geriye doğru yüzer ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.23. 1-1000 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru onar ritmik sayar.</p> <p>5.1.1.24. 1-1000 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru yüzer ritmik sayar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.1.1.25. 10.000’e kadar biner ritmik sayar.</p> <p>Düzey 1</p> <p>5.1.2.1. Yan yana sıralı olan 1-20 arası sayıda nesneyi/nesne resmini birer birer sayar.</p> <p>5.1.2.2. Karışık olarak sıralanmış 1-20 arası sayıda nesneyi/nesne resmini birer birer sayar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>5.1.2.3. Nesne sayısı 100’e kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini birer birer sayar.</p> <p>5.1.2.4. Nesne sayısı 100’e kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini onar onar sayar.</p>	<p>Hedef 5.1.2. için nesnelere/nesne resimlerini sayma ve 5.1.3. 100’e kadar bir sayıya karşılık gelen çokluğu tane olarak ifade etme hedeflerinin öğretimi birlikte yapılmalıdır. Özellikle Düzey 1’de bireylerin belli sayıda nesne gruplarındaki nesnelere sayarken son söyledikleri sayının nesne grubundaki nesne sayısı olduğunu kavramaları sağlanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.2.1. ve 5.1.2.2.de bireylere nesnelere/nesne resimlerini saymada nesne ya da resimlere tek tek dokunma, nesnelere bir yerden bir yere taşıma, saydıkça nesne resimlerinin üzerini çizme, sayarken dikey ya da yatay sıra izleme gibi sayma stratejileri öğretilmelidir.</p>

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.1.3. 100'e kadar bir sayıya karşılık gelen çokluğu tane olarak ifade eder.	<p>5.1.2.5. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini beşer sayar.</p> <p>5.1.2.6. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini ikişer sayar.</p> <p>5.1.2.7. Nesne sayısı 30'a kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini üçer sayar.</p> <p>5.1.2.8. Nesne sayısı 40'a kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini dörder sayar.</p> <p>Düzey 1</p> <p>5.1.3.1. 1-20 arası bir grup nesneyi sayarak sayısını söyler.</p> <p>5.1.3.2. Resimdeki 1-20 arası bir grup nesneyi sayarak sayısını söyler.</p> <p>5.1.3.3. 1-20 arası bir grup nesne içinden istenen sayıda nesneyi sayarak ayırır.</p> <p>Düzey 2</p> <p>5.1.3.4. Resimdeki 20-100 arası bir grup nesneyi sayarak sayısını söyler.</p>	<p>Hedef davranış 5.1.2.4., 5.1.2.5., 5.1.2.6., 5.1.2.7. ve 5.1.2.8.in kaldırılmasında öncelikle nesnelere/nesne resimlerini bireyin kendisi gruplandırmalıdır; daha sonra gruplandırılmış olarak verilen nesnelere/nesne resimleri ile çalışılmalıdır.</p>
5.1.4. Doğal sayıları yazar.	<p>Düzey 1</p> <p>5.1.4.1. Aynı cins 10 varlıktan oluşan çokluğun bir deste olduğunu söyler.</p>	<p>Hedef 5.1.3. çalışırken</p> <p>a. Rakam ile sayı arasındaki fark vurgulanmalıdır.</p> <p>b. Nesne ve nesne resimlerini saymada son söylenen sayının nesne miktarını ifade ettiği vurgulanmalıdır.</p>
		<p>Rakamlar Erken Matematik Modül'ünde hedef olarak yer almaktadır. Bu nedenle bu modülde doğal sayılar 10 ve üzeri olarak hedeflenmiştir. Bireyin rakamlarla ilgili gereksinimi olması durumunda öncelikle rakam okuma yazma çalışmaları yapılmalıdır. Rakam öğretiminde rakamlar sayı ile ilişkilendirilerek çalışılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>5.1.4.2. Aynı cins 12 varlıktan oluşan çokluğun bir düzine olduğunu söyler.</p> <p>5.1.4.3. 10-20 arasında olan bir grup nesneyi/nesne resmini (10 ve 20 dâhil) onluk ve birliklerine ayırır.</p> <p>5.1.4.4. 10-20 arasında olan bir grup nesnenin/nesne resminin onluk ve birlik sayısını söyler.</p> <p>5.1.4.5. Onluk ve birliklerine ayırdığı 10-20 arasındaki nesne grubuna karşılık gelen sayıyı yazar.</p> <p>5.1.4.6. Onluk ve birliklerine ayırdığı 10-20 arasındaki nesne grubuna karşılık gelen sayıyı okur.</p> <p>5.1.4.7. 1-20 arası sayıları okur.</p> <p>5.1.4.8. Söylenen 1-20 arası bir sayıyı rakamla yazar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>5.1.4.9. Nesne sayısı 100'den az olan bir çokluğu model kullanarak onluk ve birliklerine ayırır.</p> <p>5.1.4.10. Onluk ve birlik gruplarına ayırdığı çokluğun onluk ve birlik sayısını söyler.</p> <p>5.1.4.11. Onluk ve birliklerine ayırdığı 20-100 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı yazar.</p> <p>5.1.4.12. Onluk ve birliklerine ayırdığı 20-100 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı okur.</p>	<p>Hedef 5.1.4. çalışırken model olarak onluk taban blokları ve onluk taban blok görselleri kullanılmalıdır.</p>

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>5.1.4.13. İki basamaklı doğal sayıları okur.</p> <p>5.1.4.14. Söylenen iki basamaklı doğal sayıları rakamla yazar.</p> <p>Düzey 3</p> <p>5.1.4.15. Nesne sayısı 100-1000 olan bir çokluğu model kullanılarak yüzlük, onluk ve birliklerine ayırır.</p> <p>5.1.4.16. Yüzlük, onluk ve birliklerine ayırdığı çokluğun yüzlük, onluk ve birlik sayısını söyler.</p> <p>5.1.4.17. Yüzlük, onluk ve birliklerine ayırdığı 100-1000 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı yazar.</p> <p>5.1.4.18. Yüzlük, onluk ve birliklerine ayırdığı 100-1000 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı okur.</p> <p>5.1.4.19. Üç basamaklı doğal sayıları okur.</p> <p>5.1.4.20. Söylenen üç basamaklı doğal sayıları rakamla yazar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.1.4.21. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıları okur.</p> <p>5.1.4.22. Söylenen 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıları rakamla yazar.</p>	

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.1.5. Doğal sayıların basamak ve basamak değerlerini yazar.	<p>Düzey 2</p> <p>5.1.5.1. 100'den küçük doğal sayıların basamak adlarını modeller üzerinde yazar.</p> <p>5.1.5.2. 100'den küçük doğal sayıların basamak değerlerini yazar.</p> <p>Düzey 3</p> <p>5.1.5.3. Üç basamaklı sayıların basamak adlarını modeller üzerinde yazar.</p> <p>5.1.5.4. Üç basamaklı sayıların basamak değerlerini modeller üzerinde yazar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.1.5.5. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıların basamak adlarını yazar.</p> <p>5.1.5.6. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıların basamak değerlerini yazar.</p> <p>5.1.5.7. 4, 5 ve 6 basamaklı sayıları bölüklerine ayırır.</p> <p>5.1.5.8. 4, 5 ve 6 basamaklı sayıları çözümler.</p>	<p>Hedef 5.1.5. çalışırken model olarak onluk taban blokları ve onluk taban blok görselleri kullanılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.5.1., 5.1.5.2., 5.1.5.3., 5.1.5.4., 5.1.5.5. ve 5.1.5.6.nın öğretiminde bireyin yazması beklenmelidir. Ancak yazma becerilerine sahip olamayan bireyde söyleme davranışı çalışılmalıdır.</p>
5.1.6. Doğal sayıları sıralar.	<p>Düzey 1</p> <p>5.1.6.1. 1'den 20'ye kadar sayıları sıralı bir şekilde yazar.</p>	<p>Hedef 5.1.6. çalışırken "önce", "sonra" ve "arasında" ifadeleri kullanarak sayılar arasındaki ilişkiyi kavranması sağlanmalıdır.</p>

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.1.7. İki nesne grubunu bire bir eşleyerek grupların nesne sayıları arasında karşılaştırma yapar.</p>	<p>5.1.6.2. 1-20 arası verilen bir sayıdan sonra gelen sayıyı yazar.</p> <p>5.1.6.3. 1-20 arası verilen bir sayıdan önce gelen sayıyı yazar.</p> <p>5.1.6.4. Karışık sırada verilen 1'den 20'ye kadar olan sayıları sayma sırasına göre sıralar.</p> <p>5.1.6.5. 1'den 20'ye kadar verilen sayı dizisinde eksik bırakılan sayıyı/sayıları yazar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>5.1.6.6. 1-100 arası verilen bir sayıdan sonra gelen sayıyı yazar.</p> <p>5.1.6.7. 1-100 arası verilen bir sayıdan önce gelen sayıyı yazar.</p> <p>5.1.6.8. 1-100 arasında karışık sırada verilen en çok 4 doğal sayıyı sayma sırasına göre sıralar.</p> <p>5.1.6.9. 100'den küçük doğal sayılarla oluşturulmuş bir sayı dizisinde eksik bırakılan sayıları yazar.</p>	<p>Hedef davranış 5.1.6.2., 5.1.6.3., 5.1.6.5., 5.1.6.6., 5.1.6.7., 5.1.6.9'un öğretiminde bireyin yazması beklenmelidir. Ancak yazma becerilerine sahip olamayan bireyde söyleme davranışı çalışılmalıdır.</p>
<p>5.1.7. İki nesne grubunu bire bir eşleyerek grupların nesne sayıları arasında karşılaştırma yapar.</p>	<p>Düzey 1</p> <p>5.1.7.1. 1-20 arasında aynı sayıdaki iki nesne grubunu bire bir eşleyerek eşit olduğunu söyler.</p> <p>5.1.7.2. 1-20 arasında farklı sayıda iki nesne grubunu bire bir eşleyerek bir nesne grubunun diğerinden daha az olduğunu söyler.</p>	<p>Tüm hedef davranışların öğretiminde iki grup nesne (örneğin göz kapakları ve fasulyeler) bire bir eşleştirilmelidir. İki nesne grubu ile eşleme çalışmaları yapılarak “daha fazla”, “daha az” ve “eşitlik” kavramları çalışılmalıdır. Eşleme çalışmaları sırasında bireylerin iki grup nesne ve nesne resmini karşılaştırma sonucunu “12 kalem, 5 kalemden fazladır.” ya da “8 çiçek, 11 çiçekten azdır.” gibi ifade etmeleri sağlanmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.1.8. Doğal sayıları karşılaştırır.	5.1.7.3. 1-20 arasında farklı sayıda ki iki nesne grubunu eşleyerek bir nesne grubunun diğerinden daha fazla olduğunu söyler.	
5.1.8. Doğal sayıları karşılaştırır.	<p>Düzyey 1</p> <p>5.1.8.1. 10-20 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak iki sayının eşit olduğunu söyler.</p> <p>5.1.8.2. 10-20 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak büyük olanı söyler.</p> <p>5.1.8.3. 10-20 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak küçük olanı söyler.</p> <p>Düzyey 2</p> <p>5.1.8.4. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı karşılaştırarak büyük/en büyük olanı söyler.</p> <p>5.1.8.5. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı karşılaştırarak küçük/en küçük olanı söyler.</p> <p>5.1.8.6. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı büyükten küçüğe/küçükten büyüğe sıralar.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>5.1.8.7. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı karşılaştırarak büyük/en büyük olanı söyler.</p>	<p>Hedef davranış 5.1.8.1., 5.1.8.2. ve 5.1.8.3. çalışırken 1-20 arası sayıların karşılaştırılmasına da yer verilebilir.</p> <p>Hedef davranış 5.1.8.6. çalışırken sayı sıralamalarında büyük-lük-küçüklük sembolleri kullanılmamalı, sayılar arası virgül kullanılarak sıralama yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.8.10. çalışırken öncelikle dört basamaklı doğal sayılarla, sonra beş basamaklı ve altı basamaklı doğal sayılarla sembol kullanılarak sıralama çalışmaları yapılmalıdır. En son olarak dört, beş ve altı basamaklı sayılar karışık olarak verilerek sıralama çalışmaları yapılmalıdır.</p>

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>5.1.8.8. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı karşılaştırarak küçük/en küçük olanı söyler.</p> <p>5.1.8.9. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı ">" ve "<" sembollerini kullanarak büyükten küçüğe/küçükten büyüğe sıralar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.1.8.10. En çok altı basamaklı doğal sayıları büyük/küçük sembolü kullanarak sıralar.</p>	
5.1.9. Sayıları sıra bildirmek amacıyla kullanır.	<p>Düzey 1</p> <p>5.1.9.1. Bir sıra dizisi içinde nesnelere/nesne resimlerinin sırasını söyler.</p> <p>5.1.9.2. Bir sıra dizisi içinde sırası söylenen nesneyi/nesne resmini gösterir.</p> <p>5.1.9.3. Sıra bildiren sayıyı okur.</p> <p>5.1.9.4. Sıra bildiren sayıyı yazar.</p>	<p>Hedef 5.1.9. çalışılırken</p> <p>a. Bir sıra dizisi 1-20 arası nesne/nesne resminden oluşmalıdır.</p> <p>b. Bir sayı dizisi olarak bir bağlam çerçevesinde sıralanmış görseller (araba yarış, koşu yarışması vb.) kullanılmalıdır.</p>
5.1.10. Belli bir kurala göre artan/azalan sayı örüntüsü oluşturur.	<p>Düzey 2</p> <p>5.1.10.1. Aralarındaki fark sabit olan sayı örüntüsünün kuralını söyler.</p> <p>5.1.10.2. Aralarındaki fark sabit olan sayı örüntüsünün eksik bırakılan ögesini yazar.</p>	<p>Hedef 5.1.10.daki sayı örüntüleri çalışılmadan önce Öğrenmeye Destek Modülü Görsel Algı ve Bellek bölümünde yer alan örüntü hedefleri ve Matematik Modülü Geometri bölümündeki geometrik örüntüler ile ilgili hedefler (1. ve 2. Düzey) çalışılmalıdır.</p> <p>Sayı örüntüleri ile ilgili çalışmalar yapılırken bireyin aralarındaki fark sabit olarak artan veya azalan bir örüntüde her bir terimi (ögeyi) adım sayısı ile ilişkilendirmesi sağlanmalıdır. Örneğin 2, 5, 8, 11 ... örüntüsünde birinci terim 2, ikinci terim 5 gibi.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.1.11. Doğal sayıları en yakın olduğu onluğa/yüzlüğe/binliğe yuvarlar.</p>	<p>Düzyey 3 5.1.10.3. Aralarındaki fark sabit olan sayı örüntüsünü en çok 4 adım devam ettirir. 5.1.10.4. Belli bir kurala göre artan ya da azalan tek kurallı sayı örüntüsü oluşturur.</p> <p>Düzyey 4 5.1.10.5. Belli bir kurala göre artan ya da azalan çift kurallı sayı örüntüsü oluşturur. 5.1.10.6. Çift kurala göre oluşturduğu sayı örüntüsünün kurallarını söyler.</p>	<p>Hedef davranış 5.1.10.1. ve 5.1.10.2. çalışırken örüntülerde kuralın bulunabilmesi için baştan en az 3 öge verilmelidir. Örneğin 5, 10, 15, ..., 25, ..., 35 gibi.</p> <p>Hedef davranış 5.1.10.2. için en çok iki ögesi verilmeyen sayı örüntüleri kullanılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.10.2.nin öğretiminde bireyin yazması beklenmelidir. Ancak yazma becerilerine sahip olmayan bireyde söyleme davranışı çalışılmalıdır.</p>
<p>5.1.11. Doğal sayıları en yakın olduğu onluğa/yüzlüğe/binliğe yuvarlar.</p>	<p>Düzyey 2 5.1.11.1. 100'den küçük bir doğal sayının yakın olduğu onluğa söyler. 5.1.11.2. 100'den küçük bir doğal sayıyı yakın olduğu onluğa yuvarlar.</p> <p>Düzyey 3 5.1.11.3. Üç basamaklı bir doğal sayının yakın olduğu onluğa/yüzlüğe söyler. 5.1.11.4. Üç basamaklı bir doğal sayıyı yakın olduğu onluğa/yüzlüğe yuvarlar.</p>	<p>Hedef 5.1.11. çalışırken yüzük tablo ve sayı doğrusu kullanılmaktadır.</p>

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzey 4</p> <p>5.1.11.5. Dört basamaklı bir doğal sayının yakın olduğu onluğa/yüzlüğe/binliği söyler.</p> <p>5.1.11.6. Dört basamaklı bir doğal sayıyı yakın olduğu onluğa/yüzlüğe/binliğe yuvarlar.</p>	
5.1.12. Doğal sayıları tek ya da çift olmalarına göre ayırt eder.	<p>Düzey 3</p> <p>5.1.12.1. Nesneleri/hesne resimlerini gruplayarak nesne sayısının teke ya da çift olduğunu söyler.</p> <p>5.1.12.2. Verilen sayıların tek ya da çift olduğunu söyler.</p> <p>5.1.12.3. İki tek doğal sayının toplamının çift olduğunu söyler.</p> <p>5.1.12.4. İki çift doğal sayının toplamının çift olduğunu söyler.</p> <p>5.1.12.5. Tek ve çift iki doğal sayının toplamının tek olduğunu söyler.</p>	Hedef davranış 5.1.12.3., 5.1.12.4. ve 5.1.12.5. çerçevesinde yapılan toplama işlemi modellerle (nesneler, onluk bloklar vb.) incelenmelidir.
5.1.13. Sayıları Romen rakamlarıyla ifade eder.	<p>Düzey 3</p> <p>5.1.13.1. 20'ye kadar olan Romen rakamlarını okur.</p> <p>5.1.13.2. 20'ye kadar olan sayıları Romen rakamlarıyla yazır.</p>	Bu hedef çalışmalarında 20'ye kadar olan Romen rakamlarını sayı olarak yazma etkinlikleri de yaptırılmalıdır.

Hedefler

5.1.14. Doğal sayılarla toplama işlemi yapar.

Hedef Davranışlar

Düzyey 1

5.1.14.1. Nesne grubuna belirtilen sayı kadar nesne ekleyerek grubun sayısının arttığını/çoğaldığını söyler.

5.1.14.2. Toplamı 20'yi geçmeyen toplama işlemlerini gerçek nesnelere/nesne resimleriyle modelleyerek yapar.

5.1.14.3. Toplamı 20'yi geçmeyen nesnelere/nesne resimleri ile gösterilen toplama işlemini sayılara dönüştürerek yapar.

5.1.14.4. Eşittir sembolünü kullanır.

5.1.14.5. Toplama işlemi sembolünü (+) kullanır.

5.1.14.6. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılarla toplama işlemi yapar.

5.1.14.7. Toplamı 20'yi geçmeyen üç tane bir basamaklı sayı ile toplama işlemi yapar.

5.1.14.8. Toplama işleminde toplananların yerleri değiştiğinde toplanmanın değişmediğini söyler.

5.1.14.9. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılarla yapılan toplama işleminde verilmeyen toplananı yazar.

5.1.14.10. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılar ile zihinden toplama işlemi yapar.

Açıklamalar

Hedef 5.1.14. kapsamında;

a. Birinci düzeyde toplama işlemleri önce yan yana, daha sonra alt alta yapılmalıdır. Alt alta yapılan toplama işlemi çizgisinin eşit işaretleri ile benzer anlam taşıdığı vurgulanmalıdır.

b. Toplamı 10'u geçmeyen toplama işlemleri üzerinde yeterince çalışıldıktan sonra, toplamı 20'yi geçmeyen toplama işlemleri üzerinde çalışılmalıdır.

c. Toplama işlemi bireyin kendisinin oluşturması (sembollerle) sağlanarak eldeli/eldesiz toplama çalışmaları yapılmalıdır.

Hedef 5.1.14. çalışılırken toplama işleminin aynı türden (toplana-bilir olan) nesnelere bir araya getirme, ekleme, çoğaltma ve arttırma anlamları, modelleme çalışmalarıyla fark ettirilmeli ve günlük hayat durumlarıyla kavramsal anlama vurgu yapılmalıdır.

Hedef davranış 5.1.14.4., 5.1.14.5. ve 5.1.14.6. öğretimde birlikte ele alınmalıdır. Bu aşamada bireyin yaptığı toplama işlemini sesli bir biçimde okuması sağlanmalıdır (2+3=5 için "2 ile 3'ün toplamı 5'e eşittir.", "2'ye 3 eklediğimizde 5'e eşittir." gibi). "Toplanan", "toplam" ve "toplama" terimlerinin anlamları vurgulanmalıdır.

Hedef davranış 5.1.14.4. ve 5.1.14.5. için ilgili sembolü gösterme, söyleme ve yazma boyutlarında çalışmalar yapılmalıdır.

Hedef davranış 5.1.14.6. kapsamında 0 ile toplama işlemine yer verilmelidir. 0 ile toplananın diğer sayılarla toplanmadan farkını bireyin anlaması ve gerekçelendirilmesi sağlanmalıdır.

Hedef davranış 5.1.14.9. kapsamında çıkarma işlemi yapılmamalı, üzerine ekleme yapılarak sonuca ulaştırılmalıdır.

Hedef davranış 5.1.14.9'un öğretiminde bireyin yazması beklenmemelidir. Ancak yazma becerilerine sahip olmayan bireyde söyleme davranışı çalışılmalıdır.

Hedef davranış 5.1.14.10. çalışılırken 10'a tamamlama, sayı ikilileri (4+4 gibi), üzerine ekleme, bir fazla/iki fazla vb. toplama stratejileri öğretilmelidir.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzey 2</p> <p>5.1.14.11. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayı ile eldesiz toplama işlemi yapar.</p> <p>5.1.14.12. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayı ile eldeli toplama işlemi yapar.</p> <p>5.1.14.13. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayının toplamında verilmeyen toplananı bulur.</p> <p>5.1.14.14. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayının toplamını tahmin eder.</p> <p>5.1.14.15. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayının toplamındaki tahminini işlem sonucuyla karşılaştırır.</p> <p>5.1.14.16. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayıyla zihinden toplama işlemi yapar.</p> <p>Düzey 3</p> <p>5.1.14.17. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayı ile eldesiz toplama işlemi yapar.</p> <p>5.1.14.18. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayı ile eldeli toplama işlemi yapar.</p> <p>5.1.14.19. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayının toplamında verilmeyen toplananı bulur.</p>	<p>Hedef davranış 5.1.14.12. kapsamında toplama işleminde eldenin anlamı gerçek nesnelere, 10'luk taban blokları ve onluk taban blok görselleri vb. ile modellenerek açıklanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.14.13. kapsamında verilmeyen toplanan bulunurken üzerine sayma, geriye sayma stratejisi veya çıkarma işlemi kullanılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.14.19 ve 5.1.14.22. için bireyin tahmin stratejilerini (yüvarlama, sayı ikilileri (50+50 gibi), basamak değerleri, üzerine ekleme ve sayıları parçalama) kullanması sağlanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.14.22. için toplamaları 1000'i geçmeyen iki basamaklı iki sayı, üç basamaklı ve tek basamaklı iki sayı, 100'ün ve 10'un katı olan iki sayının zihinden toplama işlemleri yapılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.1.15. Toplama işlemi gerektiren problemleri çözer.	<p>5.1.14.20. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayının toplamını tahmin eder.</p> <p>5.1.14.21. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayının toplamındaki tahminini işlem sonucuyla karşılaştırır.</p> <p>5.1.14.22. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayıyı zihinden toplar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.1.14.23. En çok dört basamaklı sayılarla eldeli/eldesiz toplama işlemi yapar.</p> <p>5.1.14.24. Toplamları en çok dört basamaklı olan iki sayının toplamını tahmin eder.</p> <p>5.1.14.25. Toplamları en çok dört basamaklı olan iki sayının toplamındaki tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>5.1.14.26. En çok dört basamaklı sayıları 100'ün katlarıyla zihinden toplar.</p>	
5.1.15. Toplama işlemi gerektiren problemleri çözer.	<p>Düzey 1</p> <p>5.1.15.1. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılar ile bir toplama işlemi gerektiren problemleri çözer.</p> <p>5.1.15.2. Verilenlere uygun, toplamı 20'yi geçmeyen sayılar ile bir toplama işlemi gerektiren problemler kurar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>5.1.15.3. Toplamları 100'ü geçmeyen sayılar ile en çok iki işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>5.1.15.4. Verilenlere uygun, toplamı 100'ü geçmeyen sayılar ile iki işlem gerektiren problemler kurar.</p>	<p>Hedef 5.1.15. kapsamında;</p> <p>a. Problem çözüme sürecinde problem, şemalarla ya da bireylerin kendi çizimleri ile görselleştirilmiştir.</p> <p>b. Problem çözüme sürecinde problemi yüksek sesle okuma, kendi cümleleri ile açıklama, bir görsele dönüştürme, tahminde bulunma, işlemi yapma ve sürecin kontrol edilmesi aşamalarında bireylere model olunmuştur.</p>

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzey 3</p> <p>5.1.15.5. Toplamları 1000'i geçmeyen üç basamaklı sayılarla en çok üç işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>5.1.15.6. Verilenlere uygun, en çok iki işlem gerektiren problemler kurar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.1.15.7. En çok dört basamaklı sayılarla en çok dört işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>5.1.15.8. Verilenlere uygun, üç işlem gerektiren problemler kurar.</p>	
5.1.16. Doğal sayılarla çıkarma işlemi yapar.	<p>Düzey 1</p> <p>5.1.16.1. Nesne grubundan belirtilen sayı kadar nesne çıkararak grubun sayısının azaldığını/eksildiğini söyler.</p> <p>5.1.16.2. 20'ye kadar olan sayılarla çıkarma işlemlerini gerçek nesnelere/nesne resimleriyle modelleyerek yapar.</p> <p>5.1.16.3. 0-20 arasındaki nesnelere/nesne resimleri ile gösterilen çıkarma işlemi sayılara dönüştürerek yapar.</p> <p>5.1.16.4. Çıkarma işlemi sembolünü (-) kullanır.</p> <p>5.1.16.5. 20'ye kadar olan sayılarla çıkarma işlemi yapar.</p> <p>5.1.16.6. 20'ye kadar olan sayılarla zihinden çıkarma işlemi yapar.</p>	<p>Hedef 5.1.16. kapsamında;</p> <p>a. Birinci düzeyde çıkarma işlemleri önce yan yana, daha sonra alt alta yapılmalıdır. Alt alta yapılan çıkarma işleminde işlem çizgisinin eşit işareti ile benzer anlam taşıdığı vurgulanmalıdır.</p> <p>b. 10'a kadar olan çıkarma işlemleri üzerinde yeterince çalışıldıktan sonra, 20'ye kadar olan çıkarma işlemleri üzerinde çalışılmalıdır.</p> <p>c. Çıkarma işlemi bireyin kendisinin oluşturması (sembollerle) sağlanarak onluk bozmadan ve onluk bozarak çıkarma çalışmaları yapılmalıdır.</p> <p>d. Çıkarma işleminin “bilinmeyen ekleneni bulma” olduğu vurgulanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.16.3. ve 5.1.16.4. öğretimde birlikte ele alınmalıdır.</p> <p>Bu aşamada bireyin yaptığı çıkarma işlemini sesli bir biçimde okuması sağlanmalıdır (5-3=2 için “5 eksi 3, 2'ye eşittir.”). Ayrıca “eksilen”, “çıkan” ve “fark” terimlerinin anlamları vurgulanmalıdır.</p>

Hedefler

Hedef Davranışlar

Açıklamalar

Düzyey 2

5.1.16.7. 100'e kadar olan sayılar ile onluk bozmadan çıkarma işlemi yapar.

5.1.16.8. 100'e kadar olan sayılar ile onluk bozarak çıkarma işlemi yapar.

5.1.16.9. 20'ye kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilmeyen eksileni bulur.

5.1.16.10. 20'ye kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilmeyen çıkanı bulur.

5.1.16.11. 100'e kadar olan iki sayı ile yapılan çıkarma işleminin sonucunu tahmin eder.

5.1.16.12. 100'e kadar olan iki sayı ile yapılan çıkarma işleminin sonucundaki tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.

5.1.16.13. 100 içinde 10'un katı olan iki sayıyı zihinden çıkarır.

Düzyey 3

5.1.16.14. En çok üç basamaklı sayılar ile onluk bozmadan çıkarma işlemi yapar.

5.1.16.15. En çok üç basamaklı sayılar ile onluk bozarak çıkarma işlemi yapar.

5.1.16.16. 100'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilmeyen eksileni bulur.

5.1.16.17. 100'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilmeyen çıkanı bulur.

Hedef davranış 5.1.16.5. kapsamında 0'ın çıkan ve fark olduğu çıkarma işlemlerine ve sıfırın işlemdeki anlamına yer verilmelidir.

Zihinden çıkarma işlemlerinde çalışılırken üzerine ekleme, sayıları parçalama, bir eksik/iki eksik, bir sayıya doğru geriye sayma, sayı ikilileri, 10'a tamamlama vb. stratejileri öğretilmelidir.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>5.1.16.18. Üç basamaklı sayılarla yapılan çıkarma işleminin sonucunu tahmin eder.</p> <p>5.1.16.19. Üç basamaklı sayılarla yapılan çıkarma işleminin sonucundaki tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>5.1.16.20. İki basamaklı bir sayıdan 10'un katı olan iki basamaklı bir sayıyı zihinden çıkarır.</p> <p>5.1.16.21. Üç basamaklı ve 100'ün katı olan bir sayıdan 10'un katı olan iki basamaklı bir sayıyı zihinden çıkarır.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.1.16.22. En çok dört basamaklı iki sayı ile onluk bozmadan çıkarma işlemi yapar.</p> <p>5.1.16.23. En çok dört basamaklı iki sayı ile onluk bozarak çıkarma işlemi yapar.</p> <p>5.1.16.24. En çok dört basamaklı sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilmeyen eksiteni bulur.</p> <p>5.1.16.25. 100'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilmeyen çıkama bulur.</p> <p>5.1.16.26. En çok dört basamaklı sayılar ile yapılan çıkarma işleminin sonucunu tahmin eder.</p> <p>5.1.16.27. En çok dört basamaklı sayılar ile yapılan çıkarma işleminin sonucundaki tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>5.1.16.28. Üç basamaklı bir sayıdan 10'un katı olan iki basamaklı bir sayıyı zihinden çıkarır.</p> <p>5.1.16.29. 100'ün katı olan üç basamaklı sayıları zihinden çıkarır.</p>	

Hedefler

5.1.17. Çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.

Hedef Davranışlar

Düzyey 1

5.1.17.1. 1-20 arası sayılar ile bir çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.

5.1.17.2. Verilenlere uygun, 1-20 arası sayılar ile bir çıkarma işlemi gerektiren problemler kurar.

Düzyey 2

5.1.17.3. 0-100 arası sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok iki işlemli problemleri çözer.

5.1.17.4. Verilenlere uygun, 0-100 arası sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok iki işlemli problemler kurar.

Düzyey 3

5.1.17.5. 0-1000 arası sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok üç işlemli problemleri çözer.

5.1.17.6. Verilenlere uygun, 0-1000 arası sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok iki işlemli problemler kurar.

Düzyey 4

5.1.17.7. En çok dört basamaklı sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok dört işlemli problemleri çözer.

5.1.17.8. Verilenlere uygun, en çok dört basamaklı sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok üç işlemli problemler kurar.

Açıklamalar

Hedef 5.1.17. kapsamında;

a. Problem çözmeye sürecinde problem, şemalarla ya da bireylerin kendi çizimleri ile görselleştirilmelidir.

b. Problem çözmeye sürecinde problemi yüksek sesle okuma, kendi cümleleri ile açıklama, bir görselle dönüştürme, tahminde bulunma, işlemi yapma ve sürecin kontrol edilmesi aşamalarında bireylere model olunmalıdır.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.1.18. Doğal sayılarla çarpma işlemi yapar.</p>	<p>Düzyey 2</p> <p>5.1.18.1. 20'ye kadar olan sayılarla çarpma işlemini gerçek nesnelere/nesne resimleriyle tekrarlı toplama işlemi olarak modeller.</p> <p>5.1.18.2. Çarpma işleminin tekrarlı toplama işlemi olduğunu söyler.</p> <p>5.1.18.3. Nesnelere/nesne resimleri ile gösterilen çarpma işlemini sayılara dönüştürür.</p> <p>5.1.18.4. Çarpma işlemi sembolünü (x) kullanır.</p> <p>5.1.18.5. 10'a kadar olan sayıları 1, 2, 3, 4, 5 ve 10 ile çarpır.</p> <p>5.1.18.6. 5'e kadar (5 dâhil) çarpım tablosu oluşturur.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>5.1.18.7. 10'a kadar olan sayıları 6, 7, 8, 9 ile çarpır.</p> <p>5.1.18.8. Çarpım tablosunu oluşturur.</p> <p>5.1.18.9. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılarla eldesiz çarpır.</p> <p>5.1.18.10. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılarla eldeli çarpır.</p> <p>5.1.18.11. İki basamaklı bir sayıyı iki basamaklı bir sayı ile çarpır.</p> <p>5.1.18.12. Üç basamaklı bir sayıyı bir basamaklı bir sayı ile çarpır.</p> <p>5.1.18.13. 10 ve 100 sayıları ile 1000'e kadar kısa yoldan çarpma işlemi yapar.</p>	<p>Hedef 5.1.18. için çarpanların yeri değiştiğinde çarpımın değişmediği vurgulanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.18.1. çalışılırken gruplar 2, 3, 4, 5, onarlı şekilde oluşturulmalıdır. İkişerli çalışılırken toplam nesne sayısı 20, üçerli çalışılırken 30, dörderli çalışılırken 40, beşerli çalışılırken 50 ve onarlı çalışılırken 100 olmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.18.2. çalışılırken gerçek nesnelere yer verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.1.18.1. ve 5.1.18.2. için önce yan yana daha, sonra alt alta çarpma işlemi çalışmalarına yer verilmelidir.</p> <p>Çarpma işlemi kazandırılırken bireylerin çarpma işleminin kat anlamını ifade etmeleri sağlanmalıdır. Kat anlamı çalışılırken örneğin $4 \times 2 = 8$ işleminde "4'ün 2 katı 8'e eşittir.", "2'nin 4 katı 8'e eşittir." şeklinde ifade edilebilir. Ayrıca tekrarlı toplama ile kat anlamı ilişkilendirilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.1.18.3. ve 5.1.18.4. birlikte çalışılmaktadır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.18.3. için bireyin yaptığı çarpma işlemini sesli bir biçimde okuması sağlanmalıdır ($2 \times 2 = 4$ için "2 çarpı 2, 4'e eşittir.") ve çarpma işleminde çarpılan her sayının çarpan, sonucun çarpım olduğu vurgulanmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.1.19. Çarpma ile ilgili problemleri çözer.</p>	<p>5.1.18.14. Çarpma işleminde çarpanlardan biri artırıldığında veya azaltıldığında sonuçtaki değişiklikleri söyler.</p> <p>Düzyey 4</p> <p>5.1.18.15. Üç basamaklı sayılarla iki basamaklı sayıları çarpar.</p> <p>5.1.18.16. Üç doğal sayı ile yapılan çarpma işleminde çarpanların yerinin değişmesinin sonucu değiştirmedigini söyler.</p> <p>5.1.18.17. En çok üç basamaklı doğal sayıları; 10, 100 ve 1000'in en çok dokuz katı olan sayılarla kısa yoldan çarpar.</p> <p>5.1.18.18. En çok iki basamaklı doğal sayıları 5, 25 ve 50 ile kısa yoldan çarpar.</p> <p>5.1.18.19. En çok üç basamaklı sayıları 10, 100 ve 1000 ile zihinden çarpar.</p> <p>5.1.18.20. En çok iki basamaklı bir doğal sayı ile bir basamaklı bir doğal sayının çarpımını tahmin eder.</p> <p>5.1.18.21. En çok iki basamaklı bir doğal sayı ile bir basamaklı bir doğal sayının çarpımındaki tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>Düzyey 2</p> <p>5.1.19.1. 1-100 arası sayılar ile bir çarpma işlemi gerektiren problemleri çözer.</p>	<p>Hedef davranış 5.1.8.5. için 1 ile çarpma işleminin diğer sayılarla çarpmadan farkını bireyin anlaması ve çarpmanın tekrarlı toplama anlamı ile gerekçelendirilmesi sağlanmalıdır. Benzer şekilde 0 ile çarpmanın diğer sayılarla çarpmadan farkı, toplama-çarpma ilişkisinden yararlanılarak (örneğin $0+0+0=0$, $3 \times 0=0$) verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.1.18.14. çalışılırken 5'e kadar (5 dâhil) çarpım tablosundaki sayılar kullanılmalıdır. Çarpanlardan biri 1 arttıktan çarpımın diğer çarpan değeri kadar arttığı veya çarpanlardan biri 1 azaldıkça çarpımın diğer çarpan değeri kadar azaldığı örneklerle gösterilmelidir.</p>
<p>5.1.19. Çarpma ile ilgili problemleri çözer.</p>	<p>Düzyey 2</p> <p>5.1.19.1. 1-100 arası sayılar ile bir çarpma işlemi gerektiren problemleri çözer.</p>	<p>Hedef 5.1.19. kapsamında;</p> <p>a. Problem çözmeye sürecinde problem, şemalarla ya da bireylerin kendi çizimleri ile görselleştirilmelidir.</p>

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.1.20. Doğal sayılarla bölme işlemi yapar.	<p>Düzey 3</p> <p>5.1.19.2. 1-100 arası sayılar ile biri çarpma işlemi olmak üzere iki işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>5.1.19.3. Çarpma işlemi gerektiren problemler kurar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.1.19.4. En fazla üç basamaklı sayılarla biri çarpma işlemi olmak üzere en çok üç işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>5.1.19.5. En fazla üç basamaklı sayılarla biri çarpma işlemi olmak üzere en çok iki işlem gerektiren problemler kurar.</p>	<p>b. Problem çözme sürecinde problemi yüksek sesle okuma, kendi cümleleri ile açıklama, bir görsele dönüştürme, tahminde bulunma, işlemi yapma ve sürecin kontrol edilmesi aşamalarında bireylere model olunmalıdır.</p>
5.1.20. Doğal sayılarla bölme işlemi yapar.	<p>Düzey 2</p> <p>5.1.20.1. 20'ye kadar olan sayılarla bölme işlemi gerçek nesnelere/nesne resimlerini gruplama/paylaşım ile modeller.</p> <p>5.1.20.2. 20'ye kadar olan sayılarla bölme işlemi gerçek nesnelere/nesne resimlerini gruplayarak/paylaşım ile modeller.</p> <p>5.1.20.3. 0-20 arasındaki nesnelere/nesne resimleri ile gösterilen kalmırsız bölme işlemi sayılara dönüştürür.</p>	<p>Hedef davranış 5.1.20.1. için bölme işlemi ile eş gruplara ayırma veya paylaşım eylemlerini ilişkilendirme çalışmaları yaptırılmamalıdır. Nesne ve nesne resmi sayıları en fazla 20 ile sınırlandırılmamalıdır. İşlemler en fazla 5'e kalansız bölünecek şekilde planlanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.20.2. çalışırken 20'ye kadar olan sayılarla bölme işleminin gerçek nesnelere/nesne resimleri gruplanarak/paylaşım ile modelleri oluşturulmalıdır. İşlemler en fazla 5'e kalansız bölünecek şekilde planlanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.20.3 ve 5.1.20.4. öğretimde birlikte ele alınmalıdır. Bu aşamada bireyin yaptığı bölme işlemi sesli biçimde okunmalıdır. Verilen bir bölme işleminde bölünen, bölen, bölüm ile bölü çizgisinin anlamları vurgulanmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>5.1.20.4. Bölme işlemi sembolünü (\div) kullanır.</p> <p>5.1.20.5. Bölme işleminde 1'in rolünü söyler.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>5.1.20.6. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılara kalansız böler.</p> <p>5.1.20.7. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılara kalanlı böler.</p> <p>5.1.20.8. 100'e kadar sayılarla birler basamağı sıfır olan bir doğal sayıyı 10'a kısa yoldan böler.</p> <p>Düzyey 4</p> <p>5.1.20.9. Üç basamaklı doğal sayıları en çok iki basamaklı doğal sayılara böler.</p> <p>5.1.20.10. En çok dört basamaklı bir sayıyı, tek basamaklı bir sayıya böler.</p> <p>5.1.20.11. Son üç basamağında sıfır olan en çok beş basamaklı doğal sayıları 10, 100 ve 1000'e zihinden böler.</p> <p>5.1.20.12. Bir bölme işleminin sonucunu tahmin eder.</p> <p>5.1.20.13. Bir bölme işleminin sonucundaki tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>5.1.20.14. Çarpma ve bölme arasındaki ilişkiyi söyler.</p>	<p>Düzyey 3'te bireyin bölme işleminde bölünen, bölün, bölme, bölünüm ve kalanı uygun problem durumlarıyla kavramsal olarak ilişkilendirmesi sağlanmalıdır. Bununla birlikte, bölme işleminde bölünenin, bölün ve bölünüm çarpımının kalan ile toplamına eşit olduğu, modelleme ve işlemlerle gösterilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.1.20.6. ve 5.1.20.7 için somut nesnelere yapılan modellemelerin yanı sıra, sayı doğrusu, onluk taban vb. modeller de kullanılmalıdır. Ayrıca Hedef davranış 5.1.20.7'nin öğretiminde bölme işleminde kalan, bölünen küçük olduğunda işleme devam edilmeyeceği belirtilmelidir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.1.21. Bölme işlemi gerektiren problemleri çözer.	<p>5.1.20.15. Aralarında eşitlik ilişkisi olan iki matematiksel ifadeden birinde verilmeyen değeri belirleyerek eşitliğin sağlandığını söyler.</p> <p>5.1.20.16. Aralarında eşitlik ilişkisi olmayan iki matematiksel ifadenin eşit olması için yapılması gereken işlemleri açıklar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>5.1.21.1. 1-20 arası sayılar kullanarak 2'ye, 3'e, 4'e, en fazla 5'e bölerek bölme işlemi gerektiren problemleri çözer.</p> <p>Düzey 3</p> <p>5.1.21.2. 100'e kadar olan sayılarla biri bölme olacak şekilde iki işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>5.1.21.3. 100'e kadar olan sayılarla bölme işlemi gerektiren problemler kurar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.1.21.4. En fazla dört basamaklı sayılarla biri bölme olacak şekilde en çok üç işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>5.1.21.5. En fazla dört basamaklı sayılarla biri bölme olacak şekilde iki işlem gerektiren problemler kurar.</p>	<p>Hedef 5.1.21. kapsamında;</p> <p>a. Problem çözmeye sürecinde problem, şemalarla ya da bireylerin kendi çizimleri ile görselleştirilmelidir.</p> <p>b. Problem çözme sürecinde problemi yüksek sesle okuma, kendi cümleleri ile açıklama, bir görsele dönüştürme, tahminde bulunma, işlemi yapma ve sürecin kontrol edilmesi aşamalarında bireylere model olunmalıdır.</p>

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler

5.1.22. Bütün, yarım ve çeyrek modellerini ilişkilendirerek kesir gösterimini kullanır.

Hedef Davranışlar**Düzyey 1**

5.1.22.1. Bütün olan nesneyi/nesne resmini gösterir.

5.1.22.2. Yarım olan nesneyi/nesne resmini gösterir.

5.1.22.3. Bir bütünün iki eş parçasından birinin yarım olduğunu söyler.

5.1.22.4. Bütün ile yarımı ilişkilendirir.

Düzyey 2

5.1.22.5. Çeyrek olan nesneyi/nesne resmini gösterir.

5.1.22.6. Bir bütünün dört eş parçasından birinin çeyrek olduğunu söyler.

5.1.22.7. Bir yarımın iki eş parçasından birinin çeyrek olduğunu söyler.

5.1.22.8. Çeyrek ile yarımı ilişkilendirir.

5.1.22.9. Bir bütünün bir yarım ve iki çeyrekte oluştuğunu söyler.

Düzyey 3

5.1.22.10. Bütün, yarım ve çeyrek modellerini kesir biçiminde gösterir.

5.1.22.11. Yarım, çeyreği, bütünü ifade eden kesri söyler.

5.1.22.12. Kesrin parça-bütün anlamını söyler.

Düzyey 4

5.1.22.13. Bir kesri okur.

Açıklamalar

Hedef 5.1.22. kapsamında;

Düzyey 1'deki hedef davranışlar çalışılırken yarım ve bütün arasındaki ilişki, modeller üzerinde incelenmelidir (örneğin iki yarımın bir bütün oluşturması, bir bütünün iki yarımından oluşması).

Hedef davranış 5.1.22.1., 5.1.22.2. ve 5.1.22.3. te kesir gösterimine girilmemelidir. Ayrıca hedef davranış 5.1.22.3. için bir bütünün iki eş parçaya ayırma çalışmaları yapılmalıdır.

Hedef davranış 5.1.22.5. çalışılırken bir bütünün dört eş parçaya ayırma çalışmaları yapılmalıdır.

Hedef davranış 5.1.22.8.de çeyrek ile yarımı ilişkilendirme çalışmaları modeller kullanılarak yapılmalıdır (örneğin bir yarımın iki çeyrekte oluşması).

Ayrıca bu hedef davranış için bir yarımı iki eş parçaya ayırma çalışmalıdır.

Hedef davranış 5.1.22.10. çalışılırken örneğin 1/4 kesri için bir bütünün 4'e bölünüp bir parçasının alındığı ifade edilmelidir. Pay, payda ve kesir çizgisi, kullanılan örnekler üzerinde açıklanmalıdır.

Hedef davranış 5.1.22.12. çalışılırken pay ve payda arasındaki parça-bütün ilişkisi kurulmalıdır. Kesir gösterimlerinin okunmasında parça-bütün ilişkisini vurgulayacak ifadeler kullanılmalıdır (örneğin 1/4 kesri "dörtte bir" biçiminde okunmalıdır).

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.1.23. Birim kesirlerini ayırt eder.	<p>Düzey 3</p> <p>5.1.23.1. Bir bütünün eş parçalarından her birini kesir biçiminde gösterir.</p> <p>5.1.23.2. Bir bütünün eş parçalarından her birinin birim kesir olduğunu söyler.</p> <p>5.1.23.3. Paydası 10, 100 olan kesirlerin birim kesirlerini söyler.</p> <p>5.1.23.4. Bir çokluğun belirtilen birim kesir kadarını modelleyerek söyler.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.1.23.5. Birim kesirleri büyüklük-küçüklük ilişkisine göre karşılaştırır.</p> <p>5.1.23.6. Birim kesirleri büyüklük-küçüklük ilişkisine göre sıralar.</p>	<p>Hedef 5.1.23. kapsamında bir bütünü eş parçalara ayırma çalışmalarına yer verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.1.23.5. ve 5.1.23.6. için paydası en çok 20 olan kesirler üzerinde çalışma yapılmalıdır.</p> <p>Hedef 5.1.23. kapsamında bir bütünü eş parçalara ayırma çalışmalarına yer verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.1.23.5. ve 5.1.23.6. için paydası en çok 20 olan kesirler üzerinde çalışma yapılmalıdır.</p>
5.1.24. Bileşik ve tam sayılı kesri ayırt eder.	<p>Düzey 3</p> <p>5.1.24.1. Payı paydasından büyük kesirleri gösterir.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.1.24.2. Basit, bileşik ve tam sayılı kesri modelleyerek söyler.</p>	<p>Hedef davranış 5.1.24.1. için kâğıt, kesir blokları, örüntü blokları ve sayı doğrusu üzerinde çalışılmalıdır.</p>
5.1.25. Bir çokluğun belirtilen basit kesir kadarını söyler.	<p>Düzey 3</p> <p>5.1.25.1. Payı paydasından küçük kesirleri modelleyerek söyler.</p>	<p>Hedef davranış 5.1.25.1. için kâğıt, kesir blokları, örüntü blokları ve sayı doğrusu gibi çeşitli modeller kullanılarak payı paydasından küçük kesirlerle çalışılmalıdır.</p>

Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
Bölüm 5.1. Sayılar ve İşlemler		
	<p>Düzyey 4 5.1.25.2. Bir çokluğun belirtilen basit kesir kadarmı modelleyerek söyler.</p> <p>Düzyey 3 5.1.26.1. Verilen bir kesri sayı doğrusu üzerinde gösterir.</p>	<p>Hedef davranış 5.1.25.2. için sayı doğrusu, alan modeli vb. kullanılmaktadır. Ayrıca bir çokluğun belirtilen basit kesir kadarmı modellemede çokluk sayısı en çok üç basamaklı olmalıdır. Bir doğal sayı ile kesrin çarpma işlemine girilmemelidir. Modelleme çalışmalarının ardından bir çokluğun belirtilen basit kesir kadarmı hesaplama ile ilgili problemler çözdürülmelidir.</p> <p>Düzyey 4'te uzunluk, alan modellerinin yanında sayı doğrusu üzerinde de çalışmalar yapılmalıdır.</p> <p>Hedef 5.1.26. için kesirler temsil etdikleri büyüklüklere göre büyük-küçüklik bakımından karşılaştırılmalıdır. Hangisinin büyük, hangisinin küçük olduğunu söyleme, en büyük, en küçük sayıyı söyleme çalışmaları yapılmalıdır. Karşılaştırmada büyük/küçük sembolleri kullanılmalıdır. Verilen bir kesri sayı doğrusu üzerinde sıfır, yarım ve bütünle karşılaştırma çalışmalarına yer verilmelidir.</p>
	<p>Düzyey 4 5.1.27.1. Paydaları eşit kesirlerle toplama ve çıkarma işlemi yapar. 5.1.27.2. Paydaları eşit kesirlerle toplama ve çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.</p>	<p>Hedef 5.1.27. çalışırken toplama ve çıkarma işleminde payda sabit iken payların kendi aralarında toplanması eylemi gerektendirilmelidir.</p>
Bölüm 5.2. Geometri		
5.2.1. Geometrik şekil ve cisimleri ayırt eder.	<p>Düzyey 1 5.2.1.1. Geometrik şekilleri köşe ve kenar sayılarına göre sınıflandırarak adlandırır. 5.2.1.2. Üçgen, kare, dikdörtgen, daire ve çemberi modeller. 5.2.1.3. Günlük hayatta kullanılan basit cisimleri, özelliklerine göre sınıflandırarak geometrik şekillerle ilişkiendirir.</p>	<p>Hedef davranış 5.2.1.1. için öncelikle “kenar” ve “köşe” kavramları tanımlanmalıdır. Çember, kare, dikdörtgen ve üçgenin kenar ve köşe özellikleri incelenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.2.1.1. çalışırken en çok dört kenarlı şekiller ve çember üzerinde modellenerek çalışılmalıdır. Önce şekilleri sınıflandırma, sonra tanımlama, daha sonra adlandırma çalışması yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.2.1.2. için geometri tahtası, ip, lastik, çubuk vb. araçlar kullanılarak modelleme çalışmaları yapılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzey 2</p> <p>5.2.1.4. Üçgen, kare, dikdörtgen, daire ve çemberin benzerlik ve farklılıklarını söyler.</p> <p>5.2.1.5. Geometrik cisimleri modeller üstünde ayırt eder.</p> <p>5.2.1.6. Gösterilen geometrik cismin adını söyler.</p>	<p>Hedef davranış 5.2.1.3. için kullanılacak nesnel geometrik cisimlerden (prizma, küre vb.) seçilmelidir. Geometrik cisimler adlandırılmadan, kutu, birim küp, pet şişe, kamp çadırı, pinpon topları gibi nesnelere sınıflama yapılacak özellikleri (yuvarlak, köşeli, üstünde dikdörtgen olan vb.) listelenmeli ve buna göre sınıflandırmalar yapılmalıdır. Günlük hayattan geometrik cisim şeklindeki nesnelere yüzleri inceleyerek geometrik şekillerle ilişkilendirme çalışmaları yapılmalıdır.</p>
	<p>Düzey 3</p> <p>5.2.1.7. Geometrik cisimlerin yüzlerini, köşelerini, ayrıtlarını söyler.</p> <p>5.2.1.8. Küp, kare prizma ve dikdörtgen prizmanın benzerlik ve farklılıklarını söyler.</p> <p>5.2.1.9. Cetvel kullanarak kare, dikdörtgen ve üçgen çizer.</p> <p>5.2.1.10. Kare ve dikdörtgen üzerinde köşegenleri gösterir.</p> <p>5.2.1.11. Şekillerin kenar sayılarına göre isimlendirildiklerini söyler.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.2.1.12. Üçgen, kare ve dikdörtgenin kenar ve köşelerini isimlendirir.</p> <p>5.2.1.13. Kare ve dikdörtgenin kenar özelliklerini söyler.</p> <p>5.2.1.14. Üçgenleri kenar uzunluklarına göre sınıflandırır.</p> <p>5.2.1.15. Açınımı verilen küpü oluşturur.</p>	<p>Hedef davranış 5.2.1.5. ve 5.2.1.6. çalışılırken geometrik cisimler olarak kare prizma, dikdörtgen prizma, üçgen prizma, silindirik küre ve küp üzerinde çalışılmalıdır. Geometrik cisim ve şekillerin yön, konum veya büyüklükleri değiştiğinde biçimsel özelliklerinin değişmediği öğretimde vurgulanmalıdır.</p> <p>Düzey 2’de ele alınan geometrik cisimlere ek olarak Düzey 3’te koni üzerinde de çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.2.1.7. için öncelikle bireye “yüz”, “köşe” ve “ayrıtlar” kavramları modeller üzerinde gösterilerek açıklanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.2.1.7.’nin öğretiminde bireyin söylemesi beklenmelidir. Ancak söyleme becerilerine sahip olamayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.2.1.8. için geometrik şekiller köşe, yüz ve ayrıtlar özellikleri bakımından karşılaştırılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.2.1.10. için üçgenin köşegeni olmadığı vurgulanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.2.1.12. için dörtgen, beşgen, altıgen ve sekizgen tanımlanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.2.1.14. için örneğin bir üçgenin kenar ve köşelerini A kenarı, A köşesi şeklinde isimlendirme çalışmaları yapılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.2.2. Uzamsal ilişkileri ifade eder.</p>	<p>Düzey 1 5.2.2.1. Uzamsal (durum, yer, yön) ilişkileri söyler.</p> <p>Düzey 2 5.2.2.2. Yer, yön ve hareket belirtmek için matematiksel dili kullanır.</p> <p>5.2.2.3. Çevresindeki simetrik şekilleri ayırt eder.</p> <p>5.2.2.4. Verilen simetrik şekli iki eş parçaya ayırarak şekilde simetri doğrusu çizer.</p> <p>Düzey 3 5.2.2.5. Birden fazla simetri doğrusuna sahip şekiller üzerinde simetri doğruları çizer.</p> <p>5.2.2.6. Bir parçası verilen simetrik şekli yatay ya da dikey simetri doğrusuna göre çizerek tamamlar.</p> <p>Düzey 4 5.2.2.7. Ayna simetrisi verilen şekiller üzerinde simetri doğrusu çizer.</p> <p>5.2.2.8. Verilen şeklin doğruya göre simetrisini çizer.</p>	<p>Hedef davranış 5.2.2.1. için bir nesnenin bir başka nesneye göre yer veya yönü (altında-üstünde, etrafında-solda-sağda-arada-önde-arkada, yuksekte-alçakta, uzakta-yakında, içinde-dışında) çalşılmalıdır. Günlük hayat durumlarında kullanılmasına yönelik çalşımlar yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.2.2.2. için basit bir kroki, harita ya da okul planı gibi mekânsal planlar üzerinde çalşılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.2.2.4. çalşıırken verilen şekle göre çizilen simetri doğrusu yatay ya da dikey olabilir. Verilen şekil birden fazla simetri doğrusuna sahip olsa da bireyin bir tane simetri doğrusu çizmesi yeterlidir. Birden fazla simetri doğrusu olabileceği, bir üst düzeyde çalşılmalıdır.</p>

Bölüm 5.2. Geometri

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.2.3. Geometrik örüntüler oluşturur.</p>	<p>Düzyey 1</p> <p>5.2.3.1. En çok üç ögesi olan örüntüyü geometrik cisim ya da şekillerle oluşturur.</p> <p>5.2.3.2. Geometrik şekiller veya geometrik cisim benzeyen nesnelere oluşan bir örüntüdeki kuralı söyler.</p> <p>5.2.3.3. Örüntüde eksik bırakılan öğeleri belirleyerek örüntüyü tamamlar.</p> <p>Düzyey 2</p> <p>5.2.3.4. Tekrarlayan bir geometrik örüntüde eksik bırakılan öğeleri belirleyerek örüntüyü tamamlar.</p> <p>5.2.3.5. Bir geometrik örüntüdeki ilişkiyi kullanarak farklı malzemelerle aynı ilişkiye sahip yeni örüntüler oluşturur.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>5.2.3.6. Şekil modelleri kullanarak noktalı ya da kareli kâğıt üzerine belirli bir örüntüye sahip desen çizer.</p>	<p>Hedef davranış 5.2.3.4. için en çok dört ögeli örüntüler üzerinde çalışılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.2.4. Geometride temel kavramları ayırt eder.</p>	<p>Düzey 3</p> <p>5.2.4.1. Noktayı sembolle göstererek adlandırır.</p> <p>5.2.4.2. Doğruyu, ışını ve açığı söyler.</p> <p>5.2.4.3. Çizgi modelleri ile dikey ve eğik konumlu doğru parçaları oluşturur.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.2.4.4. Düzlemi söyler.</p> <p>5.2.4.5. Açığı isimlendirerek sembollerle gösterir.</p> <p>5.2.4.6. Açıkları standart açı ölçme araçlarıyla ölçerek dar, dik, geniş ve doğru açı olarak belirler.</p> <p>5.2.4.7. Standart açı ölçme araçları kullanarak ölçüsü verilen açığı oluşturur.</p>	<p>Hedef davranış 5.2.4.2. çalışılırken çevreden örnekler verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.2.4.2. ve 5.2.4.4.ün öğretiminde bireyin söylemesi beklenmelidir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.2.4.6. ve 5.2.4.7. için açı ölçmeye yarayan araçların (iletki, gönye vb.) yardımıyla açının, bir ışının başlangıç noktası etrafında döndürülmesi ile oluştuğu fark ettirilmelidir.</p>
<p>5.3.1. Uzunluk ölçer.</p>	<p>Düzey 1</p> <p>5.3.1.1. Nesnelere uzunlukları yönünden karşılaştırır.</p> <p>5.3.1.2. Nesnelere uzunlukları yönünden sıralar.</p> <p>5.3.1.3. Bir uzunluğu ölçmek için standart olmayan uygun ölçme aracını seçer.</p> <p>5.3.1.4. Bir uzunluğu ölçmek için standart olmayan uygun ölçme aracı ile ölçme yapar.</p> <p>5.3.1.5. Standart olmayan uzunluk birimlerinin kullandığı problemleri çözer.</p>	<p>ÖNEMLİ: Ölçme bölümünde ilgili dört işlem ve problem çözümlerinde düzeye göre Sayılar ve İşlemler bölümünde dikkate alınan sınırlılıklar içinde kalmalıdır.</p> <p>Karşılaştırma çalışması yapılırken “daha uzun” ve “daha kısa” gibi ifadeler kullanılmalıdır. Beş nesneyi geçmeyen nesnelere ve nesne resimleri sıralanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.3.1.7. için metre ve santimetre ile sınırlı kalınır. Uzunlukları ölçmek için standart araçlar kullanılabilirken metre ve santimetre cinsinden ölçümler yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.3.1.11. için renkli şeritler kullanılarak birim tekrarının da görülebileceği modeller oluşturulmalıdır. Sayı doğrusu temel özellikleriyle tanıtarak etkinliklerde kullanılmaları ve cenvelle ilişkilendirilmelidir.</p>

Bölüm 5.2. Geometri

Bölüm 5.3. Ölçme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzyey 2</p> <p>5.3.1.6. Standart olmayan birimin iki ve dörde bölünmüş parçalarıyla (örneğin bir kalemle, sonra yarısıyla) tekrarlı ölçümler yapar.</p> <p>5.3.1.7. Standart uzunluk ölçme birimlerini söyler.</p> <p>5.3.1.8. Standart uzunluk ölçme birimlerinin kullanım yerlerini söyler.</p> <p>5.3.1.9. Standart uzunluk ölçme birimleri ile ölçüm yaparak sonucunu söyler.</p> <p>5.3.1.10. Uzunlukları standart ölçü birimleri ile tahmin eder.</p> <p>5.3.1.11. Tahmin ettiği uzunluk ile ölçüm sonucunu karşılaştırır.</p> <p>5.3.1.12. Standart olan veya olmayan uzunluk ölçme birimleriyle uzunluk modelleri oluşturur.</p> <p>5.3.1.13. Standart uzunluk birimlerinin kullandığı problemleri çözer.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>5.3.1.14. Bir metre, yarım metre, 10 cm ve 5 cm için standart olmayan ölçme oluşturur.</p> <p>5.3.1.15. Bir metre, yarım metre, 10 cm ve 5 cm için oluşturduğu standart olmayan ölçme araçlarını kullanarak ölçme yapar.</p> <p>5.3.1.16. Standart uzunluk ölçme birimlerini ilişkilendirir ve birbiri cinsinden yazar.</p>	

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.3.2. Çevre uzunluklarını ölçer.	<p>5.3.1.17. Standart ölçü birimlerinden metre ve santimetre ile ilgili en çok iki işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.3.1.18. Standart uzunluk ölçmenin en küçük biriminin milimetre olduğunu söyler.</p> <p>5.3.1.19. Standart uzunluk ölçmenin en küçük birimi milimetrenin kullanım yerlerini söyler.</p> <p>5.3.1.20. Standart uzunluk ölçme birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>5.3.1.21. Doğrudan ölçebileceği uzunluklar için uygun bir birime göre tahminlerde bulunur.</p> <p>5.3.1.22. Standart ölçü birimlerinin kullandığı problemleri çözer.</p>	
5.3.2. Çevre uzunluklarını ölçer.	<p>Düzey 3</p> <p>5.3.2.1. Nesnelerin çevrelerini gösterir.</p> <p>5.3.2.2. Şekillerin çevre uzunluğunu standart olmayan ve standart birimlerden yararlanarak ölçer.</p> <p>5.3.2.3. Şekillerin çevre uzunluğunu hesaplar.</p> <p>5.3.2.4. Şekillerin çevre uzunlukları ile ilgili problemleri çözer.</p>	<p>Hedef 5.3.2. kapsamında çevre hesaplamalarında geometri tahtası, noktalı veya kareli kâğıt kullanılmalıdır.</p> <p>Hedef 5.3.2. kapsamında geometri tahtasında, noktalı veya kareli kâğıtta verilmiş olan kare, dikdörtgen veya bunların birleşiminden oluşturulan şekillerin çevre uzunlukları hesaplatılmalıdır. Çemberin çevresine yer verilmemelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.3.2.1. kapsamında önce standart olmayan birimlerle çalışılmalıdır.</p>

Bölüm 5.3. Ölçme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzyey 4</p> <p>5.3.2.5. Kare ve dikdörtgenin çevre uzunlukları ile kenar uzunluklarını ilişkilendirir.</p> <p>5.3.2.6. Aynı çevre uzunluğuna sahip farklı geometrik şekiller oluşturur.</p> <p>5.3.2.7. Şekillerin çevre uzunluklarını hesaplamaya ilgili problemleri çözer.</p> <p>5.3.2.8. Şekillerin çevre uzunluklarını hesaplamaya ilgili problemleri kurar.</p>	<p>Hedef davranış 5.3.2.5. için</p> <p>a. Çevre ve bir kenar uzunluğu verilen dikdörtgenin veya çevre uzunluğu verilen karenin bir kenarının uzunluğunu bulma etkinlikleriyle çevre ve kenar uzunluklarının ilişkileri incelenmelidir.</p> <p>b. Bir karenin çevre uzunluğunun, bir kenarının uzunluğunun dört katı olduğu buldurulmalıdır.</p> <p>c. Bu tür çalışmalarda kareli ya da noktalı kâğıt kullanılarak (birim sayısıyla ilişkilendirme yapılarak) çalışmalara yer verilmelidir.</p>
5.3.3. Alan uzunluklarını ölçer.	<p>Düzyey 3</p> <p>5.3.3.1. Şekillerin alanını standart olmayan uygun malzeme ile kaplayarak ölçer.</p> <p>5.3.3.2. Belirli bir alanı, standart olmayan alan ölçme birimleriyle tahmin eder.</p> <p>Düzyey 4</p> <p>5.3.3.3. Şekillerin alanlarının, bu alanı kaplayan birim karelerin sayısı olduğunu söyler.</p> <p>5.3.3.4. Kare ve dikdörtgenin alanını toplama ve çarpma işlemleri ile ilişkilendirir.</p>	<p>Hedef davranış 5.3.3.1. için</p> <p>a. Kaplama malzemesi olarak eş büyüklükte renkli kâğıt, plastik vb. malzeme kullanılabilir. Kaplanacak yüzeyin tek parça olmasına özellikle dikkat edilmelidir.</p> <p>b. Alan ölçmede birim sayısı ve birim tekrarının önemi vurgulanmalıdır.</p> <p>c. Bireylerin birim sayısını sayarak söylemelerine yönelik çalışmalara yer verilmelidir.</p> <p>d. İki farklı şekil aynı türden standart olmayan birimlerle kaplanarak ölçülmesi ve alanlarının karşılaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.3.3.4.te;</p> <p>a. Kare ve dikdörtgenin alanları birim kareleri sayılarak hesaplanmalıdır.</p> <p>b. Sayma, tekrarlı toplama ve çarpma işlemleri yapılarak alan hesaplamaları yapılmalıdır.</p> <p>c. Bu çalışmalar yapılırken satır-sütun ilişkisinden yararlanılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.3.4. Para ile ilgili kavramları ayırt eder.</p>	<p>Düzey 1 5.3.4.1. 1, 5, 10, 25, 50 kuruş ve 1, 5, 10, 20, 50 TL değerindeki paraları ayırt eder.</p> <p>Düzey 2 5.3.4.2. Kuruş ve lirayı ilişkilendirir.</p> <p>5.3.4.3. Değeri 100 lirayı geçmeyecek biçimde farklı miktarlardaki paraları büyüklük-küçüklük bakımından karşılaştırır.</p> <p>5.3.4.4. Paralar ile ilgili problemleri çözer.</p> <p>Düzey 3 5.3.4.5. Kuruş ve lirayı ilişkilendirir.</p> <p>5.3.4.6. Paralar ile ilgili problemleri çözer.</p> <p>5.3.4.7. Paralar ile ilgili problemler kurar.</p>	<p>Hedef davranış 5.3.4.2. için değeri 100 lirayı geçmeyecek şekilde işlem yapılır.</p> <p>Hedef davranış 5.3.4.2. için</p> <p>a. On tane 10 kuruşun, dört tane 25 kuruşun, iki tane 50 kuruşun 1 lira ettiği şeklinde örneklandırilmelidir.</p> <p>b. Ondalık gösterimlere yer verilmemelidir.</p> <p>c. 100 ve 200 TL tanıtılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.3.4.5. için 325 kuruş, 3 lira 25 kuruş şeklinde örneklere yer verilmelidir. Ondalık gösterime yer verilmemelidir.</p>
<p>5.3.5. Zaman ile ilgili kavramları ayırt eder.</p>	<p>Düzey 1 5.3.5.1. Tam saatleri okur.</p> <p>5.3.5.2. Yarım saatleri okur.</p> <p>5.3.5.3. Takvim üzerinde günü, haftayı ve ayı belirtir.</p> <p>5.3.5.4. Belirli olayları ve durumları referans alarak zamansal sıralamalar yapar.</p>	<p>Hedef davranış 5.3.5.4. için “önce/sonra”, “ilk/son”, “bugün/dün/yarın”, “sabah/öğle/akşam”, “gece/gündüz” kelimeleri kullanılmaktadır.</p> <p>Düzey 2 için zaman ölçme birimleri dakika-saat, saat-gün, gün-hafta, gün-hafta-ay, ay-mevsim, mevsim-yıldır.</p> <p>Düzey 3 için zaman ölçme birimleri yıl-hafta, yıl-gün, dakika-saniye, ay-hafta-gündür.</p> <p>Düzey 4 için zaman ölçme birimleri saat-dakika, dakika-saniye, yıl-ay-hafta, ay-hafta-gündür.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzyey 2</p> <p>5.3.5.5. Çeyrek saatleri okur.</p> <p>5.3.5.6. Zaman ölçme birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>5.3.5.7. Zaman ölçme birimleriyle ilgili problemleri çözer.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>5.3.5.8. Zamana dakika ve saat cinsinden söyler.</p> <p>5.3.5.9. Zaman ölçme birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>5.3.5.10. Olayların oluş sürelerini karşılaştırır.</p> <p>5.3.5.11. Zaman ölçme birimlerinin kullanıldığı problemleri çözer.</p> <p>Düzyey 4</p> <p>5.3.5.12. Zaman ölçme birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>5.3.5.13. Zaman ölçme birimlerinin kullanıldığı problemleri çözer.</p> <p>5.3.5.14. Zaman ölçme birimlerinin kullanıldığı problemler kurar.</p>	<p>Hedef davranış 5.3.5.6. ve 5.3.5.9.da zaman ölçme birimleri arasında dönüştürme işlemlerine girilmemelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.3.5.8.in öğretiminde bireyin zamanı dakika ve saat cinsinden söylemesinin yanı sıra okuması ve yazması da beklenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.3.5.12. için</p> <p>a. Saat-dakika, dakika-saniye arasındaki dönüştürmeler yaptırılmıdır.</p> <p>b. Yıl-ay-hafta, ay-hafta-gün arasındaki dönüştürmeler yaptırılmıdır.</p> <p>c. Dönüştürme yapılırken artık yıl konusuna da değinilmelidir.</p>
5.3.6. Tartma ile ilgili kavramları ayırt eder.	<p>Düzyey 1</p> <p>5.3.6.1. Nesneleri kütleleri yönünden karşılaştırır.</p> <p>5.3.6.2. Nesneleri kütleleri yönünden sıralar.</p>	

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzey 2</p> <p>5.3.6.3. Nesneleri standart araçlar kullanarak kilogram cinsinden tartarak karşılaştırır.</p> <p>5.3.6.4. Kütle ölçme birimiyle ilgili problemleri çözer.</p> <p>Düzey 3</p> <p>5.3.6.5. Nesneleri gram/kilogram cinsinden ölçer.</p> <p>5.3.6.6. Bir nesnenin kütlemini tahmin eder.</p> <p>5.3.6.7. Ölçme yaparak tahmin ettiği kütlelerin doğruluğunu kontrol eder.</p> <p>5.3.6.8. Kilogramla/gramla ilgili problemleri çözer.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.3.6.9. Yarım ve çeyrek kilogramı gram cinsinden ifade eder.</p> <p>5.3.6.10. Kilogram ve gramı kütle ölçerken birlikte kullanır.</p> <p>5.3.6.11. Ton ve miligramın kullandığı yerleri söyler.</p> <p>5.3.6.12. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-mili gram birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>5.3.6.13. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-mili gramı birbirine dönüştürür.</p>	<p>Hedef davranış 5.3.6.1. için önce iki nesne karşılaştırılır. “Daha ağır”, “daha hafif”, “en ağır”, “en hafif” gibi ifadeler kullanılarak karşılaştırma sonuçlarının ifade edilmesi sağlanır. En az üç nesnenin kütlelerine göre sıralaması yaptırılarak aralarındaki ilişki yorumlatılır. “En ağır”, “en hafif”, gibi ifadeler kullanılır.</p> <p>Hedef davranış 5.3.6.1. için “daha ağır”, “daha hafif”, “en ağır”, “en hafif” gibi ifadeler kullanılmamalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.3.6.7.de dönüştürme gerektiren problemlere yer verilmemelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.3.6.10. için tonun ve miligramın kısaltma kullandığını gösterimine yer verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.3.6.11. için ondalık gösterim gerektirmeyen dönüştürmeler yapılmalıdır.</p>

Bölüm 5.3. Ölçme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.3.7. Sıvıları ölçer.	<p>5.3.6.14. Ton, kilogram, gram ve miligram ile ilgili problemleri çözer.</p> <p>5.3.6.15. Ton, kilogram, gram ve miligram ile ilgili problemler kurar.</p>	
	<p>Düzey 1</p> <p>5.3.7.1. Standart olmayan birimleri kullanarak sıvıları ölçer.</p> <p>5.3.7.2. En az üç özdeş kaptaki sıvı miktarını karşılaştırır.</p> <p>5.3.7.3. En az üç özdeş kaptaki sıvı miktarını sıralar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>5.3.7.4. Standart olmayan sıvı ölçme birimlerini kullanarak sıvıların miktarını ölçerek karşılaştırır.</p> <p>5.3.7.5. Standart olmayan sıvı ölçme birimleriyle ilgili problemleri çözer.</p> <p>Düzey 3</p> <p>5.3.7.6. Standart sıvı ölçme araç ve birimlerinin gerekliliğini açıklayarak litre veya yarım litre birimleriyle ölçmeler yapar.</p> <p>5.3.7.7. Bir kaptaki sıvının miktarını litre ve yarım litre birimleriyle tahmin eder.</p> <p>5.3.7.8. Ölçme yaparak tahmin ettiği sıvının miktarının doğruluğunu kontrol eder.</p> <p>5.3.7.9. Litre ile ilgili problemleri çözer.</p>	<p>Hedef davranış 5.3.7.2. için karşılaştırma çalışmaları yaparken “Dolu/boş”, “daha çok/daha az”, “yarısı dolu” gibi ifadeler kullanılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
Bölüm 5.3. Ölçme	<p>Düzyey 4</p> <p>5.3.7.10. Mililitrenin kullanım alanlarını söyler.</p> <p>5.3.7.11. Litre ile mililitreyi ilişkilendiren bir birime dönüştürür.</p> <p>5.3.7.12. Litre ve mililitreyi miktar belirtmek için bir arada kullanır.</p> <p>5.3.7.13. Bir kaptaki sıvının miktarını litre/mililitre birimleriyle tahmin eder.</p> <p>5.3.7.14. Tahmin ettiği sıvının miktarını ölçme yaparak kontrol eder.</p> <p>5.3.7.15. Litre ve mililitre ile ilgili problemleri çözer.</p> <p>5.3.7.16. Litre ve mililitre ile ilgili problemler kurar.</p>	
Bölüm 5.4. Veri İşleme	<p>5.4.1. Basit tabloları, grafikleri inceleyerek yorum ve tahminlerde bulunur.</p> <p>Düzyey 1</p> <p>5.4.1.1. Sembol, rakam kullanılarak oluşturulmuş basit tabloları okur.</p> <p>5.4.1.2. En çok iki veri grubuna sahip basit tabloları okur.</p> <p>Düzyey 2</p> <p>5.4.1.3. Oluşturduğu en çok iki veri grubuna sahip basit tablolarla ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>5.4.1.4. Şekil ve nesne grafiğinde gösterilen bilgileri açıklayarak grafikten çetele-ye/sıklık tablosuna dönüşümler yapar.</p>	<p>Hedef 5.4.1. için tabloları okumada verilerin farklı bölümlerinin karşılaştırılması sağlanmalıdır. Tablo okuma, tabloyu yorumlamayı da içermelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.4.1.1. ve 5.4.1.2. için tablo okuma çalışmalarında bireylerin sıkça karşılaştıkları günlük beslenme, davranış, kural, etkinlik tablosu gibi tablolar kullanılmalıdır. Özellikle nesnelere ve nesne resimleri kullanılmalıdır. *Sembol (yıldız, gülen yüz vb.) tercih edilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.4.1.1. ve 5.4.1.2. için veriler 1-20 sayıları ile sınırlandırılmalıdır.</p>

Bölüm 5.4. Veri İşleme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.4.2. Çetele, sıklık tablosu, nesne, şekil ve sütun grafiği oluşturur	<p>5.4.1.5. En çok üç veri grubuna sahip basit tabloları okur.</p> <p>Düzey 4</p> <p>5.4.1.6. Sütun grafiğini inceleyerek yorum ve tahminlerde bulunur.</p> <p>Düzey 1</p> <p>5.4.2.1. Resimli davranış/etkinlik tablolarını sembol kullanarak doldurur.</p> <p>5.4.2.2. Resimli davranış/etkinlik tablolarını rakam kullanarak doldurur.</p> <p>Düzey 2</p> <p>5.4.2.3. Herhangi bir problem ya da bir konuda sorular sorarak veri toplar, sınıflandırır, ağaç şeması, çetele veya sıklık tablosu şeklinde düzenler.</p> <p>5.4.2.4. Oluşturduğu en çok iki veri grubuna sahip ağaç şeması, çetele, sıklık tablosu ile ilgili sorulara sorulara cevap verir.</p> <p>5.4.2.5. Herhangi bir problem ya da bir konuda sorular sorarak veri toplar, sınıflandırır, nesne ve şekil grafiği oluşturur.</p> <p>5.4.2.6. Oluşturduğu en çok iki veri grubuna sahip nesne ve şekil grafiği ile ilgili sorulara sorulara cevap verir.</p>	<p>Hedef 5.4.2. düzey 1 için</p> <p>a. Tablo oluşturma çalışmalarında bireylerin sıkça karşılaştıkları günlük beslenme, davranış, kural, etkinlik tablosu gibi tablolar kullanılmalıdır.</p> <p>b. Öncelikle nesnelere ve nesne resimleri kullanılmalıdır.*Sembol (yıldız, gülen yüz vb.) kullanılmalıdır.</p> <p>c. Veriler 1-20 sayıları ile sınırlandırılmalıdır.</p> <p>d. Tablo en çok iki veri grubuna ait olmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.4.2.1. ve 5.4.2.2. için iki veya daha fazla özellik kullanılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.4.2.6. için grafik oluştururken verinin en çok dört kategoride organize edilebilir olmasına ve her veri için bir nesne kullanılmasına, nesnelere yan yana veya üst üste gelmesine dikkat edilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.4.2.9. için nesne veya şekil grafiğinden yararlanılmalıdır. Çetele ve sıklık tabloları da kullanılabilir.5.4.3. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafiklerle gösterilen bilgileri kullanarak günlük hayatla ilgili problemleri çözer.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.4.3. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafiklerle gösterilen bilgileri kullanarak günlük hayatla ilgili problemleri çözer.</p>	<p>Düzey 4 5.4.2.7. Herhangi bir problem ya da bir konuda sorular sorarak topladığı verilere uygun sütun grafiği oluşturur. 5.4.2.8. Elde ettiği veriyi sunmak amacıyla farklı gösterimler kullanır. 5.4.2.9. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafiklere göre tahminlerde bulunur.</p>	
<p>5.4.3. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafiklerle gösterilen bilgileri kullanarak günlük hayatla ilgili problemleri çözer.</p>	<p>Düzey 3 5.4.3.1. Verilen grafikleri kullanarak toplama/çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer. 5.4.3.2. Problemden verilen bilgileri kullanarak grafik oluşturur. 5.4.3.3. Oluşturduğu grafikleri kullanarak toplama/çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer. 5.4.3.4. Grafiklerden yararlanarak toplama/çıkarma işlemleri gerektiren problemleri çözer.</p> <p>Düzey 4 5.4.3.5. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafikleri problem çözümünde kullanır.</p>	<p>Hedef 5.4.3. için problemlerde bireyler “Ne kadar fazla?” “Ne kadar az?” gibi soruları cevaplamalıdır. Grafikler en çok dört veri grubuna ait olmalıdır.</p>

Bölüm 5.4. Veri İşleme

MATEMATİK MODÜLÜ HEDEF DAVRANIŞ YATAY-DİKEY SIRALAMA TABLOSU

HEDEF DAVRANIŞLAR

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.1.1. Ritmik sayar.	5.1.1.1. 0'dan 100'e kadar ileri doğru birer ritmik sayar. 5.1.1.2. 1-20 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru birer ritmik sayar. 5.1.1.3. 0'dan 100'e kadar ileri doğru onar ritmik sayar. 5.1.1.4. 0'dan 100'e kadar ileri doğru beşer ritmik sayar. 5.1.1.5. 20'ye kadar ileri doğru ikişer ritmik sayar. 5.1.1.6. 20'den başlayarak geriye doğru birer ritmik sayar. 5.1.1.7. 20'den başlayarak geriye doğru ikişer ritmik sayar.	5.1.1.8. 100'den geriye doğru ikişer ritmik sayar. 5.1.1.9. 0'dan 30'a kadar ileri doğru üçer ritmik sayar. 5.1.1.10. 30'dan 0'a kadar geriye doğru üçer ritmik sayar. 5.1.1.11. 0'dan 40'a kadar ileri doğru dörder ritmik sayar. 5.1.1.12. 40'tan 0'a kadar geriye doğru dörder ritmik sayar. 5.1.1.13. 1-30 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru üçer ritmik sayar. 5.1.1.14. 1-30 arası verilen bir sayıdan başlayarak geriye doğru üçer ritmik sayar. 5.1.1.15. 1-40 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru dörder ritmik sayar. 5.1.1.16. 1-40 arası verilen bir sayıdan başlayarak geriye doğru dörder ritmik sayar.	5.1.1.17. 0'dan 60'a kadar ileri doğru altışar ritmik sayar. 5.1.1.18. 0'dan 70'e kadar ileri doğru yedişer ritmik sayar. 5.1.1.19. 0'dan 80'e kadar ileri doğru sekizer ritmik sayar. 5.1.1.20. 0'dan 90'a kadar ileri doğru dokuzar ritmik sayar. 5.1.1.21. 100'den 1000'e kadar ileri doğru yüzler ritmik sayar. 5.1.1.22. 1000'den geriye doğru yüzler ritmik sayar. 5.1.1.23. 1-1000 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru onar ritmik sayar. 5.1.1.24. 1-1000 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru yüzler ritmik sayar.	5.1.1.25. 10.000'e kadar biner ritmik sayar.

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.1.2. Nesneleri/ nesne resimlerini sayar.	5.1.2.1. Yan yana sıralı olan 1-20 arası sayıda nesneyi/nesne resmini birer birer sayar. 5.1.2.2. Karışık olarak sıralanmış 1-20 arası sayıda nesneyi/nesne resmini birer birer sayar.	5.1.2.3. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini birer birer sayar. 5.1.2.4. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini onar onar sayar. 5.1.2.5. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini beşer beşer sayar. 5.1.2.6. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini ikişer ikişer sayar. 5.1.2.7. Nesne sayısı 30'a kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini üçer üçer sayar. 5.1.2.8. Nesne sayısı 40'a kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini dörder dörder sayar.		
5.1.3. 100'e kadar bir sayıya karşılık gelen çokluğu tane olarak ifade eder.	5.1.3.1. 1-20 arası bir grup nesneyi sayarak sayısını söyler. 5.1.3.2. Resimdeki 1-20 arası bir grup nesneyi sayarak sayısını söyler.	5.1.3.4. Resimdeki 20-100 arası bir grup nesneyi sayarak sayısını söyler.		

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.1.4. Doğal sayıları yazar.	<p>5.1.3.3. 1-20 arası bir grup nesne içinden istenilen sayıda nesneyi sayarak ayırır.</p> <p>5.1.4.1. Aynı cins 10 varlıktan oluşan çokluğun bir deste olduğunu söyler.</p> <p>5.1.4.2. Aynı cins 12 varlıktan oluşan çokluğun bir düzine olduğunu söyler.</p> <p>5.1.4.3. 10-20 arasında olan bir grup nesneyi/ nesne resmini (10 ve 20 dâhil) onluk ve birliklerine ayırır.</p> <p>5.1.4.4. 10-20 arasında olan bir grup nesnenin/ nesne resminin onluk ve birlik sayısını söyler.</p> <p>5.1.4.5. Onluk ve birliklerine ayırdığı 10-20 arasındaki nesne grubuna karşılık gelen sayıyı yazar.</p> <p>5.1.4.6. Onluk ve birliklerine ayırdığı 10-20 arasındaki nesne grubuna karşılık gelen sayıyı okur.</p> <p>5.1.4.7. 1-20 arası sayıları okur.</p> <p>5.1.4.8. Söylenen 1-20 arası bir sayıyı rakamla yazar.</p>	<p>5.1.4.9. Nesne sayısı 100'den az olan bir çokluğun model kullanarak onluk ve birliklerine ayırır.</p> <p>5.1.4.10. Onluk ve birlik gruplarına ayırdığı çokluğun onluk ve birlik sayısını söyler.</p> <p>5.1.4.11. Onluk ve birliklerine ayırdığı 20-100 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı yazar.</p> <p>5.1.4.12. Onluk ve birliklerine ayırdığı 20-100 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı okur.</p> <p>5.1.4.13. İki basamaklı doğal sayıları okur.</p> <p>5.1.4.14. Söylenen iki basamaklı doğal sayıları rakamla yazar.</p>	<p>5.1.4.15. Nesne sayısı 100-1000 olan bir çokluğun model kullanarak yüzlük, onluk ve birliklerine ayırır.</p> <p>5.1.4.16. Yüzlük, onluk ve birliklerine ayırdığı çokluğun yüzlük, onluk ve birlik sayısını söyler.</p> <p>5.1.4.17. Yüzlük, onluk ve birliklerine ayırdığı 100-1000 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı yazar.</p> <p>5.1.4.18. Yüzlük, onluk ve birliklerine ayırdığı 100-1000 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı okur.</p> <p>5.1.4.19. Üç basamaklı doğal sayıları okur.</p> <p>5.1.4.20. Söylenen üç basamaklı doğal sayıları rakamla yazar.</p>	<p>5.1.4.21. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıları okur.</p> <p>5.1.4.22. Söylenen 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıları rakamla yazar.</p>

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.1.5. Doğal sayıların basamak ve basamak değerlerini yazar.		5.1.5.1. 100'den küçük doğal sayıların basamak adlarını modeller üzerinde yazar. 5.1.5.2. 100'den küçük doğal sayıların basamak değerlerini yazar.	5.1.5.3. Üç basamaklı sayıların basamak adlarını modeller üzerinde yazar. 5.1.5.4. Üç basamaklı sayıların basamak değerlerini modeller üzerinde yazar.	5.1.5.5. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıların basamak adlarını yazar. 5.1.5.6. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıların basamak değerlerini yazar. 5.1.5.7. 4, 5 ve 6 basamaklı sayıların bölüklerini ayırır. 5.1.5.8. 4, 5 ve 6 basamaklı sayıların çözümler.
5.1.6. Doğal sayıların sıralarını.	5.1.6.1. 1'den 20'ye kadar sayıları sıralı bir şekilde yazar. 5.1.6.2. 1-20 arası verilen bir sayıdan sonra gelen sayıyı yazar. 5.1.6.3. 1-20 arası verilen bir sayıdan önce gelen sayıyı yazar. 5.1.6.4. Karışık sırada verilen 1'den 20'ye kadar olan sayıları sayma sırasına göre sıralar. 5.1.6.5. 1'den 20'ye kadar verilen sayı dizisinde eksik bırakılan sayı/sayıları yazar.	5.1.6.6. 1-100 arası verilen bir sayıdan sonra gelen sayıyı yazar. 5.1.6.7. 1-100 arası verilen bir sayıdan önce gelen sayıyı yazar. 5.1.6.8. 1-100 arasında karışık sırada verilen en çok 4 doğal sayıyı sayma sırasına göre sıralar. 5.1.6.9. 100'den küçük doğal sayıların oluşturulmuş bir sayı dizisinde eksik bırakılan sayıların sıralarını yazar.		

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.1.7. İki nesne grubunu bire bir eşleyerek, grupların nesne sayılarını karşılaştırma yapar.	5.1.7.1. 1-20 arasında aynı sayıdaki iki nesne grubunu bire bir eşleyerek eşit olduğunu söyler. 5.1.7.2. 1-20 arasında farklı sayıdaki iki nesne grubunu bire bir eşleyerek bir nesne grubunun diğerinden daha az olduğunu söyler. 5.1.7.3. 1-20 arasında farklı sayıdaki iki nesne grubunu eşleyerek bir nesne grubunun diğerinden daha fazla olduğunu söyler.	5.1.8.4. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı karşılaştırarak büyük/en büyük olanı söyler. 5.1.8.5. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı karşılaştırarak küçük/en küçük olanı söyler. 5.1.8.6. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı büyükten küçüğe/küçükten büyüğe sıralar.	5.1.8.7. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı karşılaştırarak büyük/en büyük olanı söyler. 5.1.8.8. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı karşılaştırarak küçük/en küçük olanı söyler. 5.1.8.9. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı ">" ve "<" sembollerini kullanarak büyükten küçüğe/küçükten büyüğe sıralar.	5.1.8.10. En çok altı basamaklı doğal sayıları büyük/küçük sembolü kullanılarak sıralar.
5.1.8. Doğal sayıları karşılaştırır.	5.1.8.1. 10-20 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak iki sayının eşit olduğunu söyler. 5.1.8.2. 10-20 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak büyük olanı söyler. 5.1.8.3. 10-20 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak küçük olanı söyler.	5.1.8.4. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı karşılaştırarak büyük/en büyük olanı söyler. 5.1.8.5. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı karşılaştırarak küçük/en küçük olanı söyler. 5.1.8.6. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı büyükten küçüğe/küçükten büyüğe sıralar.	5.1.8.7. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı karşılaştırarak büyük/en büyük olanı söyler. 5.1.8.8. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı karşılaştırarak küçük/en küçük olanı söyler. 5.1.8.9. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı ">" ve "<" sembollerini kullanarak büyükten küçüğe/küçükten büyüğe sıralar.	5.1.8.10. En çok altı basamaklı doğal sayıları büyük/küçük sembolü kullanılarak sıralar.

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.1.9. Sayıları sıra bildirmek amacıyla kullanır.	5.1.9.1. Bir sıra dizisi içindeki nesnelerin/nesne resimlerinin sırasını söyler. 5.1.9.2. Bir sıra dizisi içinde sırası söylenen nesneyi/nesne resmini gösterir. 5.1.9.3. Sıra bildiren sayıyı okur. 5.1.9.4. Sıra bildiren sayıyı yazar.			
5.1.10. Belli bir kurala göre artan/azalan sayı örüntüsü oluşturur.		5.1.10.1. Aralarındaki fark sabit olan sayı örüntüsünün kuralını söyler. 5.1.10.2. Aralarındaki fark sabit olan sayı örüntüsünün eksik bırakılan ögesini yazar.	5.1.10.3. Aralarındaki fark sabit olan sayı örüntüsünü en çok 4 adım devam ettirir. 5.1.10.4. Belli bir kurala göre artan ya da azalan tek kurallı sayı örüntüsünü oluşturur.	5.1.10.5. Belli bir kurala göre artan ya da azalan çift kurallı sayı örüntüsünü oluşturur. 5.1.10.6. Çift kurala göre oluşturduğu sayı örüntüsünün kurallarını söyler.
5.1.11. Doğal sayıları en yakın olduğu onluğa/yüzlüğe/binliğe yuvarlar.		5.1.11.1. 100'den küçük bir doğal sayının yakın olduğu onluğa söyler. 5.1.11.2. 100'den küçük bir doğal sayıyı yakın olduğu onluğa yuvarlar.	5.1.11.3. Üç basamaklı bir doğal sayının yakın olduğu onluğa/yüzlüğe söyler. 5.1.11.4. Üç basamaklı bir doğal sayıyı yakın olduğu onluğa/yüzlüğe yuvarlar.	5.1.11.5. Dört basamaklı bir doğal sayının yakın olduğu onluğa/yüzlüğe/binliğe söyler. 5.1.11.6. Dört basamaklı bir doğal sayıyı yakın olduğu onluğa/yüzlüğe/binliğe yuvarlar.

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.1.12. Doğal sayıları tek ya da çift olmalarına göre ayırt eder.			5.1.12.1. Nesnelere/ nesne resimlerini gruplayarak nesne sayısının tek ya da çift olduğunu söyler. 5.1.12.2. Verilen sayıların tek ya da çift olduğunu söyler. 5.1.12.3. İki tek doğal sayının toplamının çift olduğunu söyler. 5.1.12.4. İki çift doğal sayının toplamının çift olduğunu söyler. 5.1.12.5. Tek ve çift iki doğal sayının toplamının tek olduğunu söyler.	
5.1.13. Sayıları Romen rakamlarıyla ifade eder.			5.1.13.1. 20'ye kadar olan Romen rakamlarını okur. 5.1.13.2. 20'ye kadar olan sayıları Romen rakamlarıyla yazır.	
5.1.14. Doğal sayılarla toplama işlemi yapar.	5.1.14.1. Nesne grubuna belirtilen sayı kadar nesne ekleyerek grubun sayısının arttığını/çoğaldığını söyler.	5.1.14.11. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayı ile eldesiz toplama işlemi yapar. 5.1.14.12. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayı ile eldeli toplama işlemi yapar.	5.1.14.17. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayı ile eldesiz toplama işlemi yapar.	5.1.14.23. En çok dört basamaklı sayılarla eldeli/eldesiz toplama işlemi yapar.

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
	<p>5.1.14.2. Toplamı 20'yi geçmeyen toplama işlemlerini gerçek nesnelere/nesne resimleriyle modelleyerek yapar.</p> <p>5.1.14.3. Toplamı 20'yi geçmeyen nesnelere/nesne resimleri ile gösterilen toplama işlemini sayılara dönüştürerek yapar.</p> <p>5.1.14.4. Eşittir sembolünü kullanır.</p> <p>5.1.14.5. Toplama işlemi sembolünü (+) kullanır.</p> <p>5.1.14.6. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılarla toplama işlemi yapar.</p> <p>5.1.14.7. Toplamı 20'yi geçmeyen üç tane bir basamaklı sayı ile toplama işlemi yapar.</p> <p>5.1.14.8. Toplama işleminde toplananların yerleri değiştiğinde toplamın değişmediğini söyler.</p> <p>5.1.14.9. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılarla yapılan toplama işleminde verilmeyen toplananı yazar.</p>	<p>5.1.14.13. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayının toplamında verilmeyen toplananı bulur.</p> <p>5.1.14.14. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayının toplamını tahmin eder.</p> <p>5.1.14.15. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayının toplamındaki tahminini işlem sonucuyla karşılaştırır.</p> <p>5.1.14.16. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayıyla zihinden toplama işlemi yapar.</p>	<p>5.1.14.18. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayı ile eldeli toplama işlemi yapar.</p> <p>5.1.14.19. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayının toplamında verilmeyen toplananı bulur.</p> <p>5.1.14.20. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayının toplamını tahmin eder.</p> <p>5.1.14.21. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayının toplamındaki tahminini işlem sonucuyla karşılaştırır.</p> <p>5.1.14.22. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayıyı zihinden toplar.</p>	<p>5.1.14.24. Toplamları en çok dört basamaklı olan iki sayının toplamını tahmin eder.</p> <p>5.1.14.25. Toplamları en çok dört basamaklı olan iki sayının toplamındaki tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>5.1.14.26. En çok dört basamaklı sayıları 100'ün katlarıyla zihinden toplar.</p>

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.1.15. Toplama işlemi gerektiren problemleri çözer.	5.1.14.10. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılar ile zihinden toplama işlemi yapar. 5.1.15.1. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılar ile bir toplama işlemi gerektiren problemleri çözer. 5.1.15.2. Verilenlere uygun, toplamı 20'yi geçmeyen sayılar ile bir toplama işlemi gerektiren problemler kurar.	5.1.15.3. Toplamı 100'ü geçmeyen sayılar ile en çok iki işlem gerektiren problemleri çözer. 5.1.15.4. Verilenlere uygun, toplamı 100'ü geçmeyen sayılar ile iki işlem gerektiren problemler kurar.	5.1.15.5. Toplamı 1000'i geçmeyen üç basamaklı sayılarla en çok üç işlem gerektiren problemleri çözer. 5.1.15.6. Verilenlere uygun, en çok iki işlem gerektiren problemler kurar.	5.1.15.7. En çok dört basamaklı sayılarla en çok dört işlem gerektiren problemleri çözer. 5.1.15.8. Verilenlere uygun, üç işlem gerektiren problemler kurar.
5.1.16. Doğal sayılarla çıkarma işlemi yapar.	5.1.16.1. Nesne grubundan belirtilen sayı kadar nesne çıkartarak grubun sayısının azaldığını/eksildiğini söyler. 5.1.16.2. 20'ye kadar olan sayılarla çıkarma işlemlerini gerçek nesnelere/nesne resimleriyle modelleyerek yapar. 5.1.16.3. 0-20 arasındaki nesnelere/nesne resimleri ile gösterilen çıkarma işlemini sayılara dönüştürerek yapar. 5.1.16.4. Çıkarma işlemi sembolünü (-) kullanır.	5.1.16.7. 100'e kadar olan sayılar ile onluk bozmadan çıkarma işlemi yapar. 5.1.16.8. 100'e kadar olan sayılar ile onluk bozarak çıkarma işlemi yapar. 5.1.16.9. 20'ye kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen eksileni bulur. 5.1.16.10. 20'ye kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen çıkkanı bulur.	5.1.16.14. En çok üç basamaklı sayılar ile onluk bozmadan çıkarma işlemi yapar. 5.1.16.15. En çok üç basamaklı sayılar ile onluk bozarak çıkarma işlemi yapar. 5.1.16.16. 100'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen eksileni bulur. 5.1.16.17. 100'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen çıkkanı bulur.	5.1.16.22. En çok dört basamaklı iki sayı ile onluk bozmadan çıkarma işlemi yapar. 5.1.16.23. En çok dört basamaklı iki sayı ile onluk bozarak çıkarma işlemi yapar. 5.1.16.24. En çok dört basamaklı sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen eksileni bulur. 5.1.16.25. 100'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen çıkkanı bulur.

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3	Düzey 4
		<p>5.1.18.2. Çarpma işleminin tekrarlı toplama işlemi olduğunu söyler.</p> <p>5.1.18.3. Nesnelar/nesne resimleri ile gösterilen çarpma işlemini sayılara dönüştürür.</p> <p>5.1.18.4. Çarpma işlemi sembolünü (x) kullanır.</p> <p>5.1.18.5. 10'a kadar olan sayıları 1, 2, 3, 4, 5 ve 10 ile çarpar.</p> <p>5.1.18.6. 5'e kadar (5 dâhil) çarpım tablosu oluşturur.</p>	<p>5.1.18.9. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılarla eldesiz çarpar.</p> <p>5.1.18.10. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılarla eldeli çarpar.</p> <p>5.1.18.11. İki basamaklı bir sayıyı iki basamaklı bir sayı ile çarpar.</p> <p>5.1.18.12. Üç basamaklı bir sayıyı bir basamaklı bir sayı ile çarpar.</p> <p>5.1.18.13. 10 ve 100 sayıları ile 1000'e kadar kısa yoldan çarpma işlemi yapar.</p> <p>5.1.18.14. Çarpma işleminde çarpanlardan biri artırıldığında veya azaltıldığında sonuçtaki değişiklikleri söyler.</p>	<p>5.1.18.16. Üç doğal sayı ile yapılan çarpma işleminde çarpanların yerinin değişmesinin, sonucu değiştirmediğini söyler.</p> <p>5.1.18.17. En çok üç basamaklı doğal sayıları; 10, 100 ve 1000'in en çok dokuz katı olan sayılarla kısa yoldan çarpar.</p> <p>5.1.18.18. En çok iki basamaklı doğal sayıları 5, 25 ve 50 ile kısa yoldan çarpar.</p> <p>5.1.18.19. En çok üç basamaklı sayıları 10, 100 ve 1000 ile zihinden çarpar.</p> <p>5.1.18.20. En çok iki basamaklı bir doğal sayı ile bir basamaklı bir doğal sayının çarpımını tahmin eder.</p> <p>5.1.18.21. En çok iki basamaklı bir doğal sayı ile bir basamaklı bir doğal sayının çarpımındaki tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p>

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.1.19. Çarpma ile ilgili problemleri çözer.		5.1.19.1. 1-100 arası sayılar ile bir çarpma işlemi gerektiren problemleri çözer.	5.1.19.2. 1-100 arası sayılar ile bir çarpma işlemi olmak üzere iki işlem gerektiren problemleri çözer. 5.1.19.3. Çarpma işlemi gerektiren problemler kurar.	5.1.19.4. En fazla üç basamaklı sayılarla biri çarpma işlemi olmak üzere en çok üç işlem gerektiren problemleri çözer. 5.1.19.5. En fazla üç basamaklı sayılarla biri çarpma işlemi olmak üzere en çok iki işlem gerektiren problemler kurar.
5.1.20. Doğal sayılarla bölme işlemi yapar.		5.1.20.1. 20'ye kadar olan sayılarla bölme işlemi gerçek nesnelere/nesne resimlerini gruplama/paylaştırma ile modeller. 5.1.20.2. 20'ye kadar olan sayılarla bölme işlemi gerçek nesnelere/nesne resimlerini gruplayarak/paylaştırarak ardışık çıkarma işlemi olarak modeller. 5.1.20.3. 0-20 arasındaki nesnelere/nesne resimleri ile gösterilen kalansız bölme işlemi sayılara dönüştürür. 5.1.20.4. Bölme işlemi sembolünü (+) kullanır.	5.1.20.6. 100'e kadar olan sayılarla 10^2 'a kadar olan sayılara kalansız bölme. 5.1.20.7. 100'e kadar olan sayılarla 10^2 'a kadar olan sayılara kalanlı bölme. 5.1.20.8. 100'e kadar sayılarla birer basamağı sıfır olan bir doğal sayıyı 10^2 'a kısa yoldan bölme. 5.1.20.9. Üç basamaklı doğal sayıları en çok iki basamaklı doğal sayılara bölme. 5.1.20.10. En çok dört basamaklı bir sayıyı, tek basamaklı bir sayıya bölme. 5.1.20.11. Son üç basamağında sıfır olan en çok beş basamaklı doğal sayıları 10, 100 ve 1000'e zihinden bölme. 5.1.20.12. Bir bölme işleminin sonucunu tahmin eder. 5.1.20.13. Bir bölme işleminin sonucundaki tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.	

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.1.21. Bölme işlemi gerektiren problemleri çözer.		5.1.21.1. 1-20 arası sayılar kullanarak 2'ye, 3'e, 4'e, en fazla 5'e bölerek bölme işlemi gerektiren problemleri çözer.	5.1.21.2. 100'e kadar olan sayılarla biri bölme olacak şekilde iki işlem gerektiren problemleri çözer. 5.1.21.3. 100'e kadar olan sayılarla bölme işlemi gerektiren problemler kurar.	5.1.21.4. En fazla dört basamaklı sayılarla biri bölme olacak şekilde en çok üç işlem gerektiren problemleri çözer. 5.1.21.5. En fazla dört basamaklı sayılarla biri bölme olacak şekilde iki işlem gerektiren problemler kurar.
5.1.22. Bütün, yarım ve çeyrek modellerini ilişkilendirerek kesir gösterimini kullanır.	5.1.22.1. Bütün olan nesneyi/hesne resmini gösterir. 5.1.22.2. Yarım olan nesneyi/hesne resmini gösterir. 5.1.22.3. Bir bütünün iki eş parçasından birinin yarım olduğunu söyler.	5.1.22.5. Çeyrek olan nesneyi/hesne resmini gösterir. 5.1.22.6. Bir bütünün dört eş parçasından birinin çeyrek olduğunu söyler. 5.1.22.7. Bir yarımın iki eş parçasından birinin çeyrek olduğunu söyler.	5.1.22.10. Bütün, yarım ve çeyrek modellerini kesir biçiminde gösterir. 5.1.22.11. Yarım, çeyregi, bütünü ifade eden kesir söyler. 5.1.22.12. Kesrin parça-bütün anlamını söyler.	5.1.22.13. Bir kesri okur.

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.1.23. Birim kesirlerini ayırt eder.	5.1.22.4. Bütün ile yarıyı ilişkilendirir.	5.1.22.8. Çeyrek ile yarıyı ilişkilendirir. 5.1.22.9. Bir bütünün bir yarım ve iki çeyrekte oluştuğunu söyler.	5.1.23.1. Bir bütünün eş parçalarından her birini kesir biçiminde gösterir. 5.1.23.2. Bir bütünün eş parçalarından her birinin birim kesir olduğunu söyler. 5.1.23.3. Paydası 10, 100 olan kesirlerin birim kesirlerini söyler. 5.1.23.4. Bir çokluğun belirtilen birim kesir kadarnı modelleyerek söyler.	5.1.23.5. Birim kesirleri büyüklük-küçüklük ilişkisine göre karşılaştırır. 5.1.23.6. Birim kesirleri büyüklük-küçüklük ilişkisine göre sıralar.
5.1.24. Bileşik ve tam sayılı kesri ayırt eder.			5.1.24.1. Payı paydasından büyük kesirleri gösterir.	5.1.24.2. Basit, bileşik ve tam sayılı kesri modelleyerek söyler.
5.1.25. Bir çokluğun basit kesir kadarnı söyler.			5.1.25.1. Payı paydasından küçük kesirleri modelleyerek söyler.	5.1.25.2. Bir çokluğun belirtilen basit kesir kadarnı modelleyerek söyler.

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler	5.1.26. Kesirleri karşılaştırır.		5.1.26.1. Verilen bir kesiri sayı doğrusu üzerinde gösterir.	5.1.26.2. Paydaları eşit olan en çok üç kesiri büyüklük-küçüklük ilişkisine göre karşılaştırır.
	5.1.27. Paydaları eşit kesirlerle toplama ve çıkarma işlemlerini yapar.			5.1.27.1. Paydaları eşit kesirlerle toplama ve çıkarma işlemi yapar. 5.1.27.2. Paydaları eşit kesirlerle toplama ve çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.
Bölüm 2. Geometri	5.2.1. Geometrik şekil ve cisimleri ayırt eder.	5.2.1.1. Geometrik şekilleri köşe ve kenar sayılarına göre sınıflandırarak adlandırır. 5.2.1.2. Üçgen, kare, dikdörtgen, daire ve çemberi modeller. 5.2.1.3. Günlük hayatta kullanılan basit cisimleri, özelliklerine göre sınıflandırarak geometrik şekillerle ilişkilendirir.	5.2.1.4. Üçgen, kare, dikdörtgen, daire ve çemberin benzerlik ve farklılıklarını söyler. 5.2.1.5. Geometrik cisimleri modeller üstünde ayırt eder. 5.2.1.6. Gösterilen geometrik cismin adını söyler.	5.2.1.12. Üçgen, kare ve dikdörtgenin kenar ve köşelerini isimlendirir. 5.2.1.13. Kare ve dikdörtgenin kenar özelliklerini söyler. 5.2.1.14. Üçgenleri kenar uzunluklarına göre sınıflandırır. 5.2.1.15. Açınımı verilen küpü oluşturur.
			5.2.1.7. Geometrik cisimlerin yüzlerini, köşelerini, ayrıtlarını söyler. 5.2.1.8. Küp, kare prizma ve dikdörtgen prizmanın benzerlik ve farklılıklarını söyler. 5.2.1.9. Cetvel kullanarak kare, dikdörtgen ve üçgen çizer. 5.2.1.10. Kare ve dikdörtgen üzerinde köşegenleri gösterir. 5.2.1.11. Şekillerin kenar sayılarına göre isimlendirildiklerini söyler.	

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.2.2. Uzamsal ilişkileri ifade eder.	5.2.2.1. Uzamsal (du-rum, yer, yön) ilişkileri söyler.	5.2.2.2. Yer, yön ve ha-reket belirtmek için ma-tematiksel dili kullanır. 5.2.2.3. Çevresindeki simetrik şekilleri ayırt eder. 5.2.2.4. Verilen simet-rik şekli iki eş parçaya ayırarak şekilde simetri doğrusu çizer.	5.2.2.5. Birden fazla simetri doğrusuna sahip şekiller üzerinde simetri doğruları çizer. 5.2.2.6. Bir parçası verilen simetrik şekli yatay ya da dikey simetri doğrusuna göre çizerek tamamlar.	5.2.2.7. Ayna simetrisi verilen şekiller üzerinde simetri doğrusu çizer. 5.2.2.8. Verilen şeklin doğruya göre simetrisini çizer.
5.2.3. Geometrik örüntüleri oluş-turur.	5.2.3.1. En çok üç ögesi olan örüntüyü geometrik cisim ya da şekillerle oluşturur. 5.2.3.2. Geometrik şe-killeri veya geometrik cisme benzeyen nesne-lerden oluşan bir örüntü-deki kuralı söyler. 5.2.3.3. Örüntüde eksik bırakılan öğeleri belirle-yerek örüntüyü tamam-lar.	5.2.3.4. Tekrarlayan bir geometrik örüntüde eksik bırakılan öğeleri belirleyerek örüntüyü tamamlar. 5.2.3.5. Bir geometrik örüntüdeki ilişkiyi kul-lanarak farklı malzeme-lerle aynı ilişkiye sahip yeni örüntüler oluşturur.	5.2.3.6. Şekil modelleri kullanarak noktalı ya da kareli kâğıt üzerine belirli bir örüntüye sahip desen çizer.	
5.2.4. Geometri-de temel kavram-ları ayırt eder.			5.2.4.1. Noktayı sembol-le göstererek adlandırır. 5.2.4.2. Doğruyu, ışını ve açığı söyler. 5.2.4.3. Çizgi modelleri ile dikey ve eğik ko-numlu doğru parçaları oluşturur.	5.2.4.4. Düzlemi söyler. 5.2.4.5. Açığı isimlen-direk sembollerle gösterir.

Bölüm 2. Geometri

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
Bölüm 2. Geometri	<p>5.3.1.1. Nesnelere uzunlukları yönünden karşılaştırır.</p> <p>5.3.1.2. Nesnelere uzunlukları yönünden sıralar.</p> <p>5.3.1.3. Bir uzunluğu ölçmek için standart olmayan uygun ölçme aracını seçer.</p> <p>5.3.1.4. Bir uzunluğu ölçmek için standart olmayan uygun ölçme aracı ile ölçme yapar.</p> <p>5.3.1.5. Standart olmayan uzunluk birimlerinin kullanıldığı problemleri çözer.</p>	<p>5.3.1.6. Standart olmayan birimin iki ve dörde bölünmüş parçalarıyla (örneğin bir kalemler, sonra yarısıyla) tekrarlı ölçümler yapar.</p> <p>5.3.1.7. Standart uzunluk ölçme birimlerini söyler.</p> <p>5.3.1.8. Standart uzunluk ölçme birimlerinin kullanım yerlerini söyler.</p> <p>5.3.1.9. Standart uzunluk ölçme birimleri ile ölçüm yaparak sonucunu söyler.</p> <p>5.3.1.10. Uzunlukları standart ölçü birimleri ile tahmin eder.</p> <p>5.3.1.11. Tahmin ettiği uzunluk ile ölçüm sonucunu karşılaştırır.</p> <p>5.3.1.12. Standart olan veya olmayan uzunluk ölçme birimleriyle uzunluk modelleri oluşturur.</p>	<p>5.3.1.14. Bir metre, yarım metre, 10 cm ve 5 cm için standart olmayan ölçme oluşturur.</p> <p>5.3.1.15. Bir metre, yarım metre, 10 cm ve 5 cm için oluşturduğu standart olmayan ölçme araçlarını kullanarak ölçme yapar.</p> <p>5.3.1.16. Standart uzunluk ölçme birimlerini ilişkilendirir ve birbiri cinsinden yazar.</p> <p>5.3.1.17. Standart ölçü birimlerinden metre ve santimetre ile ilgili en çok iki işlem gerektiren problemleri çözer.</p>	<p>5.2.4.6. Açılı standart açı ölçme araçlarıyla ölçerek dar, dik, geniş ve doğru açı olarak belirler.</p> <p>5.2.4.7. Standart açı ölçme araçları kullanarak ölçüsü verilen açiyi oluşturur.</p> <p>5.3.1.18. Standart uzunluk ölçmenin en küçük biriminin milimetre olduğunu söyler.</p> <p>5.3.1.19. Standart uzunluk ölçmenin en küçük birimi milimetrenin kullanım yerlerini söyler.</p> <p>5.3.1.20. Standart uzunluk ölçme birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>5.3.1.21. Doğrudan ölçme bileceği uzunluklar için uygun bir birime göre tahminlerde bulunur.</p> <p>5.3.1.22. Standart ölçü birimlerinin kullanıldığı problemleri çözer.</p>
Bölüm 3. Ölçme				

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.3.2. Çevre uzunluklarını ölçer.		5.3.1.1.3. Standart uzunluk birimlerinin kullandığı problemleri çözer.	<p>5.3.2.1. Nesnelerin çevrelerini gösterir.</p> <p>5.3.2.2. Şekillerin çevre uzunluğunu standart olmayan ve standart birimlerden yararlanarak ölçer.</p> <p>5.3.2.3. Şekillerin çevre uzunluğunu hesaplar.</p> <p>5.3.2.4. Şekillerin çevre uzunlukları ile ilgili problemleri çözer.</p>	<p>5.3.2.5. Kare ve dikdörtgenin çevre uzunlukları ile kenar uzunluklarını ilişkilendirir.</p> <p>5.3.2.6. Aynı çevre uzunluğuna sahip farklı geometrik şekiller oluşturur.</p> <p>5.3.2.7. Şekillerin çevre uzunluklarını hesaplamayla ilgili problemleri çözer.</p> <p>5.3.2.8. Şekillerin çevre uzunluklarını hesaplamayla ilgili problemler kurar.</p>
5.3.3. Alan uzunluklarını ölçer.			<p>5.3.3.1. Şekillerin alanını standart olmayan uygun malzeme ile kaplayarak ölçer.</p> <p>5.3.3.2. Belirli bir alanı, standart olmayan alan ölçme birimleriyle tahmin eder.</p>	<p>5.3.3.3. Şekillerin alanlarının, bu alanı kaplayan birim karelerin sayısı olduğunu söyler.</p> <p>5.3.3.4. Kare ve dikdörtgenin alanını toplama ve çarpma işlemleri ile ilişkilendirir.</p>

Bölüm 3. Ölçme

Hedefler	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3	Düzey 4
5.3.4. Para ile ilgili kavramları ayırt eder.	5.3.4.1. 1, 5, 10, 25, 50 kuruş ve 1, 5, 10, 20, 50 TL değerindeki paraları ayırt eder.	5.3.4.2. Kuruş ve lirayı ilişkilendirir. 5.3.4.3. Değeri 100 lirayı geçmeyecek biçimde farklı miktarlardaki paraları büyüklük-küçüklük bakımından karşılaştırır. 5.3.4.4. Paralar ile ilgili problemleri çözer.	5.3.4.5. Kuruş ve lirayı ilişkilendirir. 5.3.4.6. Paralar ile ilgili problemleri çözer. 5.3.4.7. Paralar ile ilgili problemler kurar.	
5.3.5. Zaman ile ilgili kavramları ayırt eder.	5.3.5.1. Tam saatleri okur. 5.3.5.2. Yarım saatleri okur. 5.3.5.3. Takvim üzerinde günü, haftayı ve ayı belirtir. 5.3.5.4. Belirli olayları ve durumları referans alarak zamansal sıralamalar yapar.	5.3.5.5. Çeyrek saatleri okur. 5.3.5.6. Zaman ölçme birimlerini ilişkilendirir. 5.3.5.7. Zaman ölçme birimleriyle ilgili problemleri çözer.	5.3.5.8. Zamanı dakika ve saat cinsinden söyler. 5.3.5.9. Zaman ölçme birimlerini ilişkilendirir. 5.3.5.10. Olayların oluş sürelerini karşılaştırır. 5.3.5.11. Zaman ölçme birimlerinin kullandığı problemleri çözer.	5.3.5.12. Zaman ölçme birimlerini ilişkilendirir. 5.3.5.13. Zaman ölçme birimlerinin kullandığı problemleri çözer. 5.3.5.14. Zaman ölçme birimlerinin kullandığı problemler kurar.
5.3.6. Tartma ile ilgili kavramları ayırt eder.	5.3.6.1. Nesnelere kütleleri yönünden karşılaştırır. 5.3.6.2. Nesnelere kütleleri yönünden sıralar.	5.3.6.3. Nesnelere standart araçlar kullanarak kilogram cinsinden tartarak karşılaştırır. 5.3.6.4. Kütle ölçme birimleriyle ilgili problemleri çözer.	5.3.6.5. Nesnelere gram/kilogram cinsinden ölçer. 5.3.6.6. Bir nesnenin kütle tahmin eder. 5.3.6.7. Ölçme yaparak tahmin ettiği kütlelerin doğruluğunu kontrol eder. 5.3.6.8. Kilogramla/gramla ilgili problemleri çözer.	5.3.6.9. Yarım ve çeyrek kilogramı gram cinsinden ifade eder. 5.3.6.10. Kilogram ve gramı kütle ölçerken birlikte kullanır. 5.3.6.11. Ton ve miligramın kullandığı yerleri söyler.

Bölüm 3. Ölçme

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
5.3.7. Sıvıları ölçer.	<p>5.3.7.1. Standart olmayan birimleri kullanarak sıvıları ölçer.</p> <p>5.3.7.2. En az üç özdeş kaptaki sıvı miktarını karşılaştırır.</p> <p>5.3.7.3. En az üç özdeş kaptaki sıvı miktarını sıralar.</p>	<p>5.3.7.4. Standart olmayan sıvı ölçme birimlerini kullanarak sıvıların miktarını ölçerek karşılaştırır.</p> <p>5.3.7.5. Standart olmayan sıvı ölçme birimleriyle ilgili problemleri çözer.</p>	<p>5.3.7.6. Standart sıvı ölçme araç ve birimlerinin gerekliliğini açıklayarak litre veya yarım litre birimleriyle ölçmeler yapar.</p> <p>5.3.7.7. Bir kaptaki sıvının miktarını litre ve yarım litre birimleriyle tahmin eder.</p> <p>5.3.7.8. Ölçme yaparak tahmin ettiği sıvının miktarının doğruluğunu kontrol eder.</p> <p>5.3.7.9. Litre ile ilgili problemleri çözer.</p>	<p>5.3.6.12. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-miligram birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>5.3.6.13. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-miligramı birbirine dönüştürür.</p> <p>5.3.6.14. Ton, kilogram, gram ve miligram ile ilgili problemleri çözer.</p> <p>5.3.6.15. Ton, kilogram, gram ve miligram ile ilgili problemler kurar.</p> <p>5.3.7.10. Litre ile mililitreyi ilişkilendirerek birbirine dönüştürür.</p> <p>5.3.7.11. Litre ve mililitreyi miktar belirtmek için bir arada kullanır.</p> <p>5.3.7.12. Bir kaptaki sıvının miktarını litre/ililitre birimleriyle tahmin eder ve ölçme yaparak tahminini kontrol eder.</p> <p>5.3.7.13. Bir kaptaki sıvının miktarını litre/mililitre birimleriyle tahmin eder.</p> <p>5.3.7.14. Tahmin ettiği sıvının miktarını ölçme yaparak kontrol eder.</p>

Bölüm 3. Ölçme

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
Bölüm 3. Ölçme	5.4.1.1. Sembol, rakam kullanılarak oluşturulmuş basit tabloları okur. 5.4.1.2. En çok iki veri grubuna sahip basit tabloları okur.	5.4.1.3. Oluşturduğu en çok iki veri grubuna sahip basit tablolarla ilgili sorulan sorulara cevap verir.	5.4.1.4. Şekil ve nesne grafiğinde gösterilen bilgileri açıklayarak grafikten çeteleye/sıklık tablosuna dönüşümler yapar. 5.4.1.5. En çok üç veri grubuna sahip basit tabloları okur.	5.3.7.15. Litre ve mililitre ile ilgili problemleri çözer. 5.3.7.16. Litre ve mililitre ile ilgili problemler kurar. 5.4.1.6. Sütun grafiğini inceleyerek yorum ve tahminlerde bulunur.
Bölüm 4. Veri İşleme	5.4.3. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafiklerle gösterilen bilgileri kullanarak günlük hayatla ilgili problemleri çözer.		5.4.3.1. Verilen grafikleri kullanarak toplama/çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer. 5.4.3.2. Problemden verilen bilgileri kullanarak grafik oluşturur. 5.4.3.3. Oluşturduğu grafikleri kullanarak toplama/çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer. 5.4.3.4. Grafiklerden yararlanarak toplama/çıkarma işlemleri gerektiren problemleri çözer.	5.4.3.5. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafikleri problem çözümünde kullanır.

6. Modülün Adı

SOSYAL ETKİLEŞİM

6. Modülün Amacı

Öğrenme güçlüğü olan bireylerin sözel olmayan iletişim, kişiler arası ilişkiler ve duygu/davranış düzenleme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

6. Modüldeki Bölümler

Sözel Olmayan İletişim, Kişiler Arası İlişkiler, Duygu ve Davranış Düzenleme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
6.1.1. Temel duyguları ayırır.	6.1.1.1. Görselde verilen yüz ifadelerini içeren duygunun adını söyler. 6.1.1.2. Yaşadığı olaylar sonucunda hissettiği duyguyu söyler. 6.1.1.3. Örnek olaylarda/sosyal hikâyelerde vermek istenen duyguyu söyler. 6.1.1.4. Ses tonu ve vurgulamalarla ifade edilen duyguyu söyler.	Hedef davranış 6.1.1.1. için temel duygular olarak mutluluk, üzüntü, şaşkınlık, korku, tiksime, öfke alınabilir. Hedef davranış 6.1.1.3. için birkaç cümleden oluşan örnek olaylar ve hikâyeler ile çalışılmalıdır (örneğin “Ayşe’nin en sevdiği arkadaşısı başka bir şehre taşınıyor. Sence Ayşe ne hisseder?”). Hedef davranış 6.1.1.4. için herhangi bir görsel bilgi sağlanmamalıdır. Sadece sözel sunulan ve farklı duyguları ifade eden konuşmalar ile çalışmalar yapılmalıdır. Aynı cümlelerin (örneğin “Oyuncağımı sen mi aldın?”) farklı duyguları ifade edecek şekillerde (üzgün, korkmuş, kızmış vb.) söylenmesine dayanan oyunlar oynanabilir, etkinlikler yapılabilir.

Bölüm 6.1. Sözel Olmayan İletişim

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
Bölüm 6.1. Sözel Olmayan İletişim	<p>6.1.2. İletişimde bulunurken uygun jest, mimik, vurgu ve tonlamalar kullanır.</p> <p>6.1.2.1. Karşısındaki kişinin duygu durumuna uygun jest, mimik, vurgu ve tonlamalar kullanır.</p> <p>6.1.2.2. Ortama uygun jest, mimik, vurgu ve tonlamalar kullanır.</p> <p>6.1.3. Karmaşık duyguları * ayırt eder.</p> <p>6.1.3.1. Yaşadığı olaylar sonucunda hissettiği duyguyu söyler.</p> <p>6.1.3.2. Örnek olaylar/sosyal hikâyelerde vb. verilme istenen duyguyu söyler.</p>	<p>Tüm hedef davranışlar için tüm ortamlarda, karşıdaki kişiye ve ortama uygun jest, mimik, vurgu ve tonlamalar kullanarak model olunmalıdır. Dramadan yararlanılabilir. Ayrıca jest, mimik, vurgu ve tonlamalar kullanılabilecek oyun etkinlikleri düzenlenmelidir.</p> <p>*Karmaşık duygular; utamma, gurur, şüphe, tedirginlik, kararsızlık, merhamet vb. duyguları içermektedir.</p> <p>Hedef davranış 6.1.3.1. için kişisel anılardan yola çıkılarak duygularını anlatmaya yönelik konuşmalar yapılabilir ve kendi anılarıyla duygularını ifade ederek model olabilir. Dramadan yararlanılabilir.</p> <p>Hedef davranış 6.1.3.2. için birkaç cümleden oluşan örnek olaylar ve sosyal hikâyeler ile çalışılmalıdır. Okunan öykü kitaplarındaki olaylarla ilgili olarak duyguyu tanıtmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır.</p>
Bölüm 6.2. Kişiler Arası İlişkiler	<p>6.2.1. İletişim kurar.</p> <p>6.2.1.1. Biriyile karşılaştığında selamlaşma sözcüklerini kullanır.</p> <p>6.2.1.2. Konuşan kişiyi göz kontağı kurarak dinler.</p> <p>6.2.1.3. Kendisine yöneltilen sorulara uygun cevaplar verir.</p> <p>6.2.1.4. Karşısındaki kişiye konuşulan konu ile ilgili sorular sorar.</p> <p>6.2.1.5. Karşısındaki kişi ile aynı konu üzerinde sohbet eder.</p> <p>6.2.2. İletişim sırasında karşılaştığı durumlara uygun davranır.</p>	<p>Tüm hedef davranışlar için dramadan yararlanılabilir.</p> <p>Kişiler ile iletişim için uygun ortam ve etkinlikler düzenlenmelidir.</p> <p>Uygun davranışlara model olunmalıdır.</p> <p>Uygun davranışlara bireyin dikkati çekilmeli ve davranışın ne olduğu, hangi durumlarda yapıldığı, neden önemli olduğu konusunda bilgi verilmelidir.</p> <p>Tüm hedef davranışları kazandırmak amacıyla birey için hoş ve hoş olmayan durumları içeren resimli kartlar kullanılabilir. Dramadan yararlanılabilir.</p>
Bölüm 6.2. Kişiler Arası İlişkiler	<p>6.2.2.1. Hoşuna giden durumlarda hoşnutluğunu belirten davranışlar gösterir.</p>	<p>Tüm hedef davranışları kazandırmak amacıyla birey için hoş ve hoş olmayan durumları içeren resimli kartlar kullanılabilir. Dramadan yararlanılabilir.</p>

Bölüm 6.2. Kişiler Arası İlişkiler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
6.2.3. Kişiler arası ilişkilerde ortaya çıkan problemi çözer.	6.2.2.2. Hoşuna gitmeyen bir durumla karşılaştığında hoşnutsuzluğunu belirten davranışlar gösterir. 6.2.3.1. Problemi tanımlar. 6.2.3.2. Olası çözümleri söyler. 6.2.3.3. En iyi çözümü seçer. 6.2.3.4. Çözümü uygular. 6.2.3.5. Çözümü değerlendirir.	Hoş ve hoş olmayan durumlar oluştuğunda bireyin hoşnutluğunu veya hoşnutsuzluğunu paylaşması için cesaretlendirilmelidir. Hoş ve hoş olmayan durumlarda hoşnutluğu veya hoşnutsuzluğu belirten uygun davranışların gösterilmesine model olunmalıdır. Tüm hedef davranışlar için problem durumlar içeren resimli kartlar kullanılabilir. Rutin etkinlikler sırasında gelişen problemleri çözmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Uygun ortam sağlanabilirse akranlarıyla çalışılmalıdır. Rutin etkinlikler sırasında gelişen problemlerin çözümüne yönelik olarak sesli düşünme yoluyla model olunmalıdır. Bireyin problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik günlük rutinler içerisinde fırsatlar oluşturulmalıdır. Oluşturulacak problem durumlar bireyin yaşına ve gelişimsel özelliklerine uygun zorlukta olmalıdır. Problem çözerken zorlanıldığı durumlarda sorular yoluyla uygun adının seçilmesine yardımcı olunmalıdır.
6.2.4. Oyunu kurallarına uyararak oynar.	6.2.4.1. Oyunun kurallarını söyler. 6.2.4.2. Oyunda sırasını bekler. 6.2.4.3. Sırası geldiğinde oyunun kuralına uygun davranır. 6.2.4.4. Oyunda iş birliği yapar. 6.2.4.5. Oyunun sonucuna uygun tepkiler verir.	Tüm hedef davranışlar için oyun davranışlarını içeren resimli kartlar kullanılabilir. Oyun sırasında da bu kurallar öğretilir. Dramadan yararlanılabilir. Uygun ortam sağlanabilirse akranlarıyla çalışılmalıdır. Uygun davranışlara model olunmalıdır. Uygun davranışlara bireyin dikkati çekilmeli ve davranışın ne olduğu, hangi durumlarda yapıldığı, neden önemli olduğu konusunda bilgi verilmelidir. Bireyin oyunun kurallarını anladığından emin olunmalı ve gerektiğinde tekrarlar ve hatırlatmalar yapılmalıdır. Uygun oyun davranışları pekiştirilmelidir.

Bölüm 6.2. Kişiler Arası İlişkiler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
6.2.5. Bir etkinlik bağlamında etkileşime girer.	6.2.5.1. Etkinliğe katılmak istediğini belirtir. 6.2.5.2. Etkinlikte görev alır. 6.2.5.3. Etkinliği sürdürür. 6.2.5.4. Gerektiğinde iş birliği yapar	Tüm hedef davranışlar için etkinlik sürecini içeren resimli kartlar kullanılabilir. Dramadan yararlanılabilir. Uygun ortam sağlanabilirse akranlarıyla çalışılmalıdır. Etkinliğin zorluk düzeyinin bireyin gelişimsel özelliklerine uygun olduğuna dikkat edilmelidir. Çok zor veya çok kolay etkinliklerden uzak durulmalıdır. Uygun davranışlara model olunmalıdır. Sesli düşünme yoluyla model olunması da önemlidir. Uygun davranışlara bireyin dikkati çekilmeli ve davranışın ne olduğu, hangi durumlarda yapıldığı, neden önemli olduğu konusunda bilgi verilmelidir.
6.3.1. Yaşadığı duyguya uygun tepkiler verir.	6.3.1.1. Öfkelendiğinde kendini sakinleştirir. 6.3.1.2. Hayal kırıklığı yaşadığında hayal kırıklığı ile baş edecek teknikler kullanır. 6.3.1.3. Kaygılandığında kaygısıyla baş edecek teknikler kullanır. 6.3.1.4. Üzüldüğünde üzüntüsüyle baş edecek teknikler kullanır. 6.3.1.5. Mutlu olduğunda aşırı tepkilerini kontrol eder.	Tüm hedef davranışlar için davranışlar ve sonuçlarını içeren olay kartları ile çalışılabilir. Rutin içinde gelişen duygularla baş etmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Hedef davranış 6.3.1.1. ve 6.3.1.5. için nefes alma, 10'a kadar sayma, su içme, kendini tatimatlandırma gibi teknikler kullanılabilir. Uygun teknikler birey ile etkileşim içerisinde belirlenmelidir. Model olunmalıdır. Belirlenen tekniklerin kullanılmasında amacıyla uygun fırsatlar oluşturulmalıdır. Bireye geribildirim verilerek tekniğin etkili şekilde kullanılmasına yardımcı olunmalıdır.
6.3.2. Davranışını sonuçlarına göre düzenler.	6.3.2.1. Davranışlarının olası sonuçlarını söyler.	Rutin içinde gelişen olayları temel alan çalışmalar yapılabilir. Dramadan yararlanılabilir.

6.3. Duygu ve Davranış Düzenleme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>6.3. Duygu ve Davranış Düzeneleme</p>	<p>6.3.2.2. Davranışlarını olası sonuçlara göre düzenler. 6.3.2.3. Davranışın sonucunda karşılaştığı durumlarla baş eder.</p>	<p>Davranışlarını düzenleyeceği ve olumsuz durumlarla baş edeceği fırsatlar oluşturulmalıdır. Fırsatların bireyin gelişimsel özelliklerine uygun olmasına dikkat edilmelidir. Uygun davranışları pekiştirilmelidir. Uygun ve uygun olmayan davranışları tartışarak nasıl düzenleneceği konusunda birlikte karar alınmalıdır.</p>

EKLER

ÖLÇÜT BAĞIMLI TEST (ÖBT)

EK-1

Bireyin Adı ve Soyadı : _____ Öğretmenin Adı : _____
 Eğitim-Öğretim Yılı : _____ / _____ Tarih : _____
 Modül Adı : _____ Bölüm No: _____ İlk değ. : ____ / ____ / ____
 Ara deę. : ____ / ____ / ____
 Son deę. : ____ / ____ / ____

Hedef Davranışlar	Materyaller/Sorular	Yönerge	Ölçüt	Evet/Hayır		
				İlk deę.	Ara deę.	Son deę.
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						

deę.: Değerlendirme

KONTROL LİSTESİ

EK-2

Bireyin Adı ve Soyadı : _____ Öğretmenin Adı : _____

Eğitim-Öğretim Yılı : _____ / _____ / _____ Tarih : _____

Modül Adı : _____ Bölüm No: _____ İlk değ. : ____ / ____ / ____

Ara deę. : ____ / ____ / ____

Son deę. : ____ / ____ / ____

Hedef Davranışlar	Materyaller/Sorular	İlk değ. Evet (+)/Hayır (-)	Ara deę. Evet (+)/Hayır (-)	Son deę. Evet (+)/Hayır (-)	Açıklamalar
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					

deę.: Değerlendirme

DERECELE PUANLAMA ANAHTARI

EK-3

Bireyin Adı ve Soyadı : _____
 Eğitime Başlama ve Bitiş Tarihi : ___/___/___
 Değerlendirme Tarihi : ___/___/___
 Modül - Bölüm İsmi : ___/___/___
 Hedef/Hedef Davranış :

Performans Düzeyi ve Tanımlamalar

Ölçütler	Yetersiz (3)	Orta (2)	İyi (1)

Not: Ölçülecek beceriye göre 3, 4, 5'li hazırlanabilir.

PERFORMANS KAYIT FORMU

EK-4

Bireyin Adı ve Soyadı : _____ Öğretmenin Adı : _____

Ön Değerlendirme Tarihi : ____/____/____ Son Değerlendirme Tarihi : ____/____/____

Bölümler	Hedefler	Değerlendirme	Hedef Davranış Numarası																					
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15							
Bölüm 1.1	Hedef 1.1.1	Ön	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
		Son	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+					
	Hedef 1.1.2	Ön	x	x	x	x	x																	
		Son	+	+	+	+	+																	
	Hedef 1.1.3	Ön	x	x	x	x	x	x	x															
		Son	+	+	+	+	+	+	+															
Bölüm 2.1	Hedef 2.1.1	Ön	x	x	x	x	x	x	x	x	x													
		Son	+	+	+	+	+	+	+	+														
	Hedef 2.1.2	Ön	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
		Son	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
	Hedef 3.1.1	Ön	x	x	x																			
		Son	+	+	+																			
Bölüm 3.1	Hedef 3.1.2	Ön	x	x																				
		Son	+	+																				
	Hedef 3.1.3	Ön	x	x																				
		Son	+	+																				

Not: Performans Kayıt Formu; her modül için öğretim sürecimin başında ve sonunda ayrı ayrı doldurulur.

x: Ulaşılmış hedeflenen hedef davranış

+: Ulaşılan hedef davranış

EK-5

BEP GELİŞİMİ İZLEME ÖZET FORMU

Bireyin Adı ve Soyadı : _____ Öğretmenin Adı : _____

Eğitim-Öğretim Yılı : _____ / _____ / _____

Ön Değerlendirme Tarihi : _____ / _____ / _____ Son Değerlendirme Tarihi : _____ / _____ / _____

Modüller	Modülde Yer Alan Bölümler	BEP'te Yer alan Hedefler	Gerçekleştirdiği Hedef Davranışlar	Öğretilmesi Hedeflenen Hedef Davranışlar	Çalışılan Hedef Davranışlar	Ulaşılmayan Hedef Davranışlar	Ulaşılmama Nedenleri	Öneriler	
Modül 1 (Modül Adı)	Bölüm 1.1 (Bölüm Adı)	Hedef 1.1.1							
		Hedef 1.1.2							
		Hedef 1.1.3							
		Hedef 1.1.4							
Modül 2 (Modül Adı)	Bölüm 2.1 (Bölüm Adı)	Hedef 1.2.1							
		Hedef 1.2.2							
Modül 2 (Modül Adı)	Bölüm 2.1 (Bölüm Adı)	Hedef 2.1.1							
		Hedef 2.1.2							

Not: BEP Gelişimi İzleme Özeti Formu; BEP uygulanması sürecinde, öğretim sırasında ve öğretim sonunda yapılan değerlendirmelerden elde edilen verilerden hareketle doldurulur. Bir sonraki eğitim-öğretim yılında yapılacak kaba değerlendirmeler için bu formda yer alan veriler dikkate alınır.

Bu form, bireylerin herhangi bir modüllü tamamladıktan sonra veya eğitim ve öğretim yılı sonunda hazırladıkları portfolyoları RAM'a gönderilmeden önce portfolyo içeriğini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Ayrıca eğitim sürecinin başında, hazırlanacak portfolyoların içeriğine nelerin konulması gerektiğine yönelik bilgi vermesi amacıyla hazırlanmıştır. Portfolyo teslim edilirken aşağıdaki ürünler/çalışmalar öncelikle özel öğretim kurumu tarafından kontrol edilecek, dosya RAM'a geldiğinde ise RAM tarafından kontrol edilerek ilgili sütunlar doldurulacaktır.

PORTFOLYO KONTROL LİSTESİ

EK-6

Bireyin Adı ve Soyadı : _____

Tarihi : ____/____/____

Eğitim-Öğretim Yılı : ____/____

Modülün Adı : _____

Çalışmalar/Ürünler	Özel Öğretim Kurumu		Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM)	
	Açıklama		Açıklama	
Bireyin BEP'i				
BÖP (Bireysel Öğretim Programı)				
BEP Gelişimi İzleme Özet Formu (2 Adet)				
Performans Kayıt Formları				
BÖP Örneği				
Gelişim İzleme Kayıt Formu Örneği				
Gelişimi İzleme Grafik Örneği				
Ölçme Araçları (Sınavlar) Örneği				
Öğretim Sürecinde Yapılmış Ödev Örnekleri				
Öğretim Sürecinde Birey Tarafından Yapılmış Çalışma Yaprağı Örnekleri				
Birey Çalışmalarını İçeren Ses Kayıt, Video Örnekleri (Aileden İzin Alındığı Takdirde Konulabilecek)				

Not: Bu form iki adet doldurulacaktır. Biri ilgili özel öğretim kurumunda diğeri ise RAM'da kayıt altında tutulacaktır.

PORTFOLYO DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

EK-7

Bireyin Adı ve Soyadı : _____ Değerlendirme Tarihi : ____/____/____
 Eğitime Başlama Tarihi : ____/____/____ Modülün Adı : _____

AÇIKLAMA: Bu araç, öğretim yılı içerisinde bireylerimizin ilgili modül veya modüllere göre hazırlanmış oldukları çeşitli ürünler ile öğretim ve gelişimine yönelik öğretmenler tarafından uygulanan çeşitli ölçme araçlarının bir arada yer aldığı portfolyoları değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Hazırlanan birey portfolyolarının puanlanmasında aşağıdaki her bir ölçütü ayrı ayrı inceleyerek puanlandırırız.

Geliştirilmeli (1)

Portfolyo içerisindeki Bölüm 1, Bölüm 2 ve Bölüm 3 kapsamında olması gereken çalışmaların hemen hemen hiç biri yoktur. Sadece bireyin BEP'i bulunmaktadır. Bireyin gelişimini gösteren kayıt formu ve/veya gelişim grafikleri de yer almamaktadır.

Orta (2)

Portfolyo içerisindeki Bölüm 1 kapsamında bireyin BEP ve Performans Kayıt Formu bulunmaktadır. Bölüm 2 ve Bölüm 3 kapsamındaki olması gereken çalışmalar yer almamaktadır. Bireyin gelişimini gösteren kayıt formu ve/veya gelişim grafikleri kısmen var ancak çok yüzeysel bilgi vermektedir.

İyi (3)

Portfolyo içerisindeki Bölüm 1, Bölüm 2 ve Bölüm 3 kapsamında olması gereken çalışmaların önemli bir kısmı bulunmaktadır. Örnek ürünler performans kayıt formundaki bilgilerle örtüşmekte bireyin gelişimini gösteren kayıt formu ve/veya gelişim grafikleri yer almaktadır.

Çok İyi (4)

Portfolyo içerisindeki Bölüm 1, Bölüm 2 ve Bölüm 3 kapsamında olması gereken çalışmaların tamamı bulunmaktadır. Örnek ürünler performans kayıt formundaki bilgilerle örtüşmekte ve bireyin gelişimini gösteren kayıt formu ve/veya gelişim grafikleri yer almaktadır.

İçerik

Hedeflerin Gerçekleşme Durumu

Portfolyo içerisindeki ürünler, formlar, performans kayıt formu bakıldığında öğretim öncesi belirlenen hedeflerin hiçbirine ulaşılmamış veya sadece bir veya iki tanesine ulaşıldığı görülmektedir.

Portfolyo içerisindeki ürünler, formlara, performans kayıt formuna vb. bakıldığında öğretim öncesi belirlenen hedeflerden yaklaşık yarısına ulaşıldığı görülmektedir.

Portfolyo içerisindeki ürünler, formlara, performans kayıt formuna vb. bakıldığında öğretim öncesi belirlenen hedeflerin önemli bir kısmına ulaşıldığı görülmektedir.

Portfolyo içerisindeki ürünler, performans kayıt formlarına vb. bakıldığında öğretim öncesi belirlenen hedeflere tam olarak ulaşıldığı görülmektedir.

	Geliştirilmeli (1)	Orta (2)	İyi (3)	Çok İyi (4)
Ölçme Araçları	Portfolyo içerisinde örnek olarak konulan ölçme araçları bireyin hedefleriyle ve modüllerdeki hedef davranışlarla genel olarak örtüşmemektedir. Ayrıca teknik (sahip olması gereken özellikler ve çeşitli) ve nitelik (içerik) olarak geliştirilmesi gerekmektedir.	Portfolyo içerisinde örnek olarak konulan ölçme araçları bireyin hedefleriyle ve modüllerdeki hedef davranışlarla genel olarak örtüşmektedir. Ancak nitelik (içerik olarak) olarak geliştirilmesi gerekmektedir.	Portfolyo içerisinde örnek olarak konulan ölçme araçları bireyin hedefleriyle ve modüllerdeki hedef davranışlarla örtüşmekle birlikte teknik (sahip olması gereken özellikler ve çeşitli) olarak biraz daha geliştirilmesi gerekir.	Portfolyo içerisinde örnek olarak konulan ölçme araçları bireyin hedefleriyle ve modüllerdeki hedef davranışları ölçecek şekilde kapsama geniş, soru sayısı, teknik vb. açılardan uygun hazırlanmıştır.
Gelişimi Rapor Etme	Portfolyo içerisinde bireyin gelişim sürecini yansıtan hiçbir araç bulunmamaktadır.	Portfolyo içerisinde sunulan örnek kayıt çizelgeleri/grafikler bireyin gelişim sürecini yansıtmamaktadır. Ya da hedeflerle tam olarak ilişkili değildir.	Portfolyo içerisinde sunulan örnek kayıt çizelgeleri/grafikler bireyin gelişim sürecini genel olarak yansıtmakla birlikte ayrıntılı bilgi vermemektedir.	Portfolyo içerisinde sunulan örnek kayıt çizelgeleri/grafikler bireyin performansı hakkında ayrıntılı bilgiler vermektedir.
Ürün Çeşitliliği	Portfolyo içerisinde bireyin hedeflerine yönelik olarak yapılan çalışmalardan sadece bir türde örnekler verilmiştir.	Portfolyo içerisinde bireyin hedeflerine yönelik olarak yapılan çalışmalardan iki-üç türde örnekler de bulunmaktadır.	Portfolyo içerisinde bireyin hedeflerine yönelik olarak yapılan çalışmalardan iki-üç türde örnekler de bulunmaktadır. Türe özgü örneklerin sayısı da yeterli düzeydedir.	Portfolyo içerisinde bireyin hedeflerine yönelik olarak yapılan çalışmalardan (sınav örnekleri, çalışma yapıları, videolar, ses kayıtları, ödevler, etkinlikler) çeşitli örnekler sunulmuştur. Sunulan örnekler hem sayıca yeterli hem de nitelik olarak bireyin farklı özelliklerini yansıtmaktadır.
Düzen	Portfolyo içerisindeki belgeler, ürünler; Bölüm 1, Bölüm 2, Bölüm 3'e uygun olmadan rasgele dosyalanmıştır. Dosya oldukça düzensiz görülmektedir.	Portfolyo içerisindeki belgeler, ürünler; Bölüm 1'e uygun ancak diğer bölümler karmaşık olarak dosyalanmıştır.	Portfolyo içerisindeki belgeler, ürünler; Bölüm 1 ve Bölüm 2'ye göre uygun dosyalanmış ve genel olarak düzenlidir.	Portfolyo içerisindeki belgeler, ürünler; Bölüm 1, Bölüm 2, Bölüm 3'e uygun olarak dosyalanmıştır. Dosya düzenli olarak oldukça iyidir.

Geliştirilmeli (1)	Orta (2)	İyi (3)	Çok İyi (4)
Dosyanın Güçlü Yönleri:			
Dosyanın Geliştirilmesi Gereken Yönleri:			

Açıklama

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLER İÇİN DESTEK EĞİTİM PROGRAMI